

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra Geografie

Bc. Jitka NOVOTNÁ

**Místní akční skupiny jako nástroj rozvoje regionu; komparace přínosu
vybraných místních akčních skupin Olomouckého kraje v procesu
regionálního rozvoje**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Miloslav ŠERÝ, Ph.D.

Olomouc 2016

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Bc. Jitka Novotná (R140224)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Místní akční skupiny jako nástroj rozvoje regionu; komparace přínosu vybraných místních akčních skupin Olomouckého kraje v procesu regionálního rozvoje

Title of thesis: Local action groups as a regional development tool; a comparison of benefits of the selected local action groups in the Olomouc region

Vedoucí práce: Mgr. Miloslav Šerý, Ph.D.

Rozsah práce: 128 stran

Abstrakt: Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit přínos vybraných MAS pro rozvoj regionu. Analyzovány byly 2 MAS z Olomouckého kraje (MAS Partnerství Moštěnka a MAS Střední Haná). Dílčím cílem práce je vyhodnocení úspěšnosti MAS na základě vypsaných výzev na projekty podaných prostřednictvím Program rozvoje venkova v programovacím období 2007-2013.

Klíčová slova: LEADER, MAS, MAS Partnerství Moštěnka, MAS Střední Haná, Regionální rozvoj

Abstract: The objective of this diploma thesis is to evaluate the benefits of the selected MAS for the region development. There were analysed 2 MAS from the Olomouc Region (MAS Partnerství Moštěnka and MAS Střední Haná). The sub-objective of this thesis is to evaluate the success of the MAS based on the published calls for the projects submitted through the Program of countryside development in the programming period 2007-2013.

Keywords: LEADER, LAG, LAG Partnerství Moštěnka, LAG Střední Haná, Regional development

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Miloslava Šerého, Ph.D a uvedla veškeré použité prameny a zdroje v seznamu použité literatury.

.....
V Olomouci dne

.....
Bc. Jitka Novotná

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce Mgr. Miloslavu Šerému, Ph.D. především za jeho čas a odborné vedení, cenné rady a připomínky při tvorbě této kvalifikační práce.

Velké poděkování patří i členům mé nejužší rodiny a Mgr. et Mgr. Lucii Šťastné, kteří mě všichni velmi podporovali po celou dobu mého studia. Jsem všem vděčná za jejich čas a trpělivost, kterou mi během studia ochotně poskytovali.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jitka NOVOTNÁ**
Osobní číslo: **R140224**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Místní akční skupiny jako nástroj rozvoje regionu; komparace
přínosu vybraných místních akčních skupin Olomouckého
kraje v procesu regionálního rozvoje**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Místní akční skupiny (MAS) jsou sdružení, která představují důležitý prvek v regionálním rozvoji na té nejnižší úrovni. Cílem práce bude zhodnocení přínosu vybraných MAS pro rozvoj regionu. Případové studii budou podrobeny dvě vybrané MAS z Olomouckého kraje, které byly vybrány na základě hodnocení činnosti MAS, které provedlo Ministerstvo zemědělství v roce 2012. Pro komparaci byla vybrána MAS Partnerství Moštěnka, která se v hodnocení MZe umístila mezi nejlépe fungující MAS v rámci ČR, druhou vybranou skupinou byla MAS Střední Haná, o.p.s, její pozice dle hodnocení MZe byla řazena mezi špatně fungující MAS v ČR v roce 2012. Komparace bude provedena z více hledisek, kde jedním z vybraných bude efektivnost čerpání dotačních titulů. Výzkumnou metodou budou jednak řízené rozhovory s manažery MAS a také analýza dokumentů souvisejících s jejich činností.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **20 000 - 24 000 slov**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Miloslav Šerý**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **16. prosince 2015**
Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2016**

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 16. prosince 2015

Příloha zadání diplomové práce

Seznam odborné literatury:

- BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ, 2011. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. 2. vyd. - přeprac. a rozš. Praha: Karolinum. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.
- BOHÁČKOVÁ, Ivana a HRABÁNKOVÁ Magdalena, 2009. Strukturální politika Evropské unie. 1. vyd. Praha: C.H. Beck. 188 s. ISBN 9788074001116.
- BUDÍK, Josef, 2009. Evropské strukturální fondy a jejich využívání. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní. 80 s. ISBN 978-80-7408-014-2.
- CHVOJKOVÁ, Anna a Viktor KVĚTOŇ, 2007. Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 2013. 1. vyd. Praha: IREAS. 182 s. ISBN 978-80-86684-43-7.
- WOKOUN, René, Jan MALINOVSKÝ, Milan DAMBORSKÝ a Jiří BLAŽEK, 2008. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde. 475 s. ISBN 9788072016990.
- eAGRI. 2012. Hodnocení místních akčních skupin 2012 [online]. Ministerstvo zemědělství. Praha, 2012 [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akcni-skupina/hodnoceni-mistnich-akcnych-skupin-2012.html>.
- MAS Partnerství Moštěnka. 2011. MAS Partnerství Moštěnka [online]. Kafka & spol. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/>.
- MAS Střední Haná. 2014. Mas Střední Haná, o.p.s. [online]. Media33. Kojetín, 2011 [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/>.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2015. Operační programy 2007-2013 [online]. Evropské strukturální a investiční fondy. Praha, 2015 [cit. 2015-11-26]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.
- Ministerstvo zemědělství. 2013. Program rozvoje venkova České republiky: na období 2007-2013 [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_staze

Obsah

1	ÚVOD A CÍLE PRÁCE	12
2	REŠERŠE LITERATURY	14
3	METODIKA PRÁCE	17
4	REGIONÁLNÍ ROZVOJ	18
4.1	Teorie regionálního rozvoje	19
4.1.1	Hlavní vývojové teorie regionálního rozvoje	19
5	VENKOVSKÉ OBLASTI	25
6	OPERAČNÍ PROGRAMY	27
6.1	Tematické operační programy.....	28
6.1.1	Operační programy související s rozvojem regionu	29
6.2	Regionální operační programy	32
6.2.1	ROP NUTS II Střední Morava.....	33
7	PROGRAM ROZVOJE VENKOVA	36
7.1	Osa I PRV	37
7.2	Osa II PRV	37
7.3	Osa III PRV.....	38
7.4	Osa IV PRV - LEADER	39
8	METODA LEADER.....	40
8.1	Principy metody LEADER	40
8.2	Význam metody LEADER	41
8.3	LEADER v České republice	42
9	MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY	43
9.1	Vznik MAS	43
9.2	Fungování MAS	44
9.2.1	Forma a výše podpory.....	45
9.3	MAS v ČR.....	46

10	HODNOCENÍ MAS A VYBRANÉ MAS PODLE HODNOCENÍ	50
10.1	Hodnocení MAS v roce 2010.....	50
10.2	Hodnocení MAS v roce 2011.....	51
10.3	Hodnocení MAS v roce 2012.....	53
10.4	Vybrané MAS	55
11	MAS PARTNERSTVÍ MOŠTĚŇKA, o. p. s.....	57
11.1	Vznik MAS	61
11.2	Strategie MAS Partnerství Moštěnka na období 2007-2013.....	63
12	MAS STŘEDNÍ HANÁ, o. p. s.....	65
12.1	Vznik MAS	69
13	ANALYTICKÁ ČÁST	70
13.1	Strategický plán LEADER u MAS Partnerství Moštěnka	71
13.1.1	Naplňování SPL.....	71
13.2	MAS Partnerství Moštěnka a její realizované projekty	75
13.3	Strategický program LEADER u MAS Střední Haná.....	95
13.3.1	Naplňování SPL.....	96
13.4	MAS Střední Haná a její realizované projekty	100
14	SROVNÁNÍ MAS	110
15	ZÁVĚR	114
16	SUMMARY.....	116
17	POUŽITÉ ZDROJE.....	117

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development)
€	Euro
ENRD	Evropská síť pro rozvoj venkova (European Network for Rural Development)
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chránění krajinná oblast
ISR MAS	Integrovaná strategie rozvoje místní akční skupiny
ISÚ	Integrovaná strategie území
Kč	Korun českých
LEADER	Propojení aktivit pro rozvoj venkovské ekonomiky (Liaison Entrée Actions de Développement de l'Économie Rurale) - princip komunitně vedeného místního rozvoje
MAS PM	MAS Partnerství Moštěnka, o.p.s
MAS SH	MAS Střední Haná, o.p.s.
MAS	Místní akční skupina (Local Active Groups -LAG)
mil.	Milion
mld.	Miliarda
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MV	Ministerstvo vnitra ČR
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR
NS MAS ČR	Národní síť MAS ČR
NUTS II	Region soudržnosti – územní statistické jednotky (Nomenclature of Units for Territorial Statistics)
o. p. s.	Obecně prospěšná společnost
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OK	Olomoucký kraj
okr.	Okres
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OP	Operační program
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnícká osoba
PRV	Program rozvoje venkova ČR
PS	Pracovní skupina
Rada ES	Rada Evropského společenství
ROP	Regionální operační program
RR	Regionální rozvoj
Sb.	Sbírka zákonů
SMARV	Středomoravská agentura rozvoje
SO ORP	Správní obvod s rozšířenou působností
SPL	Strategický plán LEADER
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TEN-T	Transevropská dopravní síť
ZK	Zlínský kraj

1 ÚVOD A CÍLE PRÁCE

Místní akční skupiny (dále jen MAS) lze považovat za důležité aktéry regionálního rozvoje. Je to sdružení, kde dochází ke spolupráci obcí, neziskových organizací a právnických osob a jedná se o určitou úroveň regionálního rozvoje. Všichni členové MAS se snaží prosazovat projektové záměry, které vedou jednotně k rozvoji daného regionu. Představují pro region nástroj a pomoc v realizaci podnikatelských záměrů vedoucí k rozvoji daného regionu. MAS se zaměřují na venkovské oblasti a obce do 25 000 obyvatel. Hlavním cílem MAS je přerozdělování finančních prostředků ze zdrojů pocházejících z fondů EU či národních zdrojů, jako jsou například kraje.

Tato diplomová práce se věnuje problematice MAS. MAS fungují na principu LEADER, kde se IV. osa Programu rozvoje venkova (dále jen PRV) pro programovací období 2007–2013 zaměřovala právě na tuto oblast. Pro správné pochopení celé práce je nutné dané téma zařadit do širšího kontextu. Tato kvalifikační práce se proto zaměří na oblast vědeckého poznání v oblasti regionálního rozvoje, MAS obecně a s tím související metodu LEADER pro čerpání dotací z Programu rozvoje venkova pro programovací období 2007–2013.

Cílem práce bude zhodnocení fungování dvou vybraných MAS z Olomouckého kraje, založených na principu LEADER. Zájmové MAS budou představeny mj. podle efektivnosti čerpání dotací z PRV. Rozvoj regionu je možné uchopit i na základě získaných dotací, neboť peníze jsou prostředkem rozvoje. Vybrané MAS byly zvoleny na základě výsledků z oficiálního hodnocení MAS od Ministerstva zemědělství z roku 2012. Hodnocení z roku 2012 bylo poslední v programovacím období 2007–2013. Na základě oficiálních výsledků hodnocení MAS z roku 2012 si autorka stanovila úvahu. Předpokládala, že MAS reprezentující kategorii C „Průměrná MAS“, získá menší objem financí po přepočtení na jednu osobu či obec, a naopak MAS z nejlepší kategorie získá mnohem více prostředků. Dále předpokládala, že každá obec v dané MAS zaregistrovala alespoň jednu žádost o získání dotace z PRV. Autorka si je vědoma, že oficiální hodnocení od Ministerstva zemědělství nehodnotilo MAS jen na základě zisku dotací, nicméně je to uchopitelný a měřitelný faktor pro srovnání. V závěru práce bude potvrzena či vyvrácena hypotéza ohledně získaných dotací.

Autorka si také stanovila dílčí cíl, který spočíval v komparaci dvou vybraných MAS z Olomouckého kraje. Porovnání bude provedeno na základě získaných alokací a požadovaných prostředků, které žadatelé požadovali prostřednictvím PRV ČR pro programovací období 2007–2013. Podle autorky bude zajímavé porovnat MAS, která byla

v roce 2012 hodnocena jako jedna z nejlepších v ČR, s MAS, která byla dle oficiálního hodnocení výrazně méně úspěšná. Komparace bude provedena mezi Místní akční skupinou MAS Partnerství Moštěnka, o.p.s. a MAS Střední Haná, o.p.s.

Práce je členěna do několika dílčích kapitol, kde čtvrtá z nich je věnována regionálnímu rozvoji včetně představení hlavních teorií regionálního rozvoje. Další kapitola představí a vysvětlí venkovské oblasti včetně rozdělení venkova. V šesté kapitole této diplomové práce je pak nastíněna oblast operačních programů, ze kterých bylo možné v programovacím období čerpat finance. Součástí operačních programů je bližší představení Regionálního OP Střední Morava, kam obě MAS geograficky patří. V samostatných kapitolách dojde k představení PRV a LEADRu, které úzce souvisejí s MAS. Problematika MAS včetně podmínek vzniku a principů, jimiž se fungování MAS musí řídit, bude představeno téměř na konci teoretické části této práce. Poté následuje detailní představení obou zájmových MAS. Geografická charakteristika MAS je založená na informacích o obyvatelstvu a samotném sdružení organice. V úvodu analytické části dojde k představení jednotlivých fichí, protože hodnocení je také rozděleno podle fichí pro každou MAS zvlášť. Hlavní zaměření analytické části bude spočívat ve zhodnocení informací ohledně výše požadavku a alokace, které žadatelé získali prostřednictvím PRV. Fiche si stanovuje každá MAS samostatně, proto bude analýza provedena odděleně. V úplném závěru práce dojde k porovnání obou vybraných MAS, kde se nachází srovnání čerpání a zisku finančních prostředků pro jednotlivé obce a za celou MAS.

2 REŠERŠE LITERATURY

Geografické poznání v oblasti regionálního rozvoje je v dostupných publikacích možné analyzovat relativně na kvalitní úrovni, neboť teorie regionálního rozvoje jsou zachyceny v mnoha publikacích. Velmi cenné informace z této oblasti bylo možné najít v publikaci *Teorie regionálního rozvoje* (Blažek a Uhlíř; 2011). Tento knižní titul sloužil mj. pro správné pochopení vývoje regionálního rozvoje v návaznosti na hlavní ekonomické teorie v historii. Pro porozumění a osvojení znalostí z oblasti regionálního rozvoje je dále možné využít knižní titul s názvem *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování* (Wokoun; 2008), který přínosně doplnil informace o regionálním rozvoji. Dalším knižním zdrojem zabývajícím se regionálním rozvojem byla monografie s názvem *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji* od Šilhánkové (2007). Tato publikace pomohla vymezit vývojové tendence s ohledem na ekonomické teorie a dále poskytovala obecné informace o regionálním rozvoji. Zdroj odborných informací pro tuto problematiku poskytla taktéž kniha s názvem *Strategie regionálního rozvoje České republiky* (MMR; 2006), zabývající se jednak oblastí poznání regionálního rozvoje, ale i regionální politikou či Strategií regionálního rozvoje. Problematika regionálního rozvoje a regionální politiky je také dobře zpracovaná od společnosti GaRep z Brna, kde tuto problematiku prezentují na svých webových stránkách.

Problematikou regionálního rozvoje na globální úrovni se zabývá OECD. Vydává pravidelně publikace, které se týkají tohoto tématu. Ke stěžejním mj. patří publikace *OECD Regional Outlook: Regions and Cities* (OECD; 2014), která představuje regionální rozvoj ve vztahu města a venkovského zázemí. Další publikace *Promoting Growth in All Regions* (OECD; 2012) se zabývá důležitostí propagace růstu OECD regionů, zvláště pak těch méně rozvinutých; na základě pomoci méně rozvinutým regionům dochází k vyrovnání regionálních rozdílů a tedy lepšímu celostátnímu ekonomickému rozvoji. OCED také vydalo publikaci *Rural-Urban Partnerships: An Integrated Approach to Economic Development* (OECD; 2013), jež přináší teoretický rámec pro pochopení měnících se vztahů mezi městským a venkovským prostorem a popisuje charakteristiky těchto vztahů, stejně jako faktorů, které rozvoj mezi městem a venkovem brzdí či posilují.

Pro správné pochopení sdružení MAS bylo nutné se v této diplomové práci věnovat i venkovským oblastem, neboť MAS se zaměřují na rozvoj venkovského prostoru. Problematika venkova byla rozpracovaná v rámci knižního titulu *Strukturální politika EU* (Boháčková a Hrabánková; 2009), kde se autorky zabývaly rozdělením venkova

a vymezením pojmu venkov. Venkovskému prostoru a podstatě venkova byla věnovaná pozornost i v další publikaci s názvem *Venkov a Venkované* (Perlín; 2011). Pro charakteristiku a vývoj venkovského prostoru s ohledem na změny, které ovlivnily vývoj českého venkova, posloužila i další publikace od Perlína *Venkov, typologie venkovského prostoru* (Perlín; 1999), jedná se o starší titul, nicméně informace o vývoji venkova poskytuje stále dobré. Aktuálnější poznatky o typologii venkovského prostoru je možné čerpat z vědeckého článku s názvem *Typologie venkovského prostoru Česka* publikovaný ve sborníku *Geografie* ročníku 115 (Perlín, Kučera a Kučerová; 2010). Disertační práce od Hrušky (2013) s názvem *Diferenciace venkovského prostoru na příkladu Moravskoslezského kraje*, může také posloužit jako zdroj informací o problematice venkova a jeho rozdělení.

PRV administruje Ministerstvo zemědělství (dále jen MZe), které formálně zajišťuje i čerpání dotací z toho programu. MAS musí fungovat na principu LEADER. Informace o MAS je možné najít především na webových stránkách různých institucí. Sekce eAGRI na stránkách MZe poměrně kvalitně zpracovala informace o metodě LEADER. MZe také vydalo publikace specializující se na tuto metodu, např. *LEADER- Budoucnost venkova* (eAGRI; 2009). Informace lze také čerpat z Úředních věstníků EU.

Vědecké poznání v oblasti místních akčních skupin (dále jen MAS), MAS není úplně dostačující. Formální rovina, kterou se myslí obecné informace, podstata fungování těchto sdružení včetně podmínek pro vznik, je obsažena v dokumentech a publikacích vydaných od MZe. Další obecné informace o MAS lze využít ze samotného dokumentu PRV na programovací období 2007–2013 pro ČR. Legislativní ukotvení MAS je zachyceno v Úředních věstnících EU. V každé zemi EU mají na starosti agendu MAS příslušná ministerstva, stejně jako tomu je v případě ČR. V ČR tuto agendu zabezpečuje MZe a MMR spolu s Národní sítí MAS pro ČR. MAS jsou představiteli spolupráce několika sektorů, které musí fungovat jako jedna organizace prosazující společné zájmy. Současnými trendy ve spolupráci obcí a spolků pojednává publikace s názvem *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů* (Khendriche Trhlínová; 2014).

Poznání o MAS je nedostačující, proto byly některé informace zjišťovány na základě již napsaných kvalifikačních prací. Většina prací se zaměřovala na přínos v regionu či rozvoj venkovských oblastí nebo také čerpání dotačních titulů. Dotačními tituly jako nástroji rozvoje regionu se zabývala i studentka Univerzity Palackého v Olomouci *Spáčilová (2015)*. Dále je možné jmenovat práci od *Krupkové (2013)*, jež se zaměřila více na rozvoj venkovských oblastí za pomoci MAS. Na čerpání dotací z PRV prostřednictvím metody LEADER byla zaměřena i další diplomová práce od *Petrášové (2013)*. Kvalifikační

práce je nutné považovat pouze za doplňkový materiál. Mnoho zásadních informací o daných MAS pocházelo z webových stránek zájmových MAS Střední Haná a MAS Partnerství Moštěnka.

Sdružení MAS se vyskytují ve všech státech EU, souhrnná evropská databáze o MAS je dostupná na webových stránkách *The European Network for Rural Development* (ENDR; 2014). Na těchto stránkách jsou dostupné informace o MAS pouze za programovací období 2007–2013 a následující programovací období 2014–2020 je v současné době stále ve fázi příprav.

3 METODIKA PRÁCE

Pro tvorbu teoretického základu této práce bylo využito několika již zmíněných publikací, které byly vhodně doplněny o dokumenty dostupné pouze na webových stránkách jednotlivých institucí, jež se danou problematikou zabývají.

Geografická charakteristika dílčích MAS vycházela z dat veřejně dostupných na Českém statistickém úřadě pro rok 2007 a 2014. Pro potřeby srovnání bylo nutné vypočítat střední stav obyvatelstva, který nivelizuje vliv migrace a přirozeného pohybu v zájmových obcích. Střední stav se získá po sečtení počtu obyvatel na začátku a konci sledovaného období a získané číslo se následně vydělí dvěma. Hustotou zalidnění se rozumí počet obyvatel dané obce v poměru celkové rozlohy obce, výsledkem je poté počet obyvatel na km².

Informace o výzvěch a fíchích u MAS byly čerpány z webových stránek zájmových MAS. Dokumenty o výši alokace a požadavku na konkrétní výzvu jsou volně k dispozici na stránkách autorkou vybraných MAS. Každá MAS měla zajištěno zpracování podkladů zcela jiným způsobem. Na tomto místě je vhodné zmínit, že všechny důležité dokumenty z MAS Střední Haná byly zpracovávány externí firmou Media33, zatímco MAS Partnerství Moštěnka si dokumenty zpracovávala pouze svépomocí pod záštitou svého manažera Tomáše Šuláka.

Výsledky zjištění jsou roztříděny a zaznamenány v souhrnných tabulkách a jejich nejčtenější zastoupení se nachází v analytické části. Získané informace byly porovnávány a analyzovány na základě několika faktorů, kterými bylo programovací období 2007-2013, dále jednotlivé MAS, jednotlivé fiche, výše dotace a počet projektů včetně výše alokace a požadavku. Informace byly analyzovány za MAS Partnerství Moštěnka, o.p.s a za MAS Střední Haná, o.p. s. pouze za programovací období 2007-2013, informace o jiných MAS či odlišném programovacím období do analýzy zahrnuty nebyly.

Práce byla vytvořena sadou programů MS Office 2007, kdy s pomocí programu Microsoft Office Excel 2007 byla data zpracována do tabulek a grafů. Textová podoba byla vytvořena pomocí programu Microsoft Office Word 2007. Mapové podklady vznikly na základě práce v ArcGis 10.2 (ArcMap), s tím že některé z nich byly převzaty z již existujících dokumentů.

4 REGIONÁLNÍ ROZVOJ

V této kapitole pojednávající o regionálním rozvoji (dále jen RR) by autorka ráda nastínila historický vývoj včetně zasazení do kontextu hlavních ekonomických teorií. Díky RR je možné studovat rozvoj jednotlivých regionů a usměrnit jeho budoucí vývoj v prostoru. Podstata RR se vyučuje na mnoha vysokých školách, jedná se o poměrně známou oblast vědeckého poznání. Je nutné si uvědomit, že tato oblast je také spoluautorem vývoje regionu a kvality života místních lidí.

Začátek vědeckého poznání o RR se datuje do první poloviny 19. století, kdy se vědecká společnost včetně geografů začala tímto tématem zabývat. RR lze rozdělit podle několika dělení na různé kategorie. Tento pojem úzce souvisí s Regionální politikou, která reálně formuje RR. Bude zde představeno několik vybraných definic RR, které jsou zmiňovány v poměrně známé literatuře, zabývající se touto oblastí. Dle *Wokouna a kol. (z roku 2008 - s. 11)* se RR rozděluje na 2 základní skupiny a to podle přístupu: praktické a akademické pojetí. „*Praktickým chápáním je míněno vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného systematicky vymezeného území vznikající v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů.*“ Tento přístup se využívá především v neakademických institucích - např. v krajských, městských, obecních úřadech a soukromých firmách. Druhé akademické pojetí se vymezuje takto: „*Vytváří pro reg. politiku poznatky, které jsou následně využity pro praktické pojetí RR- ovlivnění vyššího využití a zvýšení potenciálu regionu*“ (*Wokoun a kol.; 2008 – s. 11*). Jiné pojetí RR dle (*Rajčákové; 2009 – s. 16*) chápe tuto oblast jako: „*Zabezpečení růstu ekonomického a sociálního potenciálu regionu, jehož využívání má vést ke zvyšování životní úrovně jeho obyvatel, k sociálnímu a ekonomickému rozvoji krajiny se zachováním trvale udržitelného rozvoje.*“ Závěrečnou definici autorka citovala z webové stránky *regionalnirozvoj.cz*, kde RR se rozumí: „*Regionální rozvoj je komplexem procesů, které probíhají uvnitř regionů a které se týkají pozitivních ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných proměn regionu.*“ (*GaREP; 2009*). Dané procesy usilují o zlepšení kvantitativních a kvalitativních (extenzivní a intenzivní vývoj) charakteristik daného území. Důležitá je i následná kontrola z hlediska naplnění charakteristik, která může spočívat například v délce nové komunikace, počtu nových ubytovacích zařízení. Posouzení naplnění RR je možné po zhodnocení cílů-dopadů, jenž byly dosaženy realizací jednotlivých aktivit (*GaREP; 2009*). Lze konstatovat, že všechny definice RR se shodují na podpoře zvyšování potenciálu území vedoucí ke zlepšení kvality života v regionech. Autoři se rovněž shodují na tom, že RR se týká více oblastí vědeckého poznání.

V reálné podobě RR závisí na iniciativě místních aktérů, kteří se chtějí podílet na rozvoji území. Směr rozvoje je určen místními zdroji a možnostmi a aktivními lidmi daného regionu. RR je těsně spojen s čerpáním dotačních titulů z EU, neboť prostřednictvím určitých operačních programů si žadatelé mohli požádat získání finanční podpory na realizaci svého projektového záměru. RR charakterizuje soubor dílčích interakcí a nelze proto nikdy regionální rozdíly zcela odstranit. Bylo by to i velmi nežádoucí, protože každý region je jedinečný a nelze unifikovat celé území podle jednoho vzoru.

4.1 Teorie regionálního rozvoje

V současnosti se zájem o problematiku RR v ČR značně zvyšuje. Je to způsobeno regionálními rozdíly v nezaměstnanosti, ve výši platů či zájmem subjektů v regionu. Teorie RR představují ucelený systém přibližování působení základních faktorů a subjektů v oblasti RR (Wokoun; 2008).

Podle Blažka a kol. (2011) je možné teorie RR klasifikovat podle nejrůznějších kritérií, ale nejzákladnější způsob dělení je na tzv. konvergenční teorie (teorie regionální rovnováhy), jejichž základní vizí je vyrovnávat rozdíly mezi regiony, a dále tzv. divergenční teorie (teorie regionální nerovnováhy), jejichž příznivci proklamují, že v průběhu vývoje dochází k prohlubování meziregionálních rozdílů. Rozdíl mezi výše zmíněnými skupinami spočívá v rozdílnosti významu mechanismů a procesů vedoucích k vyrovnání rozdílů mezi regiony.

4.1.1 Hlavní vývojové teorie regionálního rozvoje

Následující podkapitola se bude věnovat konkrétním teoriím RR. Bylo vytvořeno několik teorií, u kterých je patrná návaznost na ekonomické teorie. Hlavní vývojové etapy RR jsou znázorněny na obrázku 1. Jednotlivé vývojové etapy budou představeny níže.

Přístup (časové období)	Převažující teorie regionálního rozvoje	Regionální politika → <i>základní koncept</i> → <i>používané nástroje a opatření</i>
neoklasický (1920 - 1940)	teorie regionální rovnováhy	→ "dělníci za práci" → nástroje zvyšující mobilitu pracovních sil
keynesiánský (1950 - 1975)	teorie regionální nerovnováhy	→ "práce za dělníky" → nástroje pro podporu přílivu investic ze soukromého i veřejného sektoru do problémových regionů
neomarxistický (1970 - 1985)	teorie regionální nerovnováhy	→ návrhy na opatření nebyly formulovány → v některých socialistických zemích byla regionální politika velmi účinná (např. v ČSSR), ale za cenu ztráty ekonomické výkonnosti a vnější konkurenceschopnosti celého státu
neoliberální (1975 -)	teorie regionální rovnováhy i nerovnováhy	→ "podpora lokální iniciativy" → podpora malých a středních firem, decentralizace kompetencí, deregulační opatření
institucionální (1980 -)	teorie regionální nerovnováhy	→ "spolupráce a inovace" → podpora malých a středních firem, šíření inovací, networking, gradualistická proměna místních institucí založená na učení se

Obr. 1: Hlavní vývojové etapy teorií regionálního rozvoje regionální politiky

Zdroj: Blažek a kol.: *Teorie regionálního rozvoje*; 2011, vlastní úpravy.

Neoklasické teorie regionálního rozvoje

Začátek neoklasické éry se datuje k přelomu 20. – 30. let minulého století. V publikaci *Blažka a kol. (2011)* se pro toto období uváděly jako charakteristické znaky vysoká míra nezaměstnanosti a nízká mobilita obyvatel. Regionální politika se snažila vyřešit problém s dojížděnkou a nezaměstnaností. Nízká mobilita a nezaměstnanost obyvatelstva byla hlavním úskalím regionální politiky v tomto období, neboť mohla fungovat na bázi, že jeden region nabízí nadbytek pracovních míst a druhý má nedostatek a v důsledku eliminace docházelo k plošnému stěhování na práci. Podpora emigrace z postižených regionů do prosperujících je považována za pasivní typ politiky. Nezaměstnanost je chápána pouze jako dočasná záležitost, která se samovolně vyřeší.

Hlavní znak neoklasických teorií spočívá v samovolné regulaci rozdílů mezi regiony, tedy že problémy si naleznou samy řešení. Velkým negativem zde zůstává doba řešení daného problému či rozdílu. Neoklasické teorie jsou podle *Šilhánkové (2007)* zatíženy mnoha nepravdivými a zjednodušujícími předpoklady, které ve skutečnosti úplně neplatí /dokonalá informovanost a konkurence, silný důraz na faktory nabídky (růst kapitálu, vznik

nových pracovních míst, technologické změny) a nízký důraz na faktory poptávky/. Mottem je přiblížení k přirozené rovnováze, jež je závislé na využívání přírodních zdrojů.

Neoklasické modely RR jsou v současnosti brány za přežité, přesto se ale mnoho prvků z těchto teorií stalo základem v dnešní době využívaných teorií. Nyní se regionální politika snaží napomoci malým a středním firmám, aby byly více konkurenceschopné - právě tato myšlenka byla pro neoklasické teorie typická. Ovšem tuto teorii lze považovat za důležitou v oblasti RR, zabývající se MAS. Neboť tyto organizace se také snaží podporovat malé a střední podniky v rozvoji jejich podnikatelských záměrů a v konkurenceschopnosti na trhu. V reálném prostředí využívají tzv. deregulační opatření (podpora podnikatelských zón - brownfields, obchodní centra, bezcelní zóny), jak je uvedeno v Teorii regionálního rozvoje od *Blažka (2011)*.

Keynesiánské období (Teorie „jádro-periferie“)

Další významnou ekonomickou teorií, která ovlivnila i RR je Keynesiánská teorie. Typická je pro ni malá míra všeobecnosti a odmítání používání univerzálních pravidel o rovnováze trhu. Vznik byl vázán na konec hospodářské krize 30. let 20. století, ale hlavní proud se datuje od počátku 50. let do poloviny 70. let. Hlavní cíl keynesiánství není pouze popsat fungování trhu, nýbrž usměrňovat a kvalifikovaně zasahovat do ekonomiky, aby nedocházelo k jevům nepřipustným ve společnosti (nezaměstnanost, chudoba atd). *Blažek a kol. (2011)* uvádí, že keynesiánství je známo pro svoji tzv. viditelnou ruku státu neboli stát regulující produkci – vyrovnané úspory a investice. Regionální úskalí nebyla považována za dočasný a krátkodobý problém, ale za dlouhodobý jev. Společnost, resp. stát nesl odpovědnost za řešení nezaměstnanosti tak, aby opatření vedla k rovnoměrnému rozmístění pracovních míst, či poskytoval pomoc v podobě výhodných dotací a úvěrů. Velká negativa spočívala právě v zajištění rovnosti mezi regiony, což se projevovalo na velkých nárocích na finanční zdroje a podporu ze strany státu. Tento systém byl velmi náročný. Pro lepší zasazení do problematiky MAS se tato teorie vůbec neslučuje se základními principy fungování MAS – především s iniciativou zespoda od lidu.

Zaměříme-li se na RR, lze toto období charakterizovat teoriemi vycházejícími ze vztahu jádro-periferie. Cílem byl pokus o identifikaci a zařazení diferenčních, nivelizačních a kumulativních mechanismů. Obecně lze konstatovat, že teorie jádro-periferie jsou často vymezeny necitlivě a účelně na prosperující jádra a zaostávající periferie. Dalším negativem je, že žádné jádro ani periferie nejsou neměnné, neboli vznikají nová jádra či stará zanikají, jako je tomu například u bývalých průmyslových oblastí (doba rozkvětu - úpadek-chátrání-vznik brownfieldu). V teoriích založených na principu podpory jádra a submisivnosti

periferie se považuje za klíčovou roli subjekt, který ovládá území, nikoliv území či struktura regionu (*Šilhánková; 2007*).

Neomarxistické teorie rozvoje - teorie závislosti

Neomarxismus plynule navázal v 70. letech minulého století na keynesiánství, když se ekonomika opět potýkala s určitými hospodářskými problémy. *Wokoun (2008)* zmiňuje, že politika byla nastavena nedostatečně, poptávka nespĺňovala požadavky na tehdejší ekonomickou situaci (zadlužování a zvyšování nezaměstnanosti). Neomarxistické teorie se od ostatních liší v tom, že se snažily o zásadní reformu existujících ekonomických struktur. Úsilí neomarxistů také spočívalo ve snaze o revoluční přeměnu společnosti, která byla zvýhodňovaná na úkor dílčích ekonomických subjektů (*Blažek a kol; 2011*).

Marxistické teorie lze považovat za deduktivní teorie, vycházející z analýzy kapitalismu na obecné úrovni a nejnižší úrovni se věnují velmi málo. Typický je pro neomarxistické teorie regionálního vývoje nesouhlas s přírodní a „přirozenou“ podmíněností nerovnoměrného vývoje. Dále podle (*Šilhánková; 2007*) byl pro tuto skupinu příznivců teorií neomarxismu typický silně pesimistický pohled na světový vývoj globální krize a globální války. Neomarxistické teorie regionálního rozvoje jsou známé pro svůj názor na zaostávání jednotlivých regionů, podle kterých se jedná pouze o proces přesunu přebytků z periferie do jádra. V těchto teoriích je kladen silný důraz na postavení států ve světové ekonomice. Mezuregionální problémy pro ně nebyly nějak významné, protože řeší pouze příznaky problémů, a ne podstatu. V ekonomické společnosti jsou nadhodnocované společenské struktury na úkor soukromých tržních aktérů a individuálních aktivit.

Ztotožnění s MAS je možné u snahy propojit několik vlivů (politický, ekonomický, společenský) s cílem stmelit region a vyjednávat úřední záležitosti jako celek, nebo zaměřit RR na malé inovativní podniky potřebné pro rozvoj obce. Rozpor s myšlenkou MAS nastal u přesvědčení, že kulturní význam památek pro rozvoj není důležitý (*Wokoun; 2008*).

Neoliberalní teorie

Začátek neoliberalismu se datuje podobně jako neomarxismus, tj. do začátku 70. let 20. století. Podle *Blažka a kol. (2011)* zastánci tohoto směru se opět navraceli k myšlenkám neoklasických teorií, které dále rozpracovali. Ztotožňovali s myšlenkou samoregulace trhu. Příznivci výrazně kritizovali zásahy státu v podobě tzv. viditelné ruky státu (stát rozhoduje a ovládá hospodaření a ekonomiku, snaha vybudovat konkurenceschopné prostředí atd.). Odmítali strukturalistické (deterministické) postupy a snahy nivelizovat mezuregionální

problémy, neboť každý region má jiné předpoklady a jiný směr rozvoje. Stát není podle neoliberalistů určen k řešení dílčích problémů jednotlivých regionů, region si musí pomoci samoregulací sám. Neoliberalisté prosazovali zvláště výhodné a stabilní podmínky pro podnikatele, ale na základě této podpory docházelo k rozevírání sociálních nůžek v podobě výše platu a sociální úrovně jednotlivých občanů jak uvádí *Šilhánková (2007)*. Dále se pomocí regionální politiky snažili podpořit výrobu malých a středních podniků.

U této teorie kritici negativně hodnotili nelineární tendenci RR (složitost modelů při zpracování, lze modelovat jen kvantifikované sféry, ostatní jsou nezajímavé). *Wokoun (2008)* uváděl ve své publikaci, že neoliberální teorie se nezabývají rolí místních institucí či zdrojem financí ze zahraničí. Tato teorie se téměř neshoduje s myšlenkou MAS, neboť ty jsou založené právě na roli místních institucí a aktérů a také MAS prosazují reálné metody fungující v regionu i za cenu, že postupy a metody nejsou úplně formálně dokonalé.

Institucionální směr

Začátek tohoto směru se datuje na přelom 19. a 20. století. *Blažek (2011)* ve své publikaci uvádí, že nikdy nebyla vytvořena systematická ekonomická teorie, ale snahy se ubíraly ke kritice klasické a neoklasické teorie, především odmítání snahy najít přirozený řád v ekonomice (odmítání stavu rovnováhy v ekonomice). Institucionální směr nikdy nepředstavoval zásadní postavení v uplatnění politických přístupů, jako bylo možné pozorovat u výše zmíněných směrů. Někteří tento směr nepovažují za vědecky pojímatelný ekonomický směr. Cílem tohoto směru nebylo hledat odpovědi na otázky proč, ale jak ve společnosti dojít ke změnám. V praxi byl však institucionalismus velmi přínosný v otázkách vzniku rozdílů mezi regiony. Inspirací pro institucionální teorie bylo nahlížení na ekonomický systém jako na evoluční systém, kde jednotlivci formují celé instituce a vliv institucí formuje poté celou společnost, která opět cyklicky formuje jedince k vyznání určitých hodnot a zažití rutinních pravidel. Negativa těchto teorií jsou ta, že jedince považují za homogenně stejné s odlišnými biologickými podmíněnostmi. Na základě zjištění z objevů nových postupů si jedinec osvojuje nové praktické dovednosti, díky nimž vznikají nové technologické postupy a invence. Odmítají vytvářet obecně platné modely chování. Institucionální teorie lze charakterizovat negativním postojem k budoucnosti kapitalismu a kladením důrazu na nepředvídatelnost evolučního procesu a postavení drobných událostí. Nevýhodou je neschopnost poskytnout jednoznačné a politické doporučení, a dále opominání makroekonomických jevů (inlace, nezaměstnanost).

Jak již bylo řečeno, tento směr se vyznačuje skeptickým postojem k všeobecným teoriím a upřednostňuje a klade důraz na jedinečnost institucí či na evoluční charakter změn

v socioekonomické společnosti (*Wokoun; 2008*). Tuto lze myšlenku využít i u venkovských oblastí či MAS, protože venkovské oblasti jsou jedinečné právě pro svoji odlišnost a MAS také dávají velký prostor pro individuální aktéry území, kde se sami aktéři rozhodují co je a co není pro jejich region vhodně z hlediska rozvoje území.

5 VENKOVSKÉ OBLASTI

Rurální geograf *Hruška* ve své disertační práci (2013) uvádí, že venkovské oblasti již v minulosti dávaly prostor pro prohloubení vědeckého poznání vztahu člověka a přírodního prostředí, kde žije. Vědci, rurální geografové, se tématem venkova zabývají desítky let. Samostatný vědní obor rurální geografie se vyvinul až v 70. letech minulého století a kolébkou tohoto vědního oboru byla Velká Británie. Vždy velmi zásadním tématem byl vztah venkova a města jako centra rozvoje. Tématem diplomové práce jsou MAS, které jsou vázány na obce venkovského charakteru. V této kapitole bude představeno rozdělení venkova, včetně zastoupení venkovských obcí v ČR a charakteristika českého venkova.

Vymezení venkova podle *Perlína* (1999) se vztahuje na krajinu i venkovská sídla. Pojem venkov vymezuje takto: „*Integruje jak nezastavěné území, tak i zastavěné území malých sídel – vesnic. Pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují.*“ (Perlín; 1999 – s. 2). Toto vymezení je velmi obecné, sám Perlín se ztotožňuje s rozdělením venkovských sídel na základě počtu obyvatel v obci. Dostupné publikace v ČR, ale i webový portál od společnosti GaRep (regionalnirozvoj.cz) považuje za venkovská sídla obce, kde stabilně žije méně než 2 000 obyvatel nebo hustota zalidnění dosahuje 100 až 150 lidí na km². *Perlín, Kučera a Kučerová* (2010) se ve svém příspěvku „Typologie venkovského prostoru Česka“ ztotožňují s vymezením venkovských obcí podle zákona o Obcích 128/2000 Sb., který za venkovské obce považuje obce, kde celkový počet obyvatel je do 3 000 obyvatel. Už samotné vymezení venkovského prostoru je nejednotné a s nejasnou metodikou.

Venkovské obce se vyznačují nižším podílem obyvatelstva v produktivním věku v poměru k trvale bydlícímu obyvatelstvu. Velkým problémem pro malé obce stále zůstává negativní demografická bilance, spočívající v klesající porodnosti, stárnutí populace a migraci lidí z vesnic do měst. Obecně lze venkovský prostor charakterizovat vysokým produkčním potenciálem pro potravinářskou výrobu. Bohužel ne všechny plochy určené pro zemědělskou výrobu jsou zemědělsky využívány a obhospodařovány, některé jen leží ladem bez činnosti několik let (*Boháčková a Hrabánková; 2009*). Dále pro venkov je typický velmi různorodý Land cover (pole, louky, les, zástavba, zemědělské plochy). Také zde více lidí pracuje buď jako OSVČ, či jsou více zaměstnáni v priméru. Cestovní ruch ve venkovských oblastech bohužel v porovnání se situací ve městech zaostává. Je to dáno tím, že obyvatelstvo na venkově jezdí méně na výlety a nemají tolik času trávit svůj volný čas mimo domov. Velkou nevýhodou pro malé venkovské obce je chybějící sociální

vybavenost v podobě školských zařízení, zařízení pro relaxaci a sport a nedostatek pracovních míst pro místní obyvatelstvo.

V minulosti venkov byl především velmi úzce spjat s hospodařením a zemědělstvím, během průmyslové revoluce venkov ztratil svoji majoritní zemědělskou funkci. Od 19. století začal počet obyvatel na venkově expandovat, protože vyšší industrializací se vytvořilo více pracovních míst a lepší podmínky pro hospodaření a celkový život obyvatel. *Perlín (1999)* uvádí ve svém článku skutečnost, že český venkov výrazně ovlivnily historické milníky (odsun Čechů ze Sudet, odsun Němců z pohraničí, kolektivizace, socializace venkova, další kolektivizace, transformace venkova) všechny tyto etapy formovaly současnou podobu venkova. V současnosti se český venkov vyznačuje sídly, majícími v průměru do 100 obytných domů. Součástí venkova jsou i menší města s 3 000 – 10 000 obyvateli, kde tato malá města slouží jako zázemí sousedním malým obcím. Také pro ČR dle *MMR (2009)* je typický vysoký počet malých obcí v porovnání s okolními státy Evropy. Za venkovské obce se u nás považuje 79 % obcí ČR, které zaujímají 75 % rozlohy státu. Stojí za zmínku, že na 75 % rozlohy žije pouze 22,5 % obyvatel z celkového počtu ČR.

Boháčková a Hrabánková (2009) ve svém knižním titulu rozdělily venkovské oblasti na 3 kategorie, podle dostupnosti k centru. Každá kategorie venkova se potýká s odlišnými problémy a úskalími. Proto není možné ke všem venkovským obcím přistupovat stejně.

Typy venkovských oblastí podle *Boháčkové a Hrabánkové (2009)*:

- Venkovské oblasti v zázemí velkých měst (tzv. příměstský venkov či suburbální zázemí velkých měst). Tyto oblasti v posledních letech zaznamenávají populační přírůstky, neboť se jedná o velmi atraktivní lokalitu pro mladé rodiny s dětmi.
- Průměrně rozvinuté venkovské oblasti ve větší vzdálenosti od měst (tzv. mezilehlý venkov). Vyznačují se dobrým spojením do měst, kde lidé mají pracovní zázemí.
- Periferní venkovské oblasti (tzv. odlehlý venkov). Typické je velmi řídké osídlení s převažujícím obyvatelstvem v poproduktivním věku, obce jsou velmi špatně napojeny na hlavní dopravní síť vedoucí do měst.

Pro budoucí rozvoj venkovského území se bude potřeba více specializovat na přípravu ekonomicky přijatelných ploch a nemovitostí pro podnikání na venkově a opět znovu začít využívat prostory, kde se v minulosti podnikalo (brownfields). Malé a střední podniky jsou pro českou ekonomiku velmi důležité- jak z hlediska snižování nezaměstnanosti venkovského obyvatelstva, ale i atraktivnosti obcí na venkově pro místo pro život pro nové občany venkova (*Boháčková a Hrabánková; 2009*).

6 OPERAČNÍ PROGRAMY

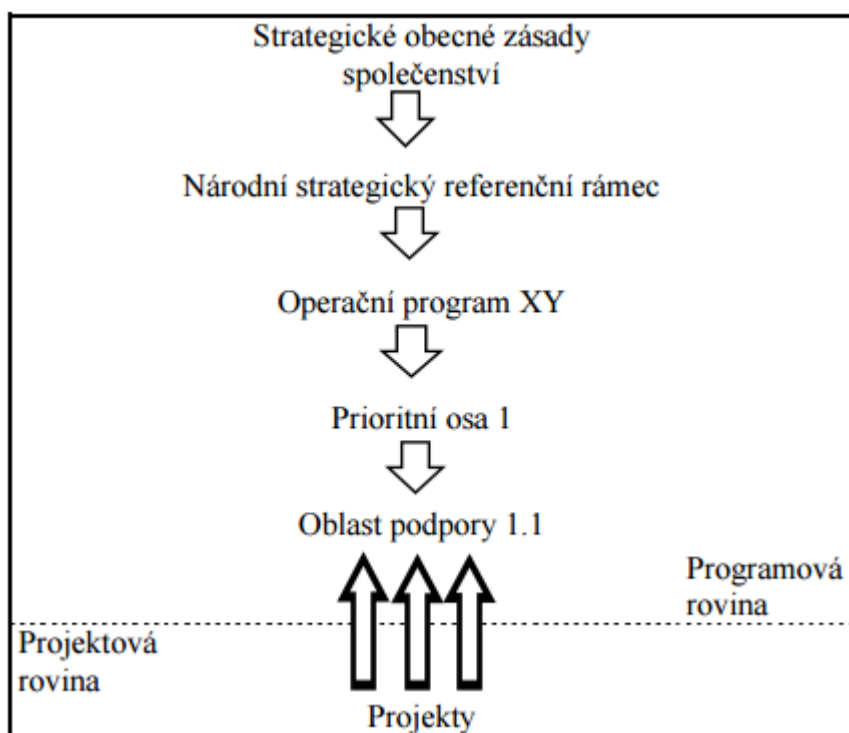
Kapitola operační programy (dále jen OP) představí problematiku čerpání dotačních titulů z EU. Prostřednictvím OP mohou žadatelé podávat své žádosti o dotaci. Bude zde představeno základní dělení OP a podrobně představeny OP týkající se RR.

V jednotlivých OP jsou vždy zachyceny priority, řízení a možnosti finančních zdrojů. Prostřednictvím OP je umožněno žadatelům a realizátorům čerpat finanční prostředky v rámci regionální politiky EU. Základní rozdělení je na tematické a regionální operační programy. Regionální OP jsou vázané na konkrétní region soudržnosti (NUTS II). Druhá kategorie OP se specializovala na dílčí oblasti rozvoje (*Marek a Kantor; 2007*). Jedná se o dlouhodobé strategické dokumenty, které podléhají schválení od Evropské komise, určují směr a oblasti problémů a nedostatků, jejichž nápravu bude Česká republika podporovat z prostředků evropského rozpočtu. Jsou nositeli hospodářské politiky a sociální soudržnosti EU a dílčích zájmů členských států. Pravidla vymezující jednotlivé OP zajišťují, aby projekty nebyly vybírány nahodile, ale aby byly rámcově v souladu s kohezní politikou.

V plánovacím období 2007-2013 Česká republika čerpala peníze z 26 OP, jejichž rozdělení zaměření bylo následovné: 8 tematických, 7 regionálních a zbylé byly řazeny do kategorie ostatní s důrazem na příhraniční spolupráci a konkurenci a adaptivitu Prahy. Celkový systém strategických dokumentů v ČR vychází z Národního strategického referenčního rámce, jenž vznikl z Národního rozvojového plánu ČR a byl přijat v roce 2007 Evropskou komisí (*Budík; 2009*). Dokumenty vychází z hlavní myšlenky, aby regiony a státy byly konkurenceschopné.

Jednotlivé OP se dělí na prioritní osy, které přesně vymezují použití finančních prostředků. Prioritní osy se na nižší úrovni rozdělují do oblastí podpory či podoblastí podpory. Pokud chce žadatel požádat o finanční prostředky z fondů EU, musí podat projekt řídicímu orgánu OP. Řídicími orgány se rozumějí u tematických OP konkrétní ministerstva (MMR, MZe, ...), u územně vymezených OP to byly Regionální rady soudržnosti- NUTS II (*MMR; © 2012 a*).

Konkrétní projekt je důležitý dokument dokládající aktivity, které vedou k naplňování cílů ukotvených v operačních programech, a zároveň dochází k naplňování evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Žadatelé se při zadávání dílčích projektů musí přizpůsobit pravidlům definovaným v prioritních osách. Projekty se přijímají na základě vypsání výzev řídicích orgánů. Konkrétní projekty se předkládají vždy do jednotlivých prioritních os a oblastí podpory. Na obrázku 2 je znázorněno schematicky hierarchické členění operačních programů.

Obr. 2: Zařazení operačních programů v hierarchii strategických dokumentů
Zdroj: Vlastní tvorba na základě materiálů k OP.

6.1 Tematické operační programy

Chvojková a Květoň (2007) uvádějí, že na programovací období 2007-2013 bylo stanoveno 8 tematických OP, celková alokace činila 21,23 mld. €, cca 598,6 mld. Kč. Každý OP se specializoval na jiné prostředí podpory. Většina cílů se financovala z cílů Konvergence. Cíl Konvergence se specializuje na rozvoj a vznik pracovních míst a rozvoj slabých regionů, kde jejich HDP je nižší než 75 % celkového HDP EU. Cíl Konvergence byl a stále je naplňován ve všech regionech soudržnosti České republiky s výjimkou Hl. m. Prahy. Programy tematické navazovaly na rozvojovou strategii a cíle politiky soudržnosti, jež byly stanoveny Národním strategickým referenčním rámcem ČR (MMR; © 2012 e). Vybranými oblastmi tematických OP pro období 2007-2013 jsou tyto OP: OP Doprava; OP Životní prostředí; OP Výzkum a vývoj pro inovace; OP Lidské zdroje a zaměstnanost; OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost; Integrovaný operační program; OP Podnikání a inovace; OP Technická pomoc. Informace o tematických OP lze čerpat z webových stránek MMR (© 2012 e). Podrobně níže představeny budou pouze OP, které souvisejí s rozvojem regionu.

6.1.1 Operační programy související s rozvojem regionu

Autorka se rozhodla podrobněji popsat OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace a OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Oblasti těchto OP úzce souvisejí jednak s problematikou MAS, konkurenceschopností regionu a přímým (viditelným) rozvojem v daném regionu. Vybrané OP byly velmi hojně využívány, neboť prostřednictvím OP si žadatelé mohli zaregistrovat své projektové žádosti na dotace z EU.

OP Doprava

OP se zabýval zkvalitněním infrastruktury a výhodnější propojeností více druhů dopravy - železniční, silniční a říční. Jednotlivé kroky se řídily rámcem transevropských dopravních sítí (TEN-T). TEN-T značí dopravu na úrovni celého státu. Konkrétně se zabýval v případě silniční dopravy silnicemi 1. třídy, dálnicemi a rychlostními komunikacemi; u železniční dopravy se jednalo o významné železniční koridory. Tento OP financoval rozvoj a modernizaci pražského metra (*Chvojková a Květoň; 2007*).

OP Doprava patřil mezi cíle Konvergence a byl největším operačním programem v České republice. Celkové finanční prostředky uvolněné z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti na tento OP v období 2007-2013 dosáhly hodnoty 5,82 mld. €. Informace o financích a zaměření se čerpaly z webové stránky Ministerstva v sekci OP Doprava MMR (*© 2012 b*). Tento OP byl dále rozdělen do 7 prioritních os a jednotlivé osy byly realizovány prostřednictvím oblastí podpor. Ty udávají směr konkrétních projektů, které byly tímto OP podpořeny. Jednalo se o tyto prioritní osy dle MMR (*© 2012 b*):

Modernizace železniční sítě TEN-T

Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T

Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T

Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T

Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy hl. m. Prahy

Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy

Technická pomoc

Významnými projekty OP Doprava byly: modernizace železničních koridorů a elektrifikace železničních tratí, dílčí projekty vedoucí k navýšení kapacity jednotlivých úseků rychlostních komunikací a dálnic, výstavba obchvatů, zkvalitňování dopravy v místech se zvýšenou koncentrací lidí – bytová zástavba. U projektů se dbalo i na životní

prostředí a zdraví občanů. Jednalo se výhradně o investiční projekty (*Chvojková a Květoň; 2007*).

OP Životní prostředí

Tento OP se specializoval na podporu zlepšování kvality životního prostředí (dále jen OP ŽP), což velmi úzce souvisí se zdravím populace. Dalším zaměřením tohoto programu bylo odpadové hospodářství - snížení produkce odpadu a efektivnější využití separovaného odpadu. Velká podpora směřovala i do využívání obnovitelných zdrojů. Obecně se péčí o prostředí zlepšuje stav ovzduší, půdy a vody, jak se uvádí v publikaci (*Chvojková a Květoň; 2007*).

MMR (© 2012 d) uvádí, že OP ŽP byl z hlediska alokovaných financí druhým největším programem, hned po OP Doprava. Tuto informaci dokladuje výše příspěvku (4,9 mld. €), 18,4 % veškerých prostředků pro Českou republiku putovalo právě do OP ŽP. Důležitou roli v rozpočtu tohoto projektu tvořil i státní rozpočet ČR. Program se dělil do 8 prioritních os a každá osa se dále rozdělovala na prioritní oblasti podpory. Priority jsou mj. uvedeny na webových stránkách *MMR v sekci OP (© 2012 d) ŽP* a jedná se o tyto priority:

Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Udržitelné využívání zdrojů energie

Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik

Zlepšování stavu přírody a krajiny

Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

Technická pomoc

Výčet projektů, které mohly čerpat finance z OP ŽP, uvedlo *MMR v sekci OP ŽP*. Jedná se o tyto možnosti projektů: výsadba a obnova remízů, alejí; jednotlivá opatření eliminující negativní následky hornické činnosti; výstavba zařízení sloužících na čištění vody (čističky, úpravný vody...) a zařízení na likvidaci odpadu a jeho následovné využití; projekty preventivního opatření proti větrné a vodní erozi; vznik informačních center a distribuce informačních materiálů; instalace obnovitelných zdrojů energie.

OP Podnikání a inovace

Zaměření OP Podnikání a inovace bylo založeno na podpoře realizace hospodářské a sociální soudržnosti v průmyslu, čímž docházelo k rozvoji koncepce malého a středního

podnikání mezi lety 2007-2013. Obecně můžeme říci, že nejdůležitější byla v tomto programu podpora podnikatelského prostředí, neboť dílčí výsledky vedly k rozvoji podnikatelské praxe. Hlavní vizí se stalo naplnění globálního cíle, který spočíval ve zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky a snaze dosáhnout na úroveň výkonnosti služeb a průmyslu významných průmyslových zemím Evropy (*Marek a Kantor; 2007*). Finanční prostředky se získávaly z Evropského fondu pro regionální rozvoj; alokovaná částka činila 3,12 mld. € (*MMR; © 2012 c*). Jednalo se o třetí největší OP ČR z hlediska financí. Ministerstvo průmyslu a obchodu působilo jako řídicí orgán.

Chvojková a Květoň (2007) uvádějí, že tento tematický program se dělil do 6 prioritních os: 1) Vznik firem, 2) Rozvoj firem, 3) Efektivní energie, 4) Inovace, 5) Prostředí pro podnikání a inovace, 6) Služby pro rozvoj podnikání.

Pomocí tohoto OP bylo možné financovat následující projekty: Projekty na posílení vývojové a inovační kapacity firem; podpora začínajících podnikatelů (ve formě technických a podnikatelských inkubátorů); stavba zařízení sloužící na výrobu a rozvod energií z obnovitelných zdrojů; navýšení poradenství v oblasti marketingu malých a středních firem pro jejich zvýšení konkurenceschopnosti mezi zahraničními podniky (*MMR; © 2012 e*).

OP Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen OP LZZ)

Operační program se zaměřoval na eliminaci nezaměstnanosti. Pro řešení problému se uplatňovalo několik nástrojů, jako například aktivní politika na trhu práce, kvalitní vzdělání či snahy začleňovat do společnosti sociálně či zdravotně vyčleněné obyvatelstvo. Jednotlivé organizace mohou správně fungovat jen tehdy, když je kvalitně nastaveno fungování veřejné správy. Proto se dbalo na zvyšování její kvality a podporu mezinárodní spolupráce (*Marek a Kantor; 2007*).

Tento OP byl prostředkem pro získání podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů, kde bylo globálním cílem zvýšení zaměstnanosti, jelikož míra zaměstnanosti ČR se měla zařadit mezi top deset zemí EU.

OP LZZ spadal mezi víceúčelové tematické operační programy. *MMR (© 2012 e)* zmínilo na svých webových stránkách informace o financování, které probíhalo z prostředků pro cíl Konvergence, ale také i z cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, a proto byly finanční prostředky rozdělovány do celé České republiky včetně Prahy. Z Evropského sociálního fondu se vyčlenilo 1,88 mld. € a celková alokace činila 2 588 200 000 € (73,7 mld. Kč), tj. 10 % z celkové sumy z fondů EU pro ČR na plánovací období 2007-2013. Řídicím orgánem v ČR se stalo Ministerstvo práce a sociálních věcí.

OP LZZ obsahovalo 6 prioritních os, které se rozdělily do jednotlivých oblastí podpor. Prioritní osy jsou následující: 1) Adaptabilita, 2) Aktivní politika trhu práce, 3) Sociální integrace a rovné příležitosti, 4) Veřejná správa a veřejné služby, 5) Mezinárodní spolupráce a 6) Technická pomoc dle (*Chvojková a Květoň; 2007*).

Projekty podané v OP LZZ mohly být tyto: rekvalifikační kurzy (další vzdělávání s podporou zaměstnavatele); opatření k získání a udržení si pracovního místa; poradenství pro sociálně vyloučené obyvatelstvo; opět podpora začínajících podnikatelů; posilování etických standardů a zefektivnění řízení lidských zdrojů ve veřejné správě včetně vzdělávání zaměstnanců úřadů veřejné správy a politiků a další (*MMR; © 2012 e*).

6.2 Regionální operační programy

Druhou skupinou OP v programovacím období 2007-2013 byly regionální operační programy (dále jen ROP), které se vztahovaly k regionům soudržnosti - NUTS II, kterých je v České republice 7+1. ROPů bylo v programovacím období pouze 7 (*MMR; © 2012 f*), neboť region NUTS II - Hl. město Praha nespadal do cíle Konvergence (podpora slabých regionů, které mají své HDP nižší, než 75% průměr EU). Každý ROP pro daný NUTS II, měl ustanovenou Regionální radu s hlavním sídlem. Úřady Regionální rady administrativně zabezpečovaly naplňování programu prostřednictvím čerpání dotací z ROP. Dílčími podpořenými ROP byly tyto regiony:

ROP NUTS II Jihovýchod; Regionální rada se sídlem v Brně

ROP NUTS II Jihozápad; Regionální rada se sídlem v Českých Budějovicích

ROP NUTS II Moravskoslezsko; Regionální rada se sídlem v Ostravě

ROP NUTS II Severovýchod; Regionální rada se sídlem v Hradci Králové

ROP NUTS II Severozápad; Regionální rada se sídlem v Karlových Varech

ROP NUTS II Střední Čechy; Regionální rada se sídlem v Praze

ROP NUTS II Střední Morava; Regionální rada se sídlem v Olomouci

ROP se soustředily především na pomoc rozvoje regionu, kde měly jednotlivé cíle vést ke zvýšení konkurenceschopnosti regionů, zrychlení jejich rozvoje a atraktivity pro budoucí investory, a také ke zlepšení kvality života obyvatelstva podmíněné potenciálem daného regionu. *Chvojková a Květoň (2007)* uvádějí, že všechny ROP měly řídicí orgán v podobě Regionální rady příslušného regionu. Z cíle Konvergence bylo vyčleněno celkem 4,6 mld. €.

6.2.1 ROP NUTS II Střední Morava

Autorka se rozhodla podrobněji popsat ROP týkající se NUTS II Střední Morava. ROP Střední Morava byl určen regionem soudržnosti Střední Morava, do kterého spadají 2 kraje: Olomoucký (dále jen OK) a Zlínský (dále jen ZK). Region se rozprostírá na rozloze 9 230 km² (OK – 5 267 km²; ZK – 3 963 km²), tvoří tedy 11,7 % území ČR. Na území NUTS II Střední Morava žilo 1 220 972 obyvatel (OK- 635 711 obyvatel; ZK- 585 261 obyvatel), údaje se vztahují k 1. 1. 2015 (ČSÚ; 2015 b). Region se při porovnání s ostatními regiony soudržnosti vyznačuje nepříznivou ekonomicko-geografickou situací, neboť značné území Střední Moravy tvoří hranice s ekonomicky slabšími oblastmi Polska a Slovenska, a dále se zde vyskytuje Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví (dále jen „CHKO“), zabírající téměř 1/3 plochy regionu. Z administrativního hlediska je Střední Morava celkově rozdělena do 9 okresů (okresy OK: Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk a Jeseník); (okresy ZK: Kroměříž, Vsetín, Zlín a Uherské Hradiště).

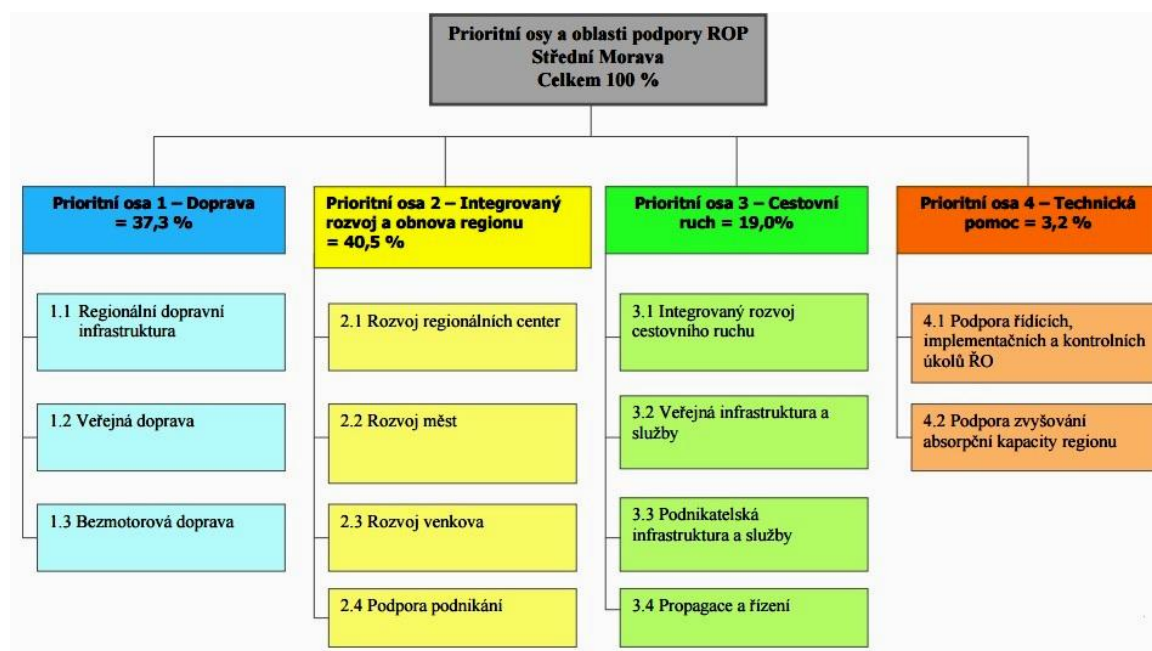
Bližší představení programu má několik hlavních důvodů. Nejdůležitějším byl výběr vybraných MAS pro potřeby zhodnocení diplomové práce. První z vybraných MAS, MAS Partnerství Moštěnka, o. p. s., sídlí v obci Horní Moštěnice (okr. Kroměříž) a obce náležející této MAS se rozprostírají na území OK a ZK. Druhá zájmová MAS, MAS Střední Haná, o.p.s., která má sídlo v Kojetíně (okr. Přerov), má zájmové obce spadající pod působnost této MAS v OK a jednu obec opět v kraji Zlínském.

ROP Střední Morava v programovacím období 2007-2013 čerpal finanční prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci cílu Konvergence. Na začátku období byl zpracován programový dokument, podle kterého se příslušný úřad řídil; v současné době je za dokument odpovědná Regionální rada NUTS II Střední Morava (*ÚRR Střední Morava; 2014*). Dílčí kroky byly předkládané pracovními skupinami. Byly stanoveny 4 prioritní osy (osa I: Doprava; osa II: Integrovaný rozvoj a obnova regionu; osa III: Cestovní ruch; osa IV: Technická podpora) a žadatelé prostřednictvím těchto os mohli žádat o dotace z fondu EU. Při vzniku programovacího dokumentu byly velmi hojně připomínkové jednotlivé prioritní osy, neboť cílem bylo nastavit co nejpříznivější podmínky pro čerpání dotací. Dokumenty nižší úrovně musí být vždy podřízeny dokumentu s vyšší úřední hodnotou-dokonalá skladebnost (*ÚRR Střední Morava; 2014*).

Obecné zaměření tohoto OP bylo dle (*MMR; © 2012 f*): podpořit rozvoj stavby infrastruktury a doprovodných služeb cestovního ruchu, podpořit podnikatelské záměry a zlepšení podmínek k životu jednotlivých obcí (prostřednictvím rozvoje a zkvalitnění vzdělání, sociální a zdravotní infrastruktury a snižování ekologických zátěží), a dále se

výrazně podporovaly projekty vedoucí ke zlepšení dopravní dostupnosti a propojenosti v regionu a také pořízení moderních dopravních souprav pro městskou dopravu. Z prostředků fondu ERDF se na tento OP vyčlenilo celkově 672 240 000 €. O finanční podporu z ROP Střední Morava si mohli zažádat tyto subjekty: kraje, obce, svazky obcí, zájmová sdružení, nestátní neziskové organizace, vlastníci nemovitostí v památkových zónách, Správa železniční dopravní cesty a další.

OP byl rozdělen do 4 prioritních os, kde 3 prioritní osy sloužily pro realizaci cílů tohoto programu. Poslední prioritní osa byla Technická pomoc, která se specializovala na technické zázemí pro vedení úřadu a administraci projektů. Obrázek č. 3 graficky představuje jednotlivé rozvržení prioritních os ROP Střední Morava (MMR; © 2012 f).

Obr. 3: Grafické znázornění členění ROP Střední Morava

Zdroj: ÚRR Střední Morava: *Regionální operační program Střední Morava*; 2014

Pozn. Procentuální hodnoty u prioritních os jsou výše alokace finančních prostředků.

První osa podpory byla Doprava, kde se za globální cíle určilo zajištění dopravní infrastruktury v rámci regionu, která měla být efektivní, flexibilní a bezpečná; nově vybudovaná infrastruktura měla v podmínkách, že jednotlivé části se musejí napojovat na neregionální dopravní síť komunikací II. a III. třídy. Také se podporovala integrovaná veřejná doprava, kde byl kladen hlavní důraz na zajištění spolehlivého systému veřejné dopravy a začlenění jednotlivých druhů dopravy (ÚRR Střední Morava; 2014). Jednotlivé výzvy na podání žádostí o projekty se týkaly také zvýšení kvality infrastruktury pro bezmotorovou dopravu.

Integrovaný rozvoj a obnova regionu byla II. prioritní osa ROP Střední Morava. Jejímí dílčími hlavními cíli se stala snaha o zlepšení kvality života, zvýšení atraktivity a popularity regionálních center. Dále tato oblast podporovala zvýšení dostupnosti sociálních služeb a rozvoje pro podnikání.

Podle *ÚRR Střední Morava (2014)* se prioritní osa III specializovala na Cestovní ruch. Prioritní osa III měla 3 cíle, kde byly jednotlivé cíle charakterizovány následovně - cíl 1: Žádosti projektů vedoucí ke zvýšení atraktivnosti regionu zkvalitněním infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu na území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb; cíl 2: Posílení atraktivity regionu pomocí zkvalitnění infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu na území mimo vysokou koncentraci infrastruktury a služeb; cíl 3: Rozvoj služeb v cestovním ruchu spravovaných soukromými podnikateli; cíl 4: Nárůst počtu turistů a jejich zájmu o region, kde se propagovaly produkty cestovního ruchu.

Autorka se rozhodla vložit do kvalifikační práce stručné zhodnocení ROP Střední Morava, informace čerpala z dokumentu *Shrnutí evaluace dopadů ROP Střední Morava (ÚRR; 2015)*. Celkově bylo na území OK a ZK během programovacího období 2007–2013 realizováno 1 213 projektů. Finanční podpora dosáhla částky 29,3 mld. Kč (údaj k 1. 6. 2015). Projekty jsou téměř vždy podpořeny jen z části, ROP Střední Morava podpořil dotace v celkové výši 18,3 mld. Kč (údaj se vztahuje ke konci roku 2015). Úřad Regionální rady již proplatil částku ve výši 17 189 000 Kč. Zbývající finance se investovaly z vlastních zdrojů žadatelů, celková výše dosáhla 11 mld. Kč. Na základě evaluace bylo patrné, že finance dopomohly k zlepšení dopravní infrastruktury (zkvalitnění silnic II. třídy a veřejné dopravy; zkvalitnění sociálních služeb; podpora konkurenceschopnosti služeb v cestovním ruchu atd.). Souhrnně se za oba kraje v rámci prioritní osy I se podpořilo realizovat 280 projektů s dotační pomocí z ROP v částce 7,4 mld. Kč. Prioritní osa II: Integrovaný rozvoj a obnova regionu vedla k realizaci 633 projektů v OK a ZK. Na tuto osu se celkově uvolnilo 7,6 mld. Kč z dotací poskytované ROPem. Díky poslední prioritní ose (Cestovní ruch) došlo k realizaci 300 projektů; dotace dosáhly 3,3 mld. Kč.

7 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Program rozvoje venkova ČR (dále jen PRV) má v kompetenci Ministerstvo zemědělství (dále jen MZe), který tento dokument vydalo. Tato kapitola se bude věnovat dílčím prioritním osám a cílům PRV. Součástí PRV je i LEADER a na jeho principu jsou založeny MAS. PRV poskytoval žadatelům o projekty finanční prostředky na jejich realizaci. PRV ČR byl v programovacím období 2007–2013 hojně využíván pro získání finančních prostředků.

Program rozvoje venkova je zabezpečován pomocí Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen EAFRD), jenž je blíže určen dle nařízení Rady (ES) 1698/2005 čl. 15 strategie v jednotlivých osách stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova do prováděcí úrovně, vedoucí jeho efektivní realizaci (*MZe; 2013*). Hlavním cílem PRV byla a stále je podpora venkova, posilování konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví, zlepšování životního prostředí a utlumení špatných vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. (*MZe; 2015*). Národní strategický plán rozvoje venkova 2007–2013 navazuje na hlavní strategické priority EU, kde byla kladena velká váha na zvyšování ekonomického růstu v podobě rozšiřování a diverzifikace ekonomických aktivit. Jednotlivé kroky měly vést k rozvoji podnikání, vzniku nových pracovních míst a trvale udržitelnému rozvoji. Tento program se také snažil snižovat negativní republikové průměry v nezaměstnanosti. Sounáležitost lidí na venkově byla od pradávna vždy velmi důležitá, proto vedly dílčí kroky i v programovém období k posilování sounáležitosti obyvatel na venkově. Jednotlivá opatření PRV měla přispívat k naplňování cílů Lisabonské strategie ve všech jejích oblastech: 1) společnosti založené na znalostech, 2) vnitřnímu trhu a podnikatelskému prostředí, 3) trhu práce a 4) udržitelnému rozvoji (*eAGRI; © 2009-2015 e*).

V PRV bylo uvedeno (*MZe; 2013*), že podpora PRV byla rozdělena do 4 prioritních os, kde jednotlivé osy stanovují opatření pro získání peněz z EAFRD. Jednalo se o tyto prioritní osy v rámci PRV:

- Osa I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
- Osa II: Zlepšování životního prostředí a krajiny
- Osa III: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
- Osa IV: LEADER

Každá osa měla k dispozici jiné finanční prostředky z PRV. Rozpočet pro ČR na PRV činil 3 670 000 €. Výše dotace byla závislá na několika faktorech, jako například předpokladu počtu žádostí, atraktivitě osy a také důležitosti pro region z hlediska RR.

7.1 Osa I PRV

První osa Programu rozvoje venkova měla dvě priority, ve kterých bylo možné realizovat konkrétní návrhy projektů. Rozpočet I. osy na programovací období byl ve výši 873 000 €, kde tato suma představovala necelých 24 % z celkového rozpočtu PRV (*eAGRI; © 2009-2015 a*).

Priorita I.1 Modernizace, inovace a kvalita

Do této priority spadala podpora zemědělských firem a jejich činností vedoucích ke zlepšování kvality na základě přidané hodnoty potravinám a zemědělským produktům a posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí. Stěžejní v rozdělování financí v rámci priority I.1 byla opatření k modernizaci a obnovení odvětví mléka a mléčných výrobků či odvětví vodního hospodářství.

MZe (2013) uvedlo, že výše finančních prostředků určených pro první prioritní osu z PRV byly rozděleny mezi dílčími prioritami velmi nesouměrně, neboť do priority I: Modernizace, inovace a kvalita bylo soustředěno 86,5 % prostředků z osy I a jak již bylo řečeno, nejdůležitější oblastí podpory byla modernizace zemědělských podniků.

Priorita I.2 Přenos znalostí

Této prioritě se kladla za cíl opatření vedoucí k podpoře odborného vzdělávání a využívání poradenských služeb subjektů podnikajících v zemědělství, potravinářství a lesnictví, ale také zde byla snaha podpořit mladé zemědělce a zamezit předčasnému ukončení zemědělské činnosti. Na tuto prioritu bylo vyčleněno 13,5 % financí určených pro prioritní osu I PRV (*Mze; 2013*).

7.2 Osa II PRV

Tato osa se zaměřovala na zlepšení životního prostředí a krajiny. Skupina těchto opatření měla tři majoritní priority. Finanční alokace pro II. osu PRV dle *eAGRI (© 2009-2015 a)* byla stanovena ve výši 1 931 000 €, tato částka představovala 52,6 % z rozpočtu PRV pro ČR. Tato osa získala největší podíl financí z PRV.

Priorita II.1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajín

V PRV *MZe (2013)* uvádí informaci, která priorita II.1 se specializovala na zvyšování biodiverzity v krajině. Opatření, která vedla k udržitelnému využívání lesní půdy (zalesňování zemědělské půdy či obnově lesních porostů) a taktéž finance z této oblasti putovaly na ochranu přírodních zdrojů. Tato oblast byla podpořena 84,6 % z celkových financí osy II PRV.

Priorita II.2 Ochrana vody a půdy

Podporovaly se snahy na zachování kvalitního přirozeného vodního režimu v krajině, nástrojem byly vhodně zvolené a využívané zemědělské systémy. Alokováno bylo 12,3 % prostředků z prioritní osy II - Zlepšení životního prostředí a krajiny (*MZe; 2013*).

Priority II.3 Zmírňování klimatických změn

MZe (2013) uvádí jako hlavní cíle této priority snižování emisí skleníkových plynů a zachování funkce lesů. Tato priorita byla podporována velmi málo, pouze ve výši 3,1 % z celkového objemu peněz II. osy PRV.

7.3 Osa III PRV

Osa III měla čtyři prioritní oblasti. Jejím hlavním cílem bylo zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace venkovského hospodářství. Celkový rozpočet na osu III v programovacím období 2007-2013 byl 641 000 €, představující 17 % rozpočtu na celý PRV. Informace o alokovaných částkách byla uvedena na webových stránkách *eAGRI (© 2009-2015 a)*.

Priorita III.1 Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE

Specializací byla diverzifikace zemědělských aktivit, podpora zakládání podniků a podpora cestovního ruchu. V rámci diverzifikace se podporovala energetická soběstačnost a zvýšení podílu využívání obnovitelných zdrojů. Priorita byla orientována na zajištění náhrady za očekávané úbytky pracovních příležitostí v zemědělství a potravinářském sektoru, a tím naplnění cílů Lisabonské strategie.

Priorita III.2 Podmínky růstu a kvalita života na venkově

Dílčí opatření byla orientována na zlepšení podmínek růstu a kvality života ve venkovských oblastech (infrastruktura, čistota vody v obcích, vybavenost kulturní a sociální infrastrukturou, zlepšení služeb pro hospodářství, rozvoj vesnic jako takových a velmi důležitá ochrana dědictví venkova). *MZe (2013)* poskytlo informaci, že na prioritu III.2 bylo alokováno v rámci III. osy 48,3 % prostředků z PRV.

Priorita III.3 Vzdělávání

Opatření se týkala vzdělávání a informování hospodářských subjektů, na které se vztahuje osa III. Tato priorita však nebyla hlavní oblastí podpory III. osy. Tato priorita získala podporu pouze ve výši 0,4 % z celkových finančních prostředků (*Boháčková a Hrabánková; 2009*).

Priorita III.4 Posílení kapacit

Dle *MZe (2013)* se tato priorita zaměřovala na posilování kapacit venkovských oblastí pro implementaci strategií místního rozvoje. Na prioritu III.4 bylo vyčleněno v rámci osy III jen 0,2 % prostředků.

7.4 Osa IV PRV - LEADER

Prostřednictvím metody Leader byly realizovány cíle jednotlivých prioritních os I-III, proto byla IV. osa PRV metodickou. Stěžejním přínosem této osy IV se stal způsob, jakým jsou jednotlivé činnosti rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny (*eAGRI; © 2009-2015 d*). Cílem této osy se stalo zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, podpoření ekonomického potenciálu či zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkovských oblastí. Ale aby obce venkovského typu správně fungovaly, bylo nutné v jednotlivých obcích posílit řídicí a administrativní schopnosti.

Principy LEADERu nesou poměrně dobrou metodu s kladnými efekty. Hlavní výhodou principů LEADER je spojení různorodých subjektů působících na venkově. Například MAS jsou na tomto principu postaveny. Bohužel jsou někdy MAS neoprávněně považovány za protiklad k místní samosprávě, ale MAS jsou pouhým doplněním obcím v úsilí o obnovu a rozvoj jednotlivých vesnic, jejichž rozvoj směřuje k rozkvětu zemědělství a přírody celkově. V programovém období 2007-2013 bylo pro osu IV PRV alokováno pouze 5,6 % z celkových prostředků PRV, což odpovídalo částce 205 000 € - informace čerpaná z webových stránek MZe ze sekce *eAGRI (© 2009-2015 a)*.

8 METODA LEADER

Kapitola týkající se metody LEADER se bude zabývat vznikem a významem tohoto akronymu. Jako každá metoda má i tato své faktické požadavky, které se musí dodržovat a naplňovat, také budou zmíněné v této kapitole. Na základě principu LEADER fungují MAS, a proto je LEADERu věnována celá kapitola. Bude zde představen i vývoj a chápání metody v ČR.

Akronym LEADER vychází francouzského jazyka a představuje propojení aktivit pro rozvoj venkovské ekonomiky. Tato snaha EU se datuje již k roku 1991 a hlavním cílem bylo intenzivně podporovat rozvoj venkova pomocí místních obyvatel dané vesnice. Evropská komise časem navázala na již vzniklou metodu a vytvořila metodu, díky které mohou venkovská sdružení aktivně formovat vlastní budoucnost. Výrazným charakterovým rysem zde byl zcela nový způsob myšlení a použití nových metod, přispívajících k rozvoji venkova. Metoda Leader se vyvíjela spolu s EU (*eAGRI*; 2009).

Zaměření této metody je orientováno na zvyšování kvality života na venkově, zlepšení ekonomiky a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví. Na základě metody LEADER je možné, aby MAS mohly tvořit a realizovat rozvojové strategie a záměry. Cílem LEADERu bylo a stále je realizovat projekty v rámci místních strategií a podporovat tvorbu integrované strategie rozvoje venkova.

8.1 Principy metody LEADER

Pro metodu LEADER je typické, že jsou finance rozdělovány decentralizovaně přes místní strategie dílčích MAS. Každá MAS má pravomoc si v rámci vlastní strategie zvolit oblasti (tzv. *fiche*), které chtějí či potřebují podpořit. Tímto způsobem mohou obce a neziskový či soukromý sektor čerpat prostředky na rozvoj venkova (*Pelcl a kol.*; 2008 a). Metoda LEADER se řídí 7 hlavními pravidly – zaneseno v článku 61 Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (podpora pro rozvoj venkova z EAFRD, který byl vydán dne 20. září 2005). Ustanovenými pravidly dle *Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (s. 25)* jsou:

- *strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí, určená pro řádně vymezená subregionální venkovská území,*
- *partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni – tzv. místní akční skupiny (MAS),*
- *přístup zdola („BOTTOM UP“) spojený s tím, že rozhodovací pravomoc týkající se vypracování a provádění strategií místního rozvoje náleží místním akčním skupinám,*

- více odvětvové navrhování a provádění strategie založené na součinnosti mezi subjekty i projekty z různých odvětví místního hospodářství,
- uplatňování inovačních postupů,
- provádění projektů spolupráce,
- vytváření sítí místních partnerství

Mezi základní principy metody LEADER patří: dle *eAGRI* (© 2009-2015 c)

- přístup zdola nahoru – snaha přenést rozhodovací pravomoc o budoucnosti regionu na občany žijící a pracující na daném území, znající jeho tradice a potřeby
- partnerství veřejných a soukromých subjektů, tedy spolupráce v rámci MAS
- místní rozvojová strategie
- integrované a vícesektorové akce
- inovativnost – nalézání nových řešení problémů venkovských regionů
- síťování – výměna zkušeností mezi skupinami LEADER
- spolupráce – společné projekty MAS v rámci státu, EU

8.2 Význam metody LEADER

Metoda LEADER je založena na tom, že místní aktéři (spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru) musejí mít v povědomí, že na nich stojí zodpovědnost starat se o udržitelný rozvoj vlastního území, kde žijí, pracují a zakládají rodiny. Neboli místní společenství musejí být sama přesvědčena, že vlastní problémy si vyřeší sama, protože nejlépe znají svá území. Velmi významným nástrojem pro aplikaci metody LEADER je tzv. komunitní plánování, založené na principu zdola nahoru, tedy že podmínky vycházejí z obyčejného lidu (*MAS Hranicko*; © 2007-2016). Zainteresované subjekty (soukromý, neziskový a veřejný sektor) si samy rozhodují o jednotlivých prioritách a nástrojích, které budou v regionu použity. Proto se MAS dostává podpory EU, jako představitelům partnerství veřejných a soukromých činitelů. Iniciativa místních sdružení je maximálně podporována a je posilováno jejich postavení.

Program LEADER se výrazně odlišuje od ostatních programů EU. Největším rozdílem je zodpovědnost místních aktérů, kteří jsou znalci svého území, neboť nejlépe znají potřeby, přednosti a zápory svého území. Zainteresovaní členové tedy odpovídají za rozvoj území, dodržování strategie, provádějí kontroly dodržování podmínek u vybraných projektů. Dodržování těchto podmínek je aplikováno skrz místní akční skupiny, fungující na principech stanovených EU. Jedině MAS mají právo rozdělovat, administrovat a kontrolovat čerpání dotací z Programu LEADER (*MAS Hranicko*; © 2007-2016).

8.3 LEADER v České republice

Výše zmiňovaná metoda se v České republice intenzivně rozvíjela. Široké rozšíření metody bylo zejména mezi lety 2003-2006. Metoda byla majoritně ovlivněna Programem obnovy venkova, kde k realizaci docházelo mezi lety 1991-2006. Od března 2004 začal fungovat tzv. Český LEADER, kde řídicím orgánem bylo a v současné době stále je MZe ČR (*eAGRI; © 2009-2015 b*).

V jednotlivých letech proběhl výběr MAS, které byly a budou podpořeny. Tato problematika je podrobněji rozepsaná v části MAS v ČR. Disperze metody LEADER v EU a u nás v republice rozhodně nebyla ukončena určením vybraných MAS do LEADER 2007-2013. Spravující orgán MAS Národní síť MAS ČR (dále jen NS MAS ČR) se musí i v budoucnu snažit o rozšiřování metody LEADER na celém území venkova. Cílem je eliminace prázdných míst, kde nefungují MAS, pomocí přijetí dalších území, která nejsou pokryta ve svém okolí působností MAS.

Program LEADER ČR čerpá (a v minulosti i čerpal) finance ze státního rozpočtu dle Zákona o státním rozpočtu ČR na konkrétní rok. Tento program je v ČR určen pro MAS, vytváří a realizuje rozvojové strategie a záměry, a také je určen subjektům, u nichž dochází k reálnému zhotovení projektu. Zaměřením pro minulé období podle *eAGRI* (*© 2009-2015 b*) bylo: „Zlepšování kvality života ve venkovských oblastech; posílení ekonomického prostředí a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví.“ Celkovým cílem programu je zlepšení organizačních schopností subjektů působících ve venkovských územích. Cílem programu je podněcovat a podporovat inovační zavádění a realizaci investic, tvorbu originálních integrovaných strategií rozvoje venkovských území a aktéry na místní úrovni k úvahám a záměrům využití potenciálů jejich území v dlouhodobější perspektivě. Na základě prostředků z programu LEADER bylo možné financovat tyto investiční projekty: obnovu přírodních lokalit či kulturních památek; pořízení nových zemědělských strojů; nákup technologií pro obnovu a údržbu přírodních stanovišť a kulturního dědictví; rozvoj cestovního ruchu pomocí vybudování nových či rekonstrukce starších ubytovacích a stravovacích zařízení atd.

Vyhodnocení metody LEADER v ČR poukázalo na značný přínos pro rozvoj regionů venkova. Relativně nová metoda pro regiony venkovského charakteru poskytla dostatečný prostor pro aktivní zapojení přítomných veřejných a soukromých subjektů, kde byl hlavním cílem rozvoj regionu (*eAGRI; © 2009-2015 b*). Zapojené subjekty nesou i odpovědnost za jednotlivé kroky činností k rozvoji venkova. Zájem dalších subjektů o čerpání financí dle metody LEADER nadále vzrůstá.

9 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY

Sdružení MAS je v ČR velmi hojně rozšířené, zaujímají asi 75 % území ČR (eAGRI; 2009). MAS představují důležitý prvek RR. Dojde zde k přiblížení vzniku a principu fungování MAS v ČR. Výše podpory na činnost a podporu pro žadatele projektů získává každá MAS individuálně, výše závisí na mnoha faktorech a hodnocení. Jednotlivé podmínky zisku financí zde budou také představeny. Dále se tato práce bude věnovat rozdělení MAS v ČR do hlavních skupin podle hodnocení MZe.

MAS značí partnerství (partnerství je formální a institucionalizované) mezi představiteli veřejné správy a podnikateli a občany a neziskovými organizacemi (Khendriche Trhlínová; 2014). Partneři společně usilují pomocí metody LEADER o realizaci projektů zaměřené na rozvoj venkova, zemědělství apod., a následné získávání finančních prostředků z EU a z národních programů pro svůj region. „*Hlavním úkolem místních akčních skupin je aktivizace občanů daného mikroregionu. Budování partnerství, sjednocování lidí a podporování dobrovolné činnosti na všech úrovních aktivit venkovanů*“ (eAGRI; 2009 – s. 7).

9.1 Vznik MAS

V minulosti se seskupovaly venkovské obce z důvodu ekonomické situace jednotlivých obcí. Od roku 2002 začaly vznikat první MAS na území ČR. V roce 2004 byl v ČR zahájen národní program LEADER. Následující rok 2005 byl spuštěn LEADER+ , který byl součástí OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Program LEADER+ fungoval ve zkráceném programovacím období 2004–2006. Celkově v programovacím období 2004–2006 se zapojilo jen 15,7 % území ČR, tj. 7,3 % populace ČR (MZe; 2013).

Každá MAS musí před svým vznikem splňovat určité specifikace. Základní podmínky vzniku MAS jsou definovány v Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD (Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005; 2005). Hlavní a základní podmínky pro vznik MAS jsou tyto: geograficky homogenní území, kde průměrně žije 10 000 - 100 000 obyvatel a také MAS nesmí působit na území měst, které mají nad 25 000 obyvatel; dále území, kde by se měla nacházet MAS, by mělo být souvislé s jednotnou charakteristikou a problémy; v každé MAS může být maximálně 50 % členů zástupců veřejné správy včetně řídicích orgánů a minimálně 50 % členů musí být složeno ze zástupců podnikatelů a neziskových organizací a fyzických osob regionu (Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005; 2005 & eAGRI; © 2009-2015 c).

Právní subjektivita sdružení je také jednou z podmínek vzniku MAS. MAS mohly mít více právních forem. Možnosti byly podle *eAGRI* (© 2009-2015 c):

obecně prospěšná společnost dle zákona 248/1995 Sb.,

občanské sdružení dle zákona 83/1990 Sb.,

sdružování občanů dle zákona 40/1964 Sb.,

Při novelizaci Občanského zákoníku se přistoupilo na změnu, kde byla občanská sdružení transformována na obecně prospěšné společnosti.

Vznik MAS je podmíněn ještě dalšími podmínkami: „Členové MAS musí mít v daném mikroregionu bydliště, sídlo, nebo v něm musí působit; MAS musí mít stanoven statut, stanovy, organizační řád, strukturu a být registrována u MV ČR; MAS musí pracovat metodou LEADER“ (*eAGRI*; 2009 – s. 7).

Pelcl (2008 a) uvádí, že na základě dodržování principu partnerství (spolupráce více sektorů) bylo a stále je vidět, že tato spolupráce má silný potenciál, neboť touto činností se předpokládá, že bude vrácen na český venkov pocit sounáležitosti obyvatel s místem, kde bydlí. Významný faktor v problematice MAS spočívá v budování komunitního způsobu života na venkově, tj. místní obyvatelé mají vliv na rozhodování v obci, z hlediska plánování rozvoje jejich obce. Toto je významným faktorem zapojení obcí do MAS.

9.2 Fungování MAS

Činnost MAS se musí řídit pravidly, která jsou navržena ve strategii místního rozvoje - Strategickém plánu rozvoji, neboli Strategický plán LEADER (dále jen SPL). SPL vychází z Integrované strategie území (dále jen ISÚ), jedná se o rozvojovou strategii regionu. Vytvoření SPL je základní požadavek pro získání finančních prostředků ze IV. osy PRV-LEADER. Dokument se vždy tvoří pro celé plánovací období. Jednotlivé MAS jsou odpovědné za dodržování SPL. Cílem tohoto dokumentu je snaha podpořit vybrané aktéry rozvoje k realizaci daného projektu v rámci programu LEADER. Podpořené MAS vypisují jednotlivé výzvy na konkrétní projekty. Každá MAS se svobodně rozhoduje, jaké projekty podpoří, ale podmínkou je, aby vybrané projekty byly v souladu se Strategickým plánem rozvoje LEADER a v rámci PRV (*MZe; 2013*). Rozhodnutí, jaký projekt bude či nebude podpořen, má na starosti výběrová komise MAS. Výběr probíhá na základě specifických kritérií. Projekty, které prošly první selekcí ze strany MAS, jsou následně předkládány na schválení Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (dále jen SZIF).

Jednou ze stěžejných priorit MAS z hlediska funkčnosti je zabezpečení administrace jednotlivých projektů spočívající v mnoha krocích nezbytných pro získání finanční podpory (komunikace mezi příjemcem a SZIF; kontrola projektu; doplnění dokumentace...). *Wade*

a Rinne (2011) uvádějí, že MAS nerozdělují pouze finance z EU zdrojů jednotlivým příjemcům, ale specializují se i na svoji vlastní činnost a projekty v rámci ISÚ.

Každá MAS musí mít nastaveny povinné orgány, které spravují veřejné prostředky a zabezpečenou činnost partnerství pro tvorbu SPL. Dle PRV (MZe; 2013) jsou povinné orgány MAS tyto: manažer MAS, výběrová komise, orgán pro přípravu Strategického plánu a dozor nad jeho realizací a účetní. Aby mohly jednotlivé MAS čerpat peníze, musejí mít kvalitně zpracovaný SPL, kde jsou vymezeny oblasti podpory dle PRV ČR 2007–2013.

9.2.1 Forma a výše podpory

MAS dostávají příspěvky pro svoji činnost na základě tzv. „sdíleného financování“. Finance MAS získávají z fondů EU, které se odvíjejí od předložených a schválených strategií. Platby jsou vypláceny podle skutečně vynaložených výdajů. Wade a Rinne (2011) uvádějí, že finance jsou striktně rozděleny podle účelu jejich využití. Získaná alokace MAS se dělí na režijní výdaje a na prostředky určené pro žadatele projektů. Režijní výdaje MAS využívají na zabezpečení své činnosti vedoucí k naplnění SPL, tyto výdaje mohou tvořit maximálně 20 % získané alokace pro MAS. Mezi žadatele o dotace na jejich projektové záměry musí být minimálně rozděleno 80 % z alokované sumy pro danou MAS. V případě MAS jsou finance čerpaní skrz PRV ČR v rámci IV. osy LEADER.

MAS získávají finance z více zdrojů, nejsou závislé pouze na příjmu z PRV. Členské obce MAS dávají určitou částku, kde výše je závislá na počtu obyvatel. Finanční pomoc MAS se také získává z rozpočtu kraje či regionu soudržnosti NUTS II či státního rozpočtu. Dalším zdrojem peněz pro místní akční skupiny jsou sponzorské dary nebo peníze pocházející z vlastní produktivní činnosti. Obecně lze konstatovat, že projekty jsou v průměru z 80 % hrazeny z prostředků EU v rámci osy LEADER a zbylých 20 % způsobilých výdajů na projekt pochází z národně veřejných zdrojů, včetně finančního kapitálu samotných příjemců o dotaci (MZe; 2009).

O konečné výši finančních prostředků rozhoduje MZe, kde ministr zemědělství schválí konkrétní částku dané MAS. V programovacím období 2007–2013 se roční příspěvek skládal z pevného základu a tzv. bonusu (Pelcl a kol.; 2008 a). Pevný základ byl stanoven stejně pro všechny MAS v dané výběrové skupině, výběrové skupiny jsou blíže v podkapitole 8.2 MAS v ČR. MZe dělilo MAS následujícím způsobem: zvolené MAS z roku 2008 se označují MAS 48; z roku 2009 z I. kola - MAS 32 a v II. kole výběru se zvolila skupina tzv. MAS 32+. Vzorec výpočtu vypadal následovně: polovina alokace dělená počtem MAS ve skupině. Zbylé finance ročního příjmu MAS byly v podobě bonusu,

jenž byl určen z počtu obyvatel konkrétní MAS a počtu získaných bodů Hodnotitelskou komisí dle hodnocení činnosti MAS z předešlého roku (*eAGRI; 2012 a*).

9.3 MAS v ČR

Jak již bylo zmíněno výše, MAS začaly v České republice vznikat již v roce 2002. Rozvoj MAS byl podporován i ve zkráceném programovacím období 2004–2006, a to na základě OP: Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Ve zkráceném programovacím období 2004–2006 se program financoval státním rozpočtem ČR (*eAGRI; © 2009-2015 c*). MZe se ale začlenilo k Evropským aktivitám a tak mohlo být podpořeno 10 MAS z ČR. V přechodném období si kladlo za cíl vytvořit stabilní základnu efektivně fungujících MAS, kdy jednotlivé MAS byly schopné přichystat a realizovat dobré projekty. V dalším programovacím období (2007–2013) se podpořilo v každém následujícím roce více MAS; v roce 2007 bylo podpořeno 24 MAS. Program LEADER v roce 2007 přijal žádosti od 102 MAS, které chtěly být podpořeny. V roce 2008 se v I. kole výběru rozhodlo o vybrání 48 MAS, v tom samém roce proběhlo i II. kolo výběru, kam se přihlásilo 84 MAS, z nichž bylo počátkem roku 2009 zvoleno 32 úspěšných MAS. Na základě rozhodnutí tehdejšího ministra zemědělství Mgr. Petra Gandaloviče však bylo ve II. kole ještě vybráno dalších 32 MAS, označované jako MAS 32+. Celkový součet vybraných MAS tedy činil 112 MAS, tyto místní akční skupiny měly působit v České republice v plánovacím období 2007–2013 (*eAGRI; 2009*). Všechny podpořené MAS (112) v období 2007–2013 se rozprostírají na ploše 47 000 km², 112 MAS spravuje 3 720 obcí ČR. Na obrázku 4 jsou graficky znázorněny podpořené MAS v období 2007-2013. Počet MAS v ČR stále stoupá, neboť v současné době (k 22.2.2016) jich je 180. Pro srovnání rozložení MAS v ČR v současné době je na obrázku 5 (*NS MAS ČR; © 2016 c*).

Problematiku MAS v České republice má na starosti NS MAS ČR. Dle *NS MAS ČR (2016 c)* společenství seskupuje všechny MAS, které jsou založeny na principu komunitně vedeného místního rozvoje - LEADER. Organizace slouží jako zástupce MAS při vyjednávání na národní úrovni s vládními institucemi, ministerstvy a dalšími subjekty. NS MAS ČR se specializuje i na mezinárodní úroveň, kde vyjednává za MAS s organizacemi pracujícími v oblasti LEADER v rámci celé EU. Hlavním posláním NS MAS ČR je 6 níže uvedených úkolů, které mají ve své kompetenci a za jejichž řešení odpovídají. Zde jsou všechny uvedeny úkoly (*NS MAS ČR; © 2016 c*):

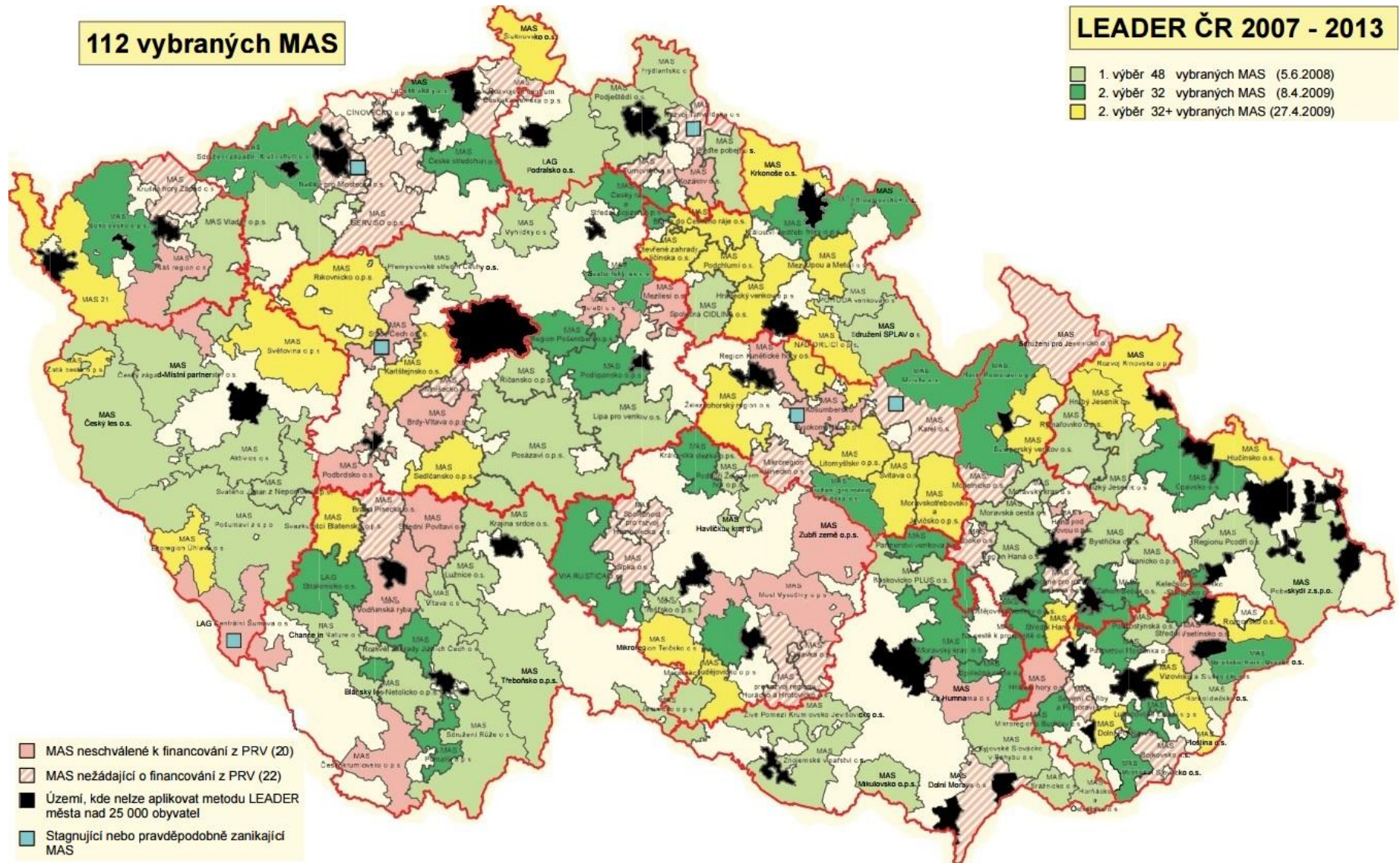
1. sdružovat Místní akční skupiny pracující podle základních kritérií vydaných pro fungování MAS,
2. rozvíjet spolupráci s dalšími aktéry, kteří působí ve prospěch venkova a jeho obyvatel,

3. hájit společné zájmy členských MAS ve vztahu k orgánům státu, prosazovat transparentní, rovné a administrativně jednoduché stanovení pravidel pro fungování MAS a vytvářet podmínky pro rozšiřování vlivu a úlohy MAS při administraci dotací z fondů určených k podpoře rozvoje venkova,
4. reprezentovat a zastupovat členské MAS v jednáních na národní a mezinárodní úrovni, výměně zkušeností a příkladů dobré praxe,
5. propagovat a popularizovat úlohu MAS v komunitně vedeném místním rozvoji, k tomu pořádat a organizovat přednášky, školení a instruktáže k vyšší účinnosti práce pro venkov,
6. podílet se na pořádání národních a mezinárodních konferencí, výstav, exkurzí, soutěží, slavností, společenských a kulturních akcí podporujících udržitelnost a fungování venkova.

112 vybraných MAS

LEADER ČR 2007 - 2013

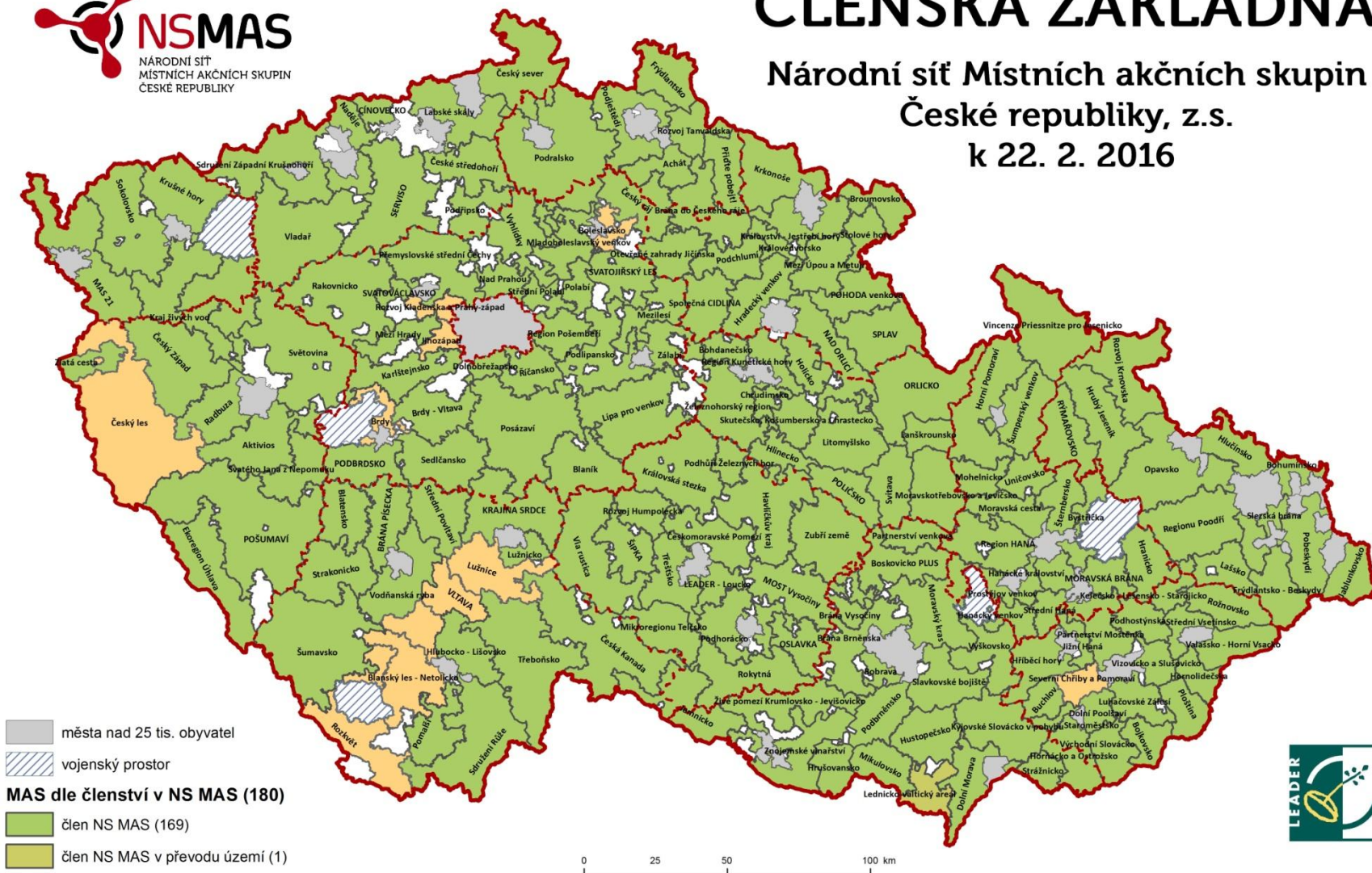
- 1. výběr 48 vybraných MAS (5.6.2008)
- 2. výběr 32 vybraných MAS (8.4.2009)
- 2. výběr 32+ vybraných MAS (27.4.2009)

Obr. 4: Grafické znázornění MAS v ČR mezi lety 2007-2013; přejato z: *LEADER- budoucnost venkova*; 2009. Vlastní úpravy.

ČLENSKÁ ZÁKLADNA

Národní síť Místních akčních skupin
České republiky, z.s.
k 22. 2. 2016

- města nad 25 tis. obyvatel
- vojenský prostor
- MAS dle členství v NS MAS (180)**
- člen NS MAS (169)
- člen NS MAS v převodu území (1)
- ostatní MAS (10)

Názvy MAS byly pro potřebu vizualizace zkráceny či upraveny.

Obr. 5: Rozložení MAS v ČR v roce 2016; převzato z *NS MAS ČR – o nás; 2016*.

10 HODNOCENÍ MAS A VYBRANÉ MAS PODLE HODNOCENÍ

Kapitola hodnocení MAS představí rozdělení a bodovou škálu získaných bodů u MAS dle MZe v jednotlivých letech oficiálního hodnocení. Hodnocení od MZe proběhlo v letech 2010, 2011, 2012. Na základě hodnocení MAS došlo ke zvolení zájmových MAS. Vybrané MAS budou představeny v následující kapitole.

Cílem hodnocení bylo analyzovat úroveň dílčích aktivit a vyhledat jednotlivé MAS podpořené finančně z PRV, které mohou být ukázkou dobré praxe využití metody LEADER (*eAGRI; 2010 a*). Dalším důvodem pro vypracování hodnocení bylo získání zpětné vazby pro zdokonalení podmínek zisku podpory MAS. Jak již bylo v předešlé kapitole zmíněno, na základě přidělených bodů hodnotitelskou komisí MAS získávaly finanční Bonus na jejich fungování. Na druhou stranu, hodnocení MAS nelze považovat za kontrolu jednotlivých MAS, neboť je zapotřebí spolupráce mezi hodnotiteli a MAS.

Hodnotitelské komise jsou určeny pro každý kraj zvlášť. Hodnotitelskou komisí tvořili vybraní zástupci MZe a SZIF. Hlavním vodítkem pro hodnocení byl vyplněný dotazník jednotlivými MAS. Komise hodnotila vždy několik oblastí, podle součtu bodů byla daná MAS zařazena do určité kategorie. Oficiální ucelené hodnocení MAS proběhlo v letech 2010, 2011, 2012. Pro každý rok se stanovovaly nové kategorie hodnocení a podmínky, které bylo nutné zhodnotit. Na základě e-mailové komunikace s řídicím orgánem PRV, konkrétně s vedoucí oddělení Projektových opatření II s paní Ing. Lucií Krumpholcovou, autorka zjistila, že poslední hodnocení bylo provedeno v roce 2012, protože hodnocení se provádělo za účelem stanovení finanční alokace na další rok, tedy pro rok 2013. Jelikož od roku 2014 začalo běžet nové programovací období, tak se podmínky hodnocení a celkově rozdělení finanční pomoci upravilo.

10.1 Hodnocení MAS v roce 2010

V roce 2010 proběhlo první celkové hodnocení MAS, které byly finančně podpořeny IV. osou PRV. Na hodnocení se podílelo Ministerstvo zemědělství, SZIF a NS MAS. Hlavním podkladem pro hodnotitelskou komisí byly dotazníky, které měly termín doručení 9. 7. 2010, a konečné rozhodnutí vzešlo z jednání 13 hodnotících komisí. Hlavní hodnotící kritéria byla sloučena do 4 oblastí: 1) Administrativní schopnosti MAS (výzvy, výběr, fiche, organizační struktura MAS); 2) Naplňování cílů SPL – monitoring a evaluace; 3) Propagace a informování; 4) Další nové nástroje využívané k naplňování SPL/LEADER (integrace a rozvoj aktivit MAS). Na základě výsledků z hodnocení byly jednotlivé MAS rozděleny do 4 skupin podle činnosti fungování MAS. Hodnocení MAS bylo rozděleno podle zařazení

do podpory PRV, tj. na MAS 48 z roku 2008, MAS 32 z roku 2009 a MAS 32+ také z roku 2009. Rozdělení MAS dle činnosti bylo následovné: A) Nejlépe fungující MAS - příklady dobré praxe; B) Dobře fungující MAS; C) Průměrné MAS; D) MAS, které by měly svůj přístup přehodnotit (*eAGRI; 2010 b*).

U skupiny 48 MAS bylo určení výše finančního příspěvku pro rok 2011 řízeno podle Pravidel, která stanovovala podmínky pro získání dotace z PRV. Započítávala se výše příspěvku včetně bonusu za naplňování SPL. Bonus byl vyčíslován na základě vyhodnocení 4 kategorií (*MZe; 2010 b*): *administrativní chybovost MAS; výsledky hodnocení v roce 2010; počet neúspěšných žadatelů (neproplacené žádosti o dotace- nedostatek peněz); včasnost zaslání pokladů pro hodnocení MAS*. Nejdůležitější ovšem byl celkový zisk bodů při hodnocení v roce 2010 a administrativní chybovost žádostí o dotaci.

Pro skupinu tzv. 32 MAS, které byly podpořeny v roce 2009 z PRV, mělo hodnocení jen orientační charakter o fungování a výše alokace, neboť výše alokace se neprojeví. Tyto MAS fungovaly v roce 2010 velmi krátce, proto bylo téměř nemožné zhodnotit jejich fungování a realizace SPL či určení chybovosti a tzv. převisových žádostí o dotaci, a bylo reálně možné vycházet pouze z termínu zaslání dokumentů a hodnocení MAS 2010 (*eAGRI; 2010 b*).

U dodatečně schválené skupiny ve 2. kole příjmu o realizaci SPL v roce 2009 (MAS 32+), mělo hodnocení sloužit jako upozornění, kde se jednotlivé MAS ve své činnosti mohou zlepšovat. Hodnocení MAS z roku 2010 se u této kategorie MAS na stanovení alokace neprojevovalo. Pro tuto skupinu bylo typické, že měla ze všech třech zmíněných skupin nejméně financí na realizaci vlastního SPL a také nejkratší čas na jeho realizaci (*eAGRI; 2010 b*). V této kategorii byly i velmi schopné MAS, které konkurovaly MAS zařazeným v 1. skupině (MAS 48).

10.2 Hodnocení MAS v roce 2011

Na hodnocení MAS se opět podílelo více institucí (SZIF, NS MAS ČR a MZe ČR). Hodnocení bylo provedeno již v červnu a v září 2011, ale výsledky byly dostupné až později. Hodnocení probíhalo mírně odlišně od minulého hodnocení, neboť se již neuskutečňovaly fyzické návštěvy jednotlivých MAS, nýbrž vybraní členové představovali fungování a vlastní činnost formou veřejné prezentace určené pro hodnotitelskou komisi. Opět s předstihem musely MAS zaslat písemné dokumenty, které vypovídaly o jejich činnosti během roku. Opět se hodnotilo 112 MAS zvolených pro podporu z PRV v letech 2008 a 2009. Podle informací z webových stránek *NS MAS ČR (© 2016 b)* komise sledovala 7 oblastí, podle součtu výsledného hodnocení byla MAS zařazena do příslušné

kategorie. Jednalo se o těchto 7 oblastí: 1. Strategické dokumenty MAS; 2. Personální zajištění činnosti MAS; 3. Administrace výzev a výběr projektů v rámci Strategického plánu LEADER; 4. Integrace a rozvoj MAS; 5. Monitoring a evaluace MAS; 6. Propagace MAS; 7. Nadstavba aktivit MAS. Zařazením 7. oblasti byl vytvořen prostor na poukázání té činnosti, o které si samy MAS myslí, že se jedná o příklad dobré praxe.

Pro hodnotitelskou komisi byl velmi zásadní dotazník vyplněný MAS. Maximálně mohl být dotazník ohodnocen 200 body, nicméně každá MAS musela získat alespoň 50 bodů (dodržení základních podmínek pro fungování MAS vycházející z Pravidel o poskytnutí dotace pro opatření IV. osy PRV). Všechny 112 MAS minimální hranici splnily, nejhůře hodnocená MAS získala 90 bodů, nejlépe hodnocená pak 190 bodů - MAS Moravský Kras (*eAGRI; 2011*). Lze konstatovat, že mnoho MAS se výrazně zlepšilo oproti minulému hodnocení. Rozdělení do 4 skupin bylo stejné jako v minulém hodnotícím období, jednotlivé kategorie jsou představeny v tabulce 1.

Tab. 1: Kategorie MAS podle hodnocení

	Kategorie MAS dle hodnocení	Doplňující komentář
A	nejlépe fungující MAS – příklady dobré praxe	vysoce transparentní a důvěryhodné, aktivní a aktivizující území
B	dobře fungující MAS	je u nich prokazatelná nadstavba metody LEADER (tj. umí nejen rozdělovat peníze, ale mají jasnou strategii a distribuce finančních prostředků přes ně má přidanou hodnotu oproti centralizovanému rozdělování)
C	průměrné MAS	splňují formální požadavky pro existenci a čerpání, efekt je téměř stejný, jako kdyby byly finance přerozdělovány centrálně
D	MAS, které by svůj přístup měly přehodnotit	jsou na hranici toho, co se od nich očekává, splňují pouze formální pravidla

Zdroj: eAGRI: *Hodnocení místních akčních skupin 2011; 2011*, vlastní úpravy.

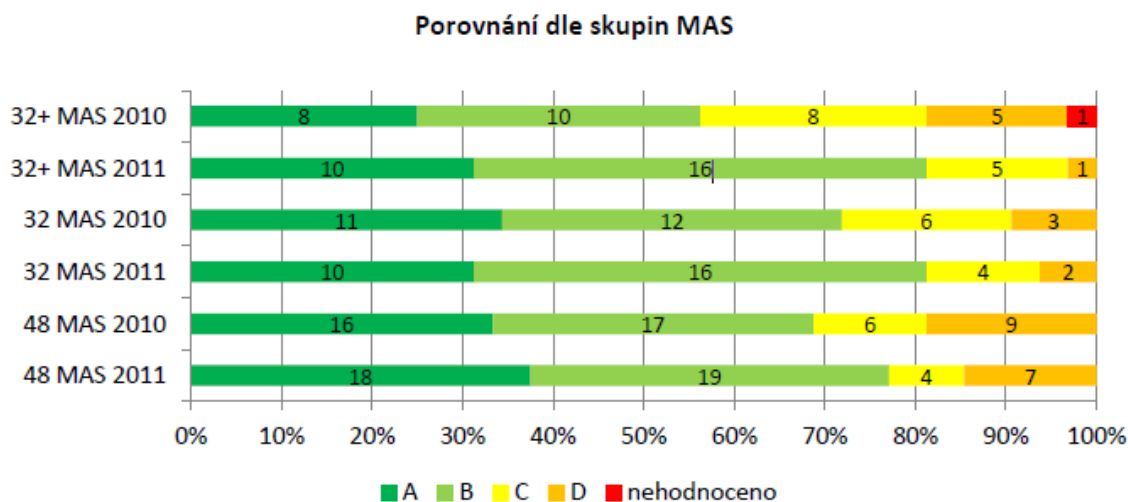
MAS, které se řadí do skupiny MAS 48 a MAS 32, měly bodové rozpětí nastaveno stejně do jednotlivých kategorií hodnocení, výjimkou byla jen skupina tzv. MAS 32+. MAS vybrané v doplňujícím kole měly posunutou hranici pro zařazení do jednotlivé kategorie, protože finanční příspěvky nedosahovaly finančních příspěvků MAS, které byly vybrané dříve. Bodová škála zařazení je uvedena v tabulce 2.

Tab. 2: Bodová škála určení zařazení MAS do příslušné kategorie

	A	B	C	D
48 MAS	200 - 160	159 - 140	139 - 120	119 - 50
32 MAS	200 - 160	159 - 140	139 - 120	119 - 50
MAS 32+	200 - 140	140 - 120	120 - 100	99 - 50

Zdroj: eAGRI: *Hodnocení místních akčních skupin*; 2011, vlastní úpravy.

Hodnocení nesloužilo pouze k vyhodnocení roku 2011, ale i k porovnání s rokem 2010. Na základě informací z Výsledků hodnocení MAS 2011 (*NS MAS ČR; © 2016 b*) bylo patrné, že silnou vahou pro hodnotitele bylo umístění MAS v kategorii A a B, hodnotící komise zaznamenala progres z hlediska zlepšení činnosti a fungování. Největší překvapení se zjistilo u skupiny MAS 32+, kde se z původních 18 MAS do nejlepších kategorií dostalo již 26 MAS. Celkově 80 % hodnocených MAS se umístilo v kategorii A a B. Možná tak dobrému hodnocení přispěly i výsledky z hodnocení z roku 2010, které mělo za cíl povzbudit MAS ke zlepšení vlastní činnosti či rozšíření dosavadních aktivit. Obrázek 6 graficky znázorňuje rozmístění jednotlivých skupin do čtyř kategorií rozdělení MAS.

Obr. 6: Rozmístění MAS dle kategorií a skupin.

Zdroj: NS MAS ČR: *Hodnocení MAS 2011: Výsledky hodnocení MAS v roce 2011*: 2011).

10.3 Hodnocení MAS v roce 2012

Hodnocení v takovém rozsahu, které se uskutečnilo během minulých dvou let, se opakovalo i v roce 2012. Hodnocení byly opět podrobeny MAS podpořené PRV 2007–2013. Prezentace vlastní činnosti probíhaly v budově Ministerstva zemědělství. I tento rok se jednotlivé MAS rozdělily do 4 kategorií podle efektivnosti své činnosti. Hodnotitelskou komisi tvořili již pouze zástupci MZe, SZIF; a zástupci NS MAS se

hodnocení neúčastnili. Hodnotitelská komise, stejně jako v minulých letech, vycházela z dotazníku, který vyplňovaly samy MAS (*eAGRI; 2012 b*).

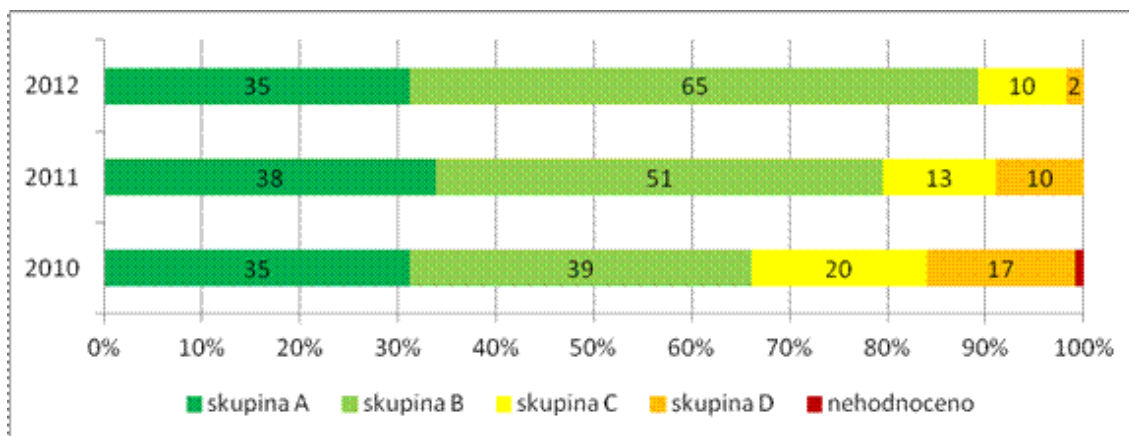
Každý rok v hodnocení nastaly nějaké změny. Jednou z nich určitě byl maximální možný bodový zisk. V roce 2012 se maximálně mohlo získat 150 bodů a také činnost MAS se hodnotila pouze v 6 oblastech (v roce 2011 to bylo 7 a v roce 2010 jen 4). Jednalo se o tyto oblasti, podle nichž byla hodnocena činnost (*eAGRI; 2012 b*): 1. Základní parametry a strategické dokumenty MAS; 2. Personální zajištění činnosti MAS; 3. Administrace výzev a výběr projektů v rámci SPL; 4. Integrace a rozvoj MAS; 5. Monitoring a evaluace MAS; 6. Propagace MAS.

Bodová škála byla mírně upravena, v tabulce 3 jsou rozepsané jednotlivé kategorie MAS podle toho, kolik získaly bodů. Příjemným konstatováním byl fakt, že každé hodnocení ukázalo progres jednotlivých MAS. MAS se snaží samy pracovat na své činnosti a funkčnosti, čehož důkazem je, že již 90 % MAS podpořených v rámci PRV se umístilo do kategorie A a B. Obrázek 7 ukazuje grafické rozložení jednotlivých MAS v jednotlivých letech hodnocení podle kategorií.

Tab. 3: Bodové rozpětí a popis jednotlivých kategorií MAS dle hodnocení 2012

	Bodové rozpětí	Kategorie MAS dle hodnocení	Doplňující komentář
A	150-130	nejlépe fungující MAS – příklady dobré praxe	vysoce transparentní a důvěryhodné, aktivní a aktivizující území
B	129-105	dobře fungující MAS	je u nich prokazatelná nadstavba metody LEADER (tj. umí nejen rozdělovat peníze, ale mají jasnou strategii a distribuce finančních prostředků přes ně má přidanou hodnotu oproti centralizovanému rozdělování)
C	104-80	průměrné MAS	splňují formální požadavky pro existenci a čerpání, efekt je téměř stejný, jako kdyby finance byly přerozdělovány centrálně
D	79-0	MAS, které by svůj přístup měly přehodnotit	jsou na hranici toho, co se od nich očekává, splňují pouze formální pravidla

Zdroj: eAGRI: *Hodnocení místních akčních skupin 2012; 2012*, vlastní úpravy.

Obr. 7: Grafické rozdělení MAS podle roků a kategorií v zisku bodů.

Zdroj: eAGRI: *Hodnocení místních akčních skupin 2012*; 2012, vlastní úpravy.

10.4 Vybrané MAS

Autorka se rozhodla analyzovat MAS z Olomouckého kraje, jelikož je jí tato oblast blízká vzhledem k prostředí jejího studia. Byla si však také vědoma toho, že pro kvalitní zhodnocení přínosu a efektivnosti čerpání dotačních titulů. Na území Olomouckého kraje se rozprostírá 9 MAS, ale v současné době má podporu z programu rozvoje venkova 2014–2020 pouze 7 z nich.

Dílčím cílem práce bylo zhodnotit efektivnost čerpání dotačních titulů prostřednictvím MAS. Autorka se rozhodla využít hodnocení MAS 2012 pro zvolení konkrétních dvou MAS, kterou budou podrobeny bližšímu srovnání. Výběr 2 zájmových MAS, které budou blíže porovnány, se řídilo podle stanoviska, které si zvolila sama autorka. Chtěla analyzovat MAS, která se během hodnocení umístila v kategorii A (nejlépe fungující MAS - příklad dobré praxe) po všechny tři roky hodnocení a zároveň se nachází v Olomouckém kraji. Protipólem takto úspěšné MAS bude MAS, které z nejrůznějších důvodů svojí činností nezvládala tak dobře. Druhá MAS byla v průběhu hodnocení zařazena mezi kategorii C (průměrná MAS) anebo do kategorie D (MAS, které by měly svůj přístup přehodnotit).

Autorka se rozhodla spolupracovat s MAS Partnerství Moštěnka, o. p. s. (dále jen MAS PM), zástupcem MAS z kategorie A. Z hodnocení z roku 2010 lze konstatovat, že tato MAS byla řazena mezi 10 nejlepších a nejúspěšnějších MAS v ČR. Tato MAS získala podporu z PRV v roce 2009, proto se řadila do skupiny MAS 32 (*MAS PM; 2010*). MAS PM se neustále zlepšovala, potvrzením proto bylo i hodnocení z roku 2011. Na základě informací od MAS PM (*MAS PM; 2011 c*) tato MAS získala 178 bodů z celkových 200, respektive byla hodnocena jako třetí nejlepší MAS z celé ČR. Během posledního oficiálního hodnocení se MAS PM dostala na pomyslnou první příčku mezi hodnocenými MAS v ČR,

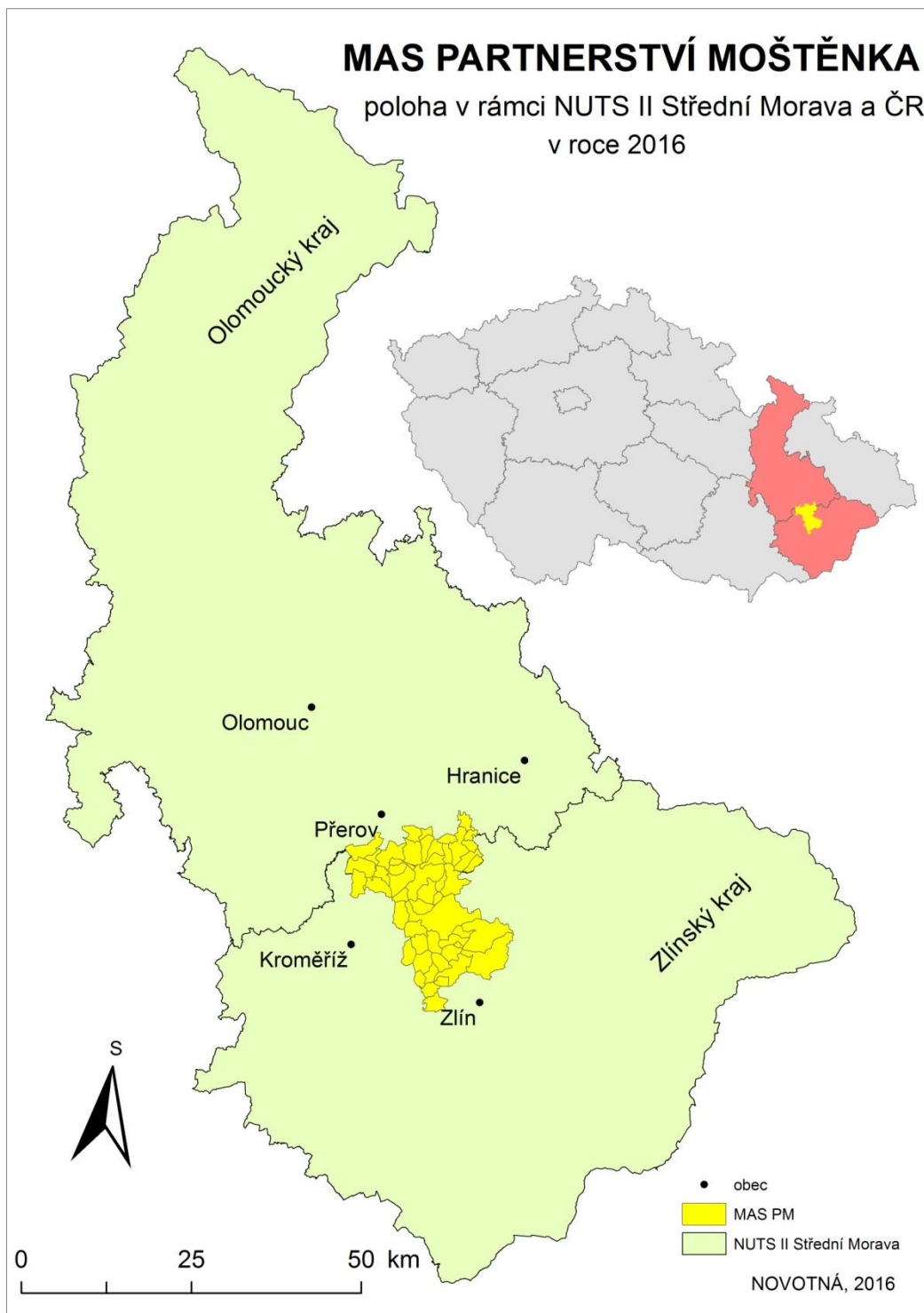
neboť získala 142 bodů z možných 150, kde informace se čerpala z webových stránek MAS PM (*MAS PM; 2012 a*).

Druhou zájmovou MAS je místní akční skupina Střední Haná, o. p. s., která získala podporu v PRV až v druhém kole v roce 2009, řadí se tedy mezi MAS 32+. V roce 2010 bylo pro tuto skupinu hodnocení jen pouhým vodítkem, ale i přesto se zařadila mezi kategorii D - MAS, které by měly svůj přístup přehodnotit (*eAGRI; 2010 b*). Větší váhu mělo hodnocení z roku 2011, v roce 2011 MAS Střední Haná získala 100 bodů, tzn. kategorie C (*NS MAS ČR; © 2016 b*). V roce 2012 si při hodnocení zachovala pozici v kategorii C, ale bodově získala jen 87 bodů. Bodové hodnocení bylo čtvrté nejnižší z celé ČR, ale v Olomouckém kraji představovalo místo poslední (*eAGRI; 2012 b*).

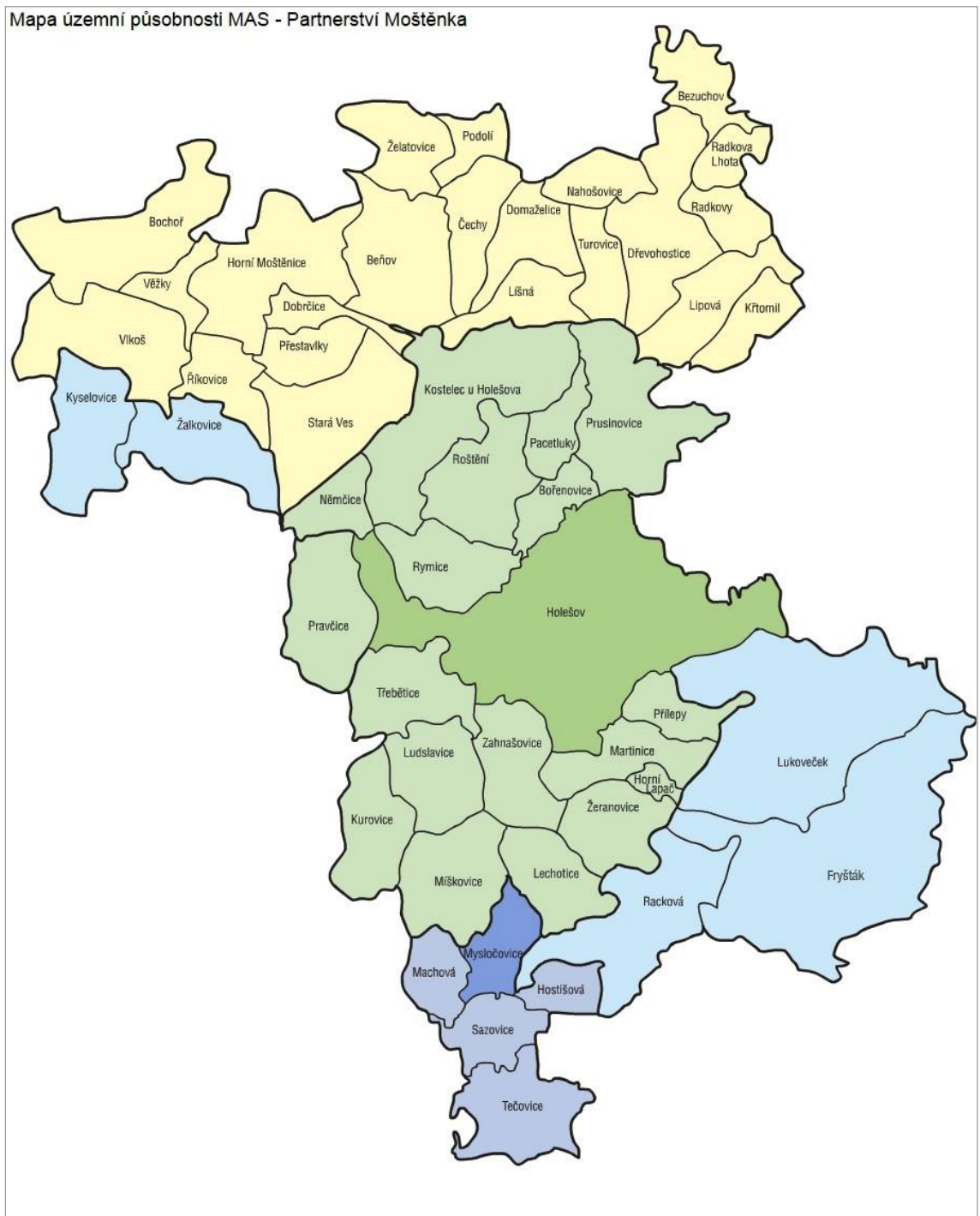
11 MAS PARTNERSTVÍ MOŠTĚŇKA, O. P. S

MAS Partnerství Moštěňka o. p. s. (dále jen MAS PM) je zástupcem kategorie A (Nejlepší MAS) podle hodnocení MZe. V této kapitole dojde ke geografickému představení této MAS včetně počtu obcí a počtu obyvatel na území MAS. Část práce se zaměří na vznik této MAS a její Strategii rozvoje.

Její působnost se rozprostírá na hranici OK a ZK, je součástí regionu soudržnosti Střední Morava. MAS PM se vyvinula z mikroregionu Moštěňka a mikroregionu Holešovsko. MAS vznikla na území 50 venkovských obcí a jednoho města, Holešova. Poloha okolních měst MAS je následující: u severní hranice se rozprostírá průmyslové město Přerov, protipólem na jihu je krajské město Zlín, u východní hranice se nachází Bystřice pod Hostýnem, a na západ leží Kroměříž. Geografické umístění je vhodné pro podporu cestovního ruchu, tato oblast totiž nabízí nemalé množství kulturních a přírodních památek, které je podpořeno turistickou a cykloturistickou rekreací. Slabinou tohoto regionu ovšem je nedostačující infrastruktura a ne zcela vyhovující péče o ochranu krajiny. Krajinu z 80 % tvoří zemědělská půda, která je intenzivně využívána. Lesy zaujímají asi 10 % území MAS (*Šulák; 2007*). Geografická poloha je znázorněna v obecně geografické mapě na obrázku 8. MAS je složena z 51 obcí, rozprostírajících se na rozloze 337 km². Prostorové rozmístění jednotlivých obcí MAS je zaznačeno na obrázku 9.

Obr. 8: Poloha MAS Partnerství Moštěnka v rámci NUTS II Střední Morava a České republiky
Zdroj: ArcMap, ARCDATA PRAHA, MAS PM, 2016. Vlastní tvorba.

Obr. 9: Obce patřící do MAS Partnerství Moštěnka; převzato z *Výroční zprávy 2005-2006 MAS Partnerství Moštěnka*, vlastní úpravy.

Nyní budou zájmové obce představeny podrobněji. Informace o počtu obyvatel a administrativní příslušnosti jednotlivých obcí je uvedeno v tabulce 4. Obce náleží do 4 SO ORP (Přerov, Holešov, Kroměříž a Zlín), kde počet obcí patřících ke konkrétnímu kraji je poměrně vyrovnaný - do ZK patří 29 obcí a 22 obcí náleží k OK. Jedná o největší MAS z hlediska počtu obyvatel na Střední Moravě. Ke konci roku 2014 MAS PM měla

42 504 obyvatel, z toho 50,7 % žen, s hustotou zalidnění 126,1 osob na km² (ČSÚ; 2014). Pro porovnání v roce 2014 ČR měla hustotu zalidnění 134 obyvatel na km².

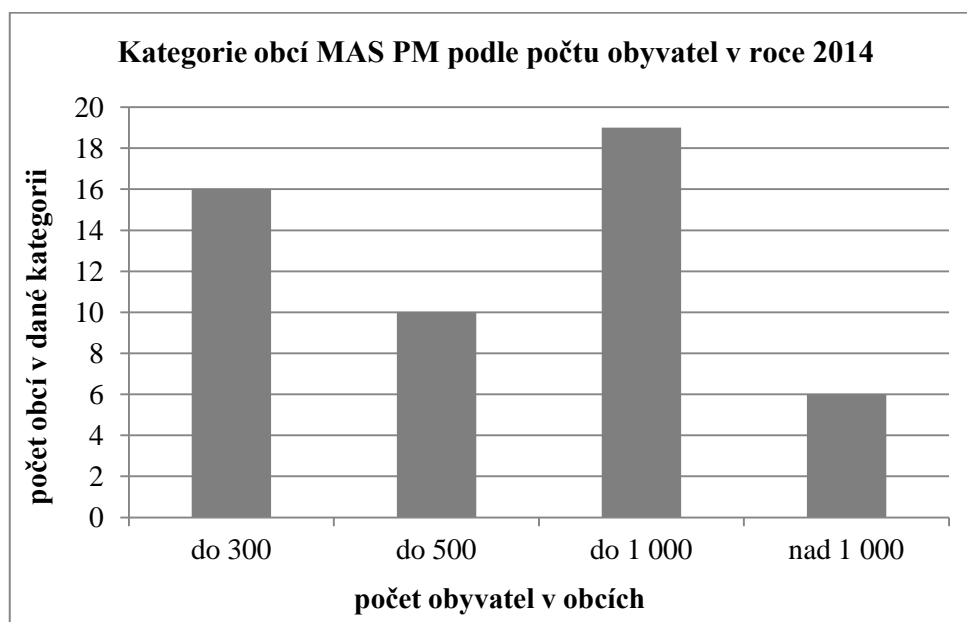
Centrem a sídlem MAS je obec Horní Moštěnice, kde v roce 2014 žilo 1 640 obyvatel. Na základě informací o počtu obyvatel z ČSÚ (2014) je možné říci, že celkem 6 obcí mělo přes tisíc obyvatel (Holešov - 11 602 ob., Fryšták - 3 709 ob., Horní Moštěnice - 1 640 ob., Dřevohostice - 1 532 ob., Tečovice - 1 313 ob. a Prusinovice - 1 234 ob.). Vyskytuje se zde poměrně dost malých obcí, které mají pouze do 300 obyvatel, celkově jich je 16. Rozložení obcí podle počtu obyvatel seskupených do čtyř kategorií (do 300 obyvatel, do 500 obyvatel, do 1 000 obyvatel, nad 1 000 obyvatel) je na obrázku 10. Obyvatelstvo venkovských obcí tvoří 73 % celé skupiny – 30 902 obyvatel (počet obyvatel mimo město Holešov). Hustota zalidnění v jednotlivých obcích je velmi nevyrovnaná, rozmezí se pohybuje ve škále 47 (Bezuchov) až 342 (Holešov) obyvatel žijících na 1 km² ke konci roku 2014.

Tab. 4: Přehled obcí v MAS Partnerství Moštěnka, o.p.s

obec	počet obyvatel k 31. 12. 2014		administrativní členění		Rozloha [v km ²]	hustota zalidnění [os/rozloha]
	celkem	z toho žen	SO ORP	okres		
Beňov	687	346	Přerov	Přerov	8,62	79,7
Bezuchov	187	96	Přerov	Přerov	3,96	47,2
Bochoř	982	493	Přerov	Přerov	9,44	104,0
Čechy	343	170	Přerov	Přerov	4,55	75,4
Dobřčice	227	112	Přerov	Přerov	2,21	102,9
Domaželice	576	289	Přerov	Přerov	4,27	135,0
Dřevohostice	1 532	743	Přerov	Přerov	8,48	180,6
Horní Moštěnice	1 640	809	Přerov	Přerov	9,82	167,0
Křtomil	447	238	Přerov	Přerov	4,05	110,5
Lipová	274	137	Přerov	Přerov	5,00	54,8
Líšná	242	112	Přerov	Přerov	3,74	64,8
Nahošovice	160	81	Přerov	Přerov	2,94	54,5
Podolí	225	107	Přerov	Přerov	2,13	105,6
Přestavlky	269	129	Přerov	Přerov	3,65	73,7
Radkova Lhota	206	127	Přerov	Přerov	2,10	98,3
Radkovy	154	73	Přerov	Přerov	2,53	60,9
Říkovice	479	244	Přerov	Přerov	3,85	124,4
Stará Ves	635	326	Přerov	Přerov	9,32	68,1
Turovice	221	101	Přerov	Přerov	3,63	60,9
Věžky	213	108	Přerov	Přerov	2,41	88,6
Vlkoš	703	351	Přerov	Přerov	8,94	78,6
Želatovice	549	266	Přerov	Přerov	4,45	123,5
Bořenovice	187	100	Holešov	Kroměříž	1,62	115,5
Holešov	11 602	6 037	Holešov	Kroměříž	33,96	341,6
Horní Lapač	261	118	Holešov	Kroměříž	0,80	328,3
Kostelec u Holešova	975	477	Holešov	Kroměříž	15,02	64,9
Kurovice	263	132	Holešov	Kroměříž	5,51	47,7
Lehotice	433	210	Holešov	Kroměříž	4,96	87,3
Ludslavice	488	257	Holešov	Kroměříž	5,85	83,5

Martinice	744	369	Holešov	Kroměříž	4,76	156,2
Míškovice	589	309	Holešov	Kroměříž	7,17	82,1
Němčice	365	177	Holešov	Kroměříž	2,91	125,4
Pacetluky	231	115	Holešov	Kroměříž	2,56	90,2
Prusinovice	1 234	635	Holešov	Kroměříž	10,69	115,5
Přílepy	955	467	Holešov	Kroměříž	3,18	300,7
Roštění	694	350	Holešov	Kroměříž	6,87	101,0
Rymice	604	318	Holešov	Kroměříž	5,52	109,4
Třebětice	287	141	Holešov	Kroměříž	6,02	47,6
Zahnašovice	320	152	Holešov	Kroměříž	5,68	56,3
Žeranovice	766	384	Holešov	Kroměříž	5,38	142,4
Pravčice	495	269	Hulín	Kroměříž	7,00	70,7
Kyselovice	731	366	Chropyně	Kroměříž	6,76	108,2
Žalkovice	598	300	Chropyně	Kroměříž	6,82	87,7
Fryšták	3 709	1 907	Zlín	Zlín	24,17	153,5
Hostišová	494	234	Zlín	Zlín	2,64	187,1
Lukoveček	419	209	Zlín	Zlín	22,68	18,5
Machová	628	311	Zlín	Zlín	3,15	199,4
Mysločovice	621	316	Zlín	Zlín	3,59	173,0
Racková	804	401	Zlín	Zlín	11,18	71,9
Sazovice	743	381	Zlín	Zlín	3,92	189,5
Tečovice	1 313	640	Zlín	Zlín	6,66	197,1
Celkem v MAS	42 504	21 540	-	-	337,09	126,1

Zdroj dat: ČSÚ: Veřejná databáze: *Počet a věkové složení obyvatel k 31. 12. 2014 podle obcí;* 2014, vlastní úpravy.

Obr. 10: Rozložení obcí v MAS PM podle počtu obyvatel

Zdroj dat: ČSÚ: Veřejná databáze: *Počet a věkové složení obyvatel k 31. 12. 2014 podle obcí;* 2014. Vlastní tvorba.

11.1 Vznik MAS

MAS vznikla na základě spolupráce veřejné správy (zástupci obcí), podnikatelů (soukromní živnostníci) a neziskových organizací (místní spolky a sdružení). MAS PM se

vyvinula z mikroregionu Moštěnka. První iniciační jednání o zapojení do programu LEADER začala již v roce 2004. Zrod místního partnerství nastal v obci Horní Moštěnice, sídlem tato obec zůstala dodnes. Valná hromada mikroregionu schválila vstup do programu LEADER v prosinci 2004. Během prvních jednání byl zvolen 11ti-členný řídicí výbor. Uskutečnily se také školicí kurzy, které měly za cíl budoucí členy MAS zasvětit do problematiky čerpání dotačních titulů. Vznik obecně prospěšné společnosti a název MAS PM se ustanovil oběhem jednání v Beňově v roce 2005. Výbor partnerství byl zvolen v prosinci 2005, je tvořen 15 členy a při tomto jednání byla také zvolena kontrolní komise, která má dodnes 3 členy (Šulák; 2007).

Jedna z podmínek fungování MAS je i podíl zastoupení jednotlivých sektorů-partnerů spolupráce. Na základě výroční zprávy 2014 (MAS PM; 2014) je patné, že toto kritérium v roce 2014 bylo bez problémů naplněno, neboť neveřejný sektor byl zastoupen necelými 61 % (60 členů z celkových 97) a veřejný sektor je zastoupen 39 % (38 z 97). Počet členů zastupující jednotlivé sektory v průběhu období od roku 2007-2014 je uvedeno na obrázku 11.

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet členů o. p. s.	51	58	77	87	96	98	94	97
V – veřejná správa	21	24	31	35	38	38	38	38
P – podnikatelé (zemědělci)	15	19	20	21	21	22	19	20
N – neziskové organizace	15	15	26	31	37	38	37	39

Obr. 11: Rozložení členů v MAS PM v období 2007-2014

Zdroj: MAS Partnerství Moštěnka. 2014. *Výroční zpráva 2014*, Vlastní úpravy.

MAS PM není tvořena pouze obcemi z mikroregionu Moštěnka, nýbrž obcemi ze sousedního mikroregionu Holešovsko. Obce z mikroregionu Holešovsko samostatně nesplňovaly vstupní kritéria pro vstup do programu LEADER. Skupina je tvořena obcemi u hranice ZK a OK. Zájmové obce jsou umístěny na okraji jednotlivých krajů a jsou tím lokalizačně znevýhodněné, neboť do centra svého kraje musí zdolat větší vzdálenost. Tyto obce se proto rozhodly proměnit svoji slabinu v silnou stránku – tj. spolupráci „bez hranic“ (Šulák; 2007). V době vzniku MAS v obcích zařazených do MAS žilo 15 500 obyvatel s hustotou zalidnění 93,3 ob/km².

Samotní aktéři měli velký zájem na rozvoj jejich nově vzniklého společenství, proto již v lednu 2006 byla přijata rozvojová strategie do roku 2013 („My a svět“), jež popisovala vize zapojených subjektů v 6 prioritách rozvoje. Ve zkráceném období 2004–2006 se v rámci programu LEADER rozdělovalo pouze 70 000 000 Kč, o finanční pomoc se hlásilo 64 MAS, ale finance získalo pouze 23 MAS (Šulák; 2007).

MAS se snažila představovat svoji činnost i na mezinárodních konferencích, kde bylo cílem předání zkušeností a informací a předání věcných rad v oblasti zapojení veřejnosti

do přípravy projektů ze strukturálních fondů. Velikost MAS se zvětšovala ještě v roce 2006, kde se do členství MAS PM zařadilo dalších 14 obcí, neboli se počet obcí rozšířil na 44. V roce 2007 se připojila další obec Podolí - tento počet však nebyl konečný, neboť v roce 2010 se do MAS začlenily další 3 obce a v roce 2011 a 2012 bylo přibráno vždy po jedné obci. Výsledný počet zapojených obcí je v současnosti 51 (*MAS PM; 2014*). Zapojily se všechny zbývající obce z mikroregionu Holešovsko a další malé sousední obce z okresu Zlín a město Holešov. Nyní se jedná o největší MAS, z hlediska počtu obcí, na Střední Moravě. MAS se rozšiřovala s vizí, která společenství zaručí větší konkurenceschopnost mezi ostatními MAS.

Hlavním cílem MAS byla spolupráce mezi obcemi OK a ZK, patřící do jednoho regionu soudržnosti Střední Morava. MAS se snaží vzbudit zájem malých venkovských obcí o zapojení do rozvoje. Proto se MAS pomocí různých seminářů a účastí na fórech snaží ukázat cesty, jak by spolupráce malých obcí mohla fungovat. Jelikož v případě MAS PM spolupracují dva kraje, je potřebné intenzivnější prohloubení „leaderovské“ spolupráce mezi jednotlivými obcemi území, organizacemi zastupující veřejnou správu a podnikatele a neziskové organizace v rámci celého území (*Šulák; 2007*).

11.2 Strategie MAS Partnerství Moštěnka na období 2007–2013

Integrovaná strategie rozvoje MAS (ISR MAS) na období 2006-2013 byla koncepčně navržena jako střednědobý dokument. Dokument vznikl při procesu „osvojování schopností MAS“ v programu Leader+ a dostal název „My a svět“. Strategie byla navržena s šesti prioritami, každá priorita má svá opatření a jednotlivé aktivity. Jednalo o základní dokument, který definoval základní problémy území, strategické cíle a rozvojové aktivity včetně opatření (*Šulák; 2007*). Vypracování probíhalo ve spolupráci s širokou veřejností za účelem dosažení maximálního rozvoje MAS. Názvy jednotlivých priorit a opatření jsou uvedeny v tabulce č. 5.

Tab. 5: Přehled Integrované strategie rozvoje „My a svět“

Priorita	Opis priority	opatření			
		1.1	1.2	1.3	1.4
Priorita 1	Rozvoj infrastruktury a služeb cestovního ruchu	Rozvoj cykloturistiky a doprovodných služeb	Obnova památek s ohledem na rozvoj cestovního ruchu	Zajištění ubytovacích a stravovacích kapacit	Informační a turistické centrum venkova
Priorita 2	Rozvoj a zkvalitňování života v obcích	opatření			
		2.1	2.2		
		Zkvalitňování občanské vybavenosti a podpora spolků ve venkovském prostoru	Zvyšování atraktivity veřejných prostranství v obcích		
Priorita 3	Péče o krajinu a energetické zdroje	opatření			
		3.1	3.2		
		Obnova původního rázu krajiny	Rozvoj využití a zpracování biomasy		
Priorita 4	Podpora venkovského podnikání a zemědělství	opatření			
		4.1	4.2		
		Rozvoj malého a středního podnikání s ohledem na zachování venkovského charakteru	Podpora rozvoje zemědělství a zkvalitňování technologií		
Priorita 5	Technická a dopravní infrastruktura	opatření			
		5.1	5.2	5.3	
		Modernizace a technický fond údržby	Dopravní infrastruktura	Nové informační technologie	
Priorita 6	Organizační zajištění místního partnerství	opatření			
		6.1	6.2	6.3	6.4
		Zlepšování spolupráce mezi MAS	Propagace území a činnosti MAS	Zajištění účelově vázaného managementu rozvoje a pracovních skupin	Zajištění stabilního managementu rozvoje MAS

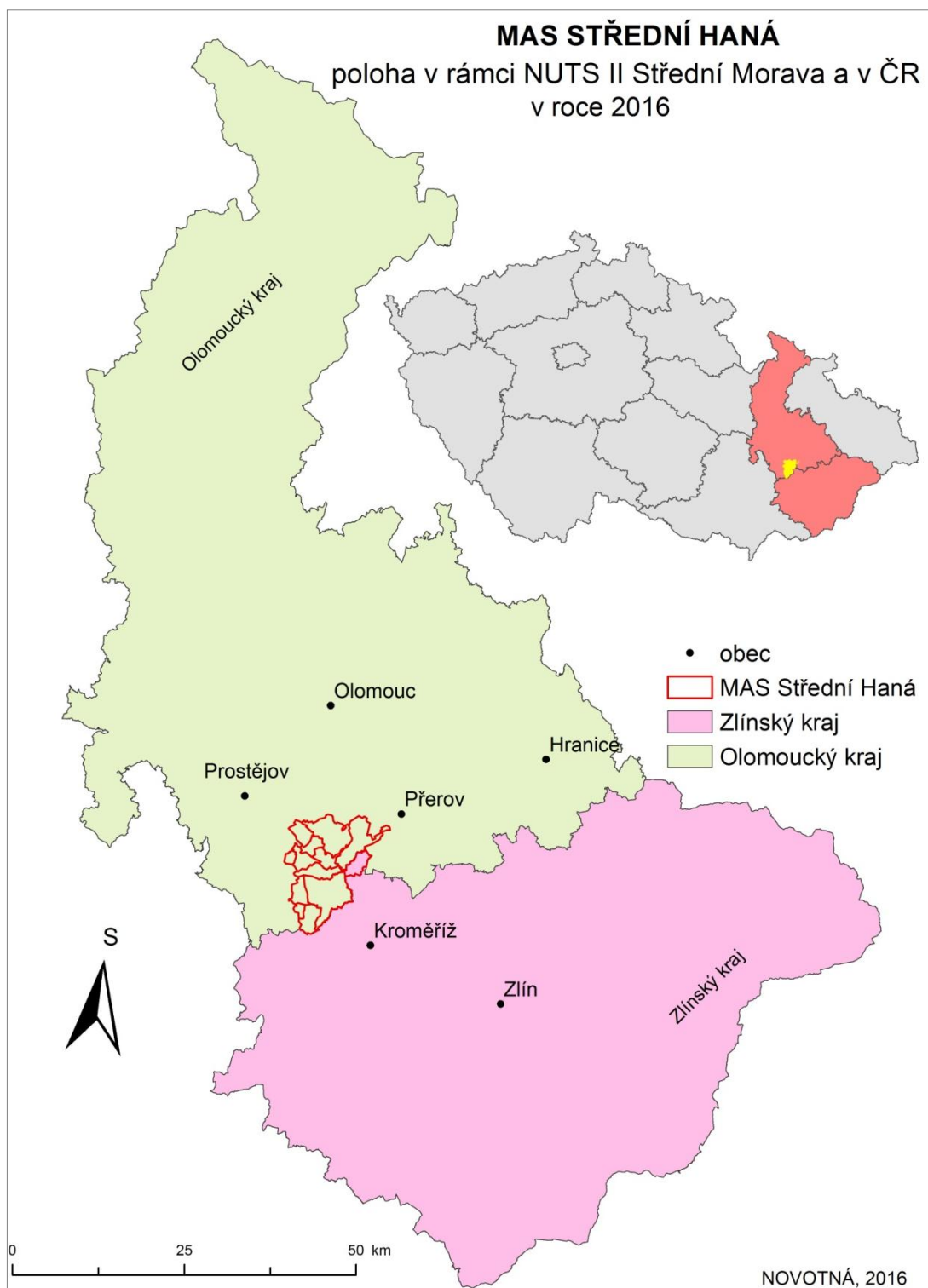
Zdroj dat: MAS PM: Výroční zpráva 2005-2006 MAS Partnerství Moštěnka, o.p. s.; 2007.

12 MAS STŘEDNÍ HANÁ, O. P. S.

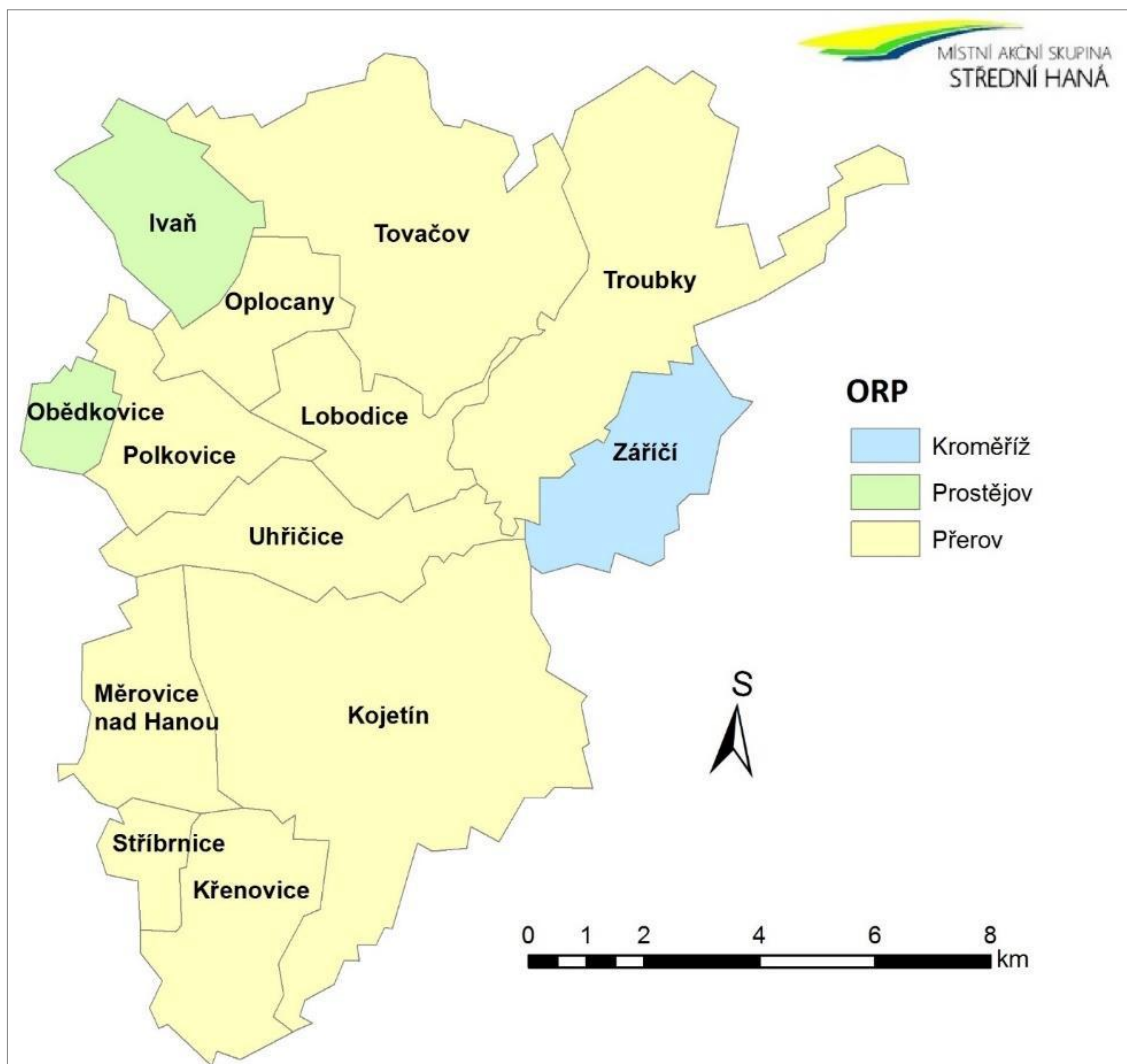
Druhou zájmovou MAS byla zvolena MAS Střední Haná o. p. s. (dále jen MAS SH), která se dle hodnocení MZe z roku 2012 umístila do kategorie C (průměrná MAS). V této kapitole bude blíže geograficky představena včetně počtu obcí, obyvatelstva a polohy. Stručně se tato kapitola bude věnovat vzniku MAS.

Tato MAS se nachází při jižní hranici OK s tím, že jedna obec navíc patří do ZK. Tato MAS je součástí regionu soudržnosti Střední Morava. Administrativně obce náleží do SO ORP Přerov SO ORP Prostějov a SO ORP Kroměříž, pouze jediná obec Zářící patří do SO ORP Kroměříž, ležící ve ZK. V současné době MAS tvoří 13 obcí, které se rozprostírají na rozloze 141 km². Poloha MAS je znázorněna na obecně geografické mapě na obrázku 12. Na následujícím obrázku 13 jsou jednotlivé obce patřící do MAS SH, rozdělené barevně podle příslušnosti k SO ORP. Geograficky se MAS SH nachází v rovinaté oblasti Hané, kde severně od MAS je krajské město Olomouc, severozápadně se nachází Prostějov, u další hranice MAS skoro sousedí s průmyslovým městem Přerov a jihovýchodně leží město Kroměříž. MAS SH má téměř totožné území s mikroregionem Střední Haná, který je stále aktivním mikroregionem (*Media 33; 2014*).

MAS SH je součástí Hané, která je známá pro své specifické kulturní zvyklosti (lidové slavnosti a tradiční společenské akce), a typické hanácké nářečí. Folklórní tradice a zdejší architektura představuje velmi dobrou příležitost pro rozvoj cestovního ruchu. Podle strategického dokumentu SPL (*Media 33; 2010*) lze území MAS SH považovat za jednotné z hlediska sociálně-kulturního, ekonomického, geomorfologického či environmentálního potenciálu. Region se dlouhodobě potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, tato skutečnost region posouvání níže v atraktivnosti území, jelikož je zde pro obyvatelstvo nedostačující počet pracovních míst. Velkou výhodou tohoto území je však dobrá dopravní dostupnost do větších měst v okolí.

Obr. 12: Poloha MAS Střední Haná v rámci NUTS II Střední Morava a České republiky
Zdroj: ArcMap, ARCDATA PRAHA, MAS SH, 2016; Vlastní tvorba.

Obr. 13: Geografická pozice MAS Střední Haná; převzato z (MATOUŠKOVÁ J.: *Ex post Hodnocení SPL*; 2015).

Podle informací o obyvatelstvu (ČSÚ; 2014) v MAS SH celkově ke konci roku 2014 žilo 15 855 obyvatel, kde ženy byly zastoupeny podílem 50,52 % z celkového počtu. MAS měla vůči ČR na konci roku 2014 podprůměrnou hustotu zalidnění, tj. MAS SH měla hustotu 112,4 ob/km², ČR pak 134 ob/km². Z hlediska počtu obyvatel se jedná o středně velkou MAS v regionu soudržnosti Střední Morava.

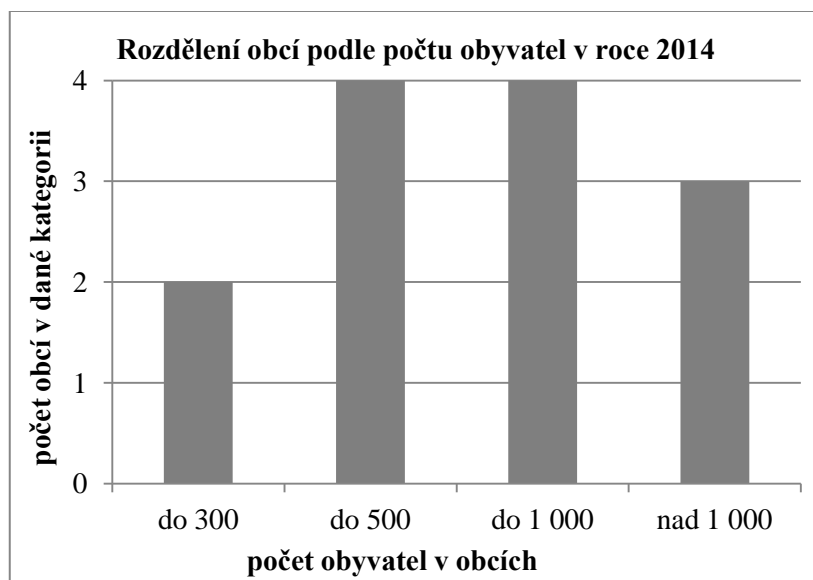
Nyní budou podrobněji představeny zájmové obce MAS SH. Informace o počtu obyvatel a administrativní příslušnosti jednotlivých obcí je uvedeno v tabulce 6. Sídlo MAS je umístěno v obci Kojetín, jedná se o největší město ze začleněných obcí v rámci MAS, k 31. 12. 2014 zde žilo 6 229 osob. Pouze další dvě obce měly přes tisíc obyvatel, jednalo se o město Tovačov- 2 544 ob. a obec Troubky - 2 082 ob. Lze konstatovat, že úplně nejmenších obcí, které mají do 300 obyvatel, bylo během zjišťování dat v roce 2014 velmi málo - pouze dvě obce (Obědkovice a Stříbrnice). Obce je možné klasifikovat do čtyř kategorií (do 300 obyvatel, do 500 obyvatel, do 1 000 obyvatel, nad 1 000 obyvatel) podle

počtu obyvatel v dané obci. Rozložení obcí podle počtu obyvatel je na obrázku 14. Hustota zalidnění mezi obcemi je vyrovnanější než u první zájmové MAS, neboť se pohybovala v rozmezí od 47 ob. na km² (Křenovice) do 200,5 ob. na km² (Kojetín) v roce 2014.

Tab. 6: Přehled obcí v MAS Střední Haná, o.p.s.

obec	počet obyvatel 31. 12. 2014		administrativní členění		Rozloha [v km ²]	hustota zalidnění [os./km ²]
	celkem	z toho žen	SO ORP	okres		
Ivaň	494	239	Prostějov	Prostějov	7,3	67,7
Kojetín	6 229	3136	Přerov	Přerov	31,07	200,5
Křenovice	427	222	Přerov	Přerov	9,04	47,2
Lobodice	739	353	Přerov	Přerov	7,19	102,8
Měrovice nad Hanou	683	335	Přerov	Přerov	7,9	86,5
Obědkovice	281	144	Prostějov	Prostějov	2,58	108,9
Oplocany	326	159	Přerov	Přerov	5,45	59,8
Polkovice	499	247	Přerov	Přerov	7,05	70,8
Stříbrnice	270	138	Přerov	Přerov	2,26	119,5
Tovačov	2 544	1332	Přerov	Přerov	22,75	111,8
Troubky	2 082	1048	Přerov	Přerov	21,12	98,6
Uhřičice	571	282	Přerov	Přerov	9,25	61,7
Zářící	710	375	Kroměříž	Kroměříž	8,05	88,2
Celkem v MAS	15 855	-	-	-	141,01	112,4

Zdroj dat: ČSÚ: Veřejná databáze: Počet a věkové složení obyvatel k 31. 12. 2014 podle obcí; 2014, vlastní úpravy.

Obr. 14: Rozložení obcí v MAS SH podle počtu obyvatel

Zdroj dat: ČSÚ: Veřejná databáze: Počet a věkové složení obyvatel k 31. 12. 2014 podle obcí; 2014. Vlastní tvorba.

12.1 Vznik MAS

MAS byla založena v roce 2006 jakožto obecně prospěšná společnost za účelem rozvoje zapojených obcí. Obecně prospěšná společnost prostřednictvím MAS vykonává místní partnerství mezi soukromou sférou, podnikatelskou sférou, nevládními organizacemi a místní samosprávou. Dalšími cíli byly: podpora občanských iniciativ vedoucích k rozvoji území; zvýšení ekonomické prosperity; snaha zajištění finančních, informačních, materiálních zdrojů pro rozvoj regionu. Hlavní iniciace pro založení MAS pocházela ze strany veřejné správy (obce a Svazek obcí mikroregionu Střední Haná). Aby mohla MAS vzniknout, bylo nutné uskutečnit řadu setkání starostů obcí, místních podnikatelů a aktérů neziskových organizací působících na území Hané a Rožnovska. Cílem založení MAS byla možnost efektivněji čerpat finance z evropských fondů pro rozvoj venkova a prostředků státního rozpočtu (*Media 33; © 2011-2016 a*). Ke konci roku 2006 byla podaná žádost na schválení SPL a možnost čerpání finančních prostředků z programu LEADER. V roce 2008 došlo ke zpracování žádosti na SZIF z programu LEADER, vznik žádosti byl podpořen finanční alokací z OK. Žádost na začlenění do podpory z PRV byla schválena až v druhém kole výběru v roce 2009. K podpisu Dohody mezi společností Střední Haná, o.p.s. a SZIF došlo dne 31. 8. 2009. Zařazení MAS mezi úzký výběr podpořených MAS mělo pro konkrétní Skupinu hlavní cíl, a sice možnost čerpání peněz z programu LEADER mezi lety 2009-2013. Nejdříve však bylo nutné zajistit chod samotné MAS a až poté se přistoupilo k přípravě projektů a vyhlášení výzev. Již v roce 2009 byla vyhlášena 1. výzva ze IV. osy PRV - LEADER, na základě 1. výzvy bylo podpořeno 10 projektů z 10 různých obcí (*Media 33; © 2011-2016 a*).

Jedna z podmínek fungování MAS je i podíl zastoupení jednotlivých sektorů-partnerů spolupráce. Podle *Matoušové (2015)* MAS SH tuto podmínku bez problémů splňuje, neboť v současné době (informace ke konci roku 2015) členská základna je tvořena 31 členy. Ale počet členů MAS SH se v průběhu let měnil. V roce 2008 měla MAS jen 14 členů. Podrobné rozdělení členů na veřejný a neveřejný sektor je uvedeno v tabulce 7.

Tab. 7: Rozdělení počtu členů podle sektorů v MAS SH v roce 2008 a 2015

	2008		2015	
	absolutní p.	relativní p.[v %]	absolutní p.	relativní p.[v %]
veřejný sektor	5	36	13	42
neveřejný sektor	9	64	18	58
celkem	14		31	

Zdroj dat: Matoušová: *Ex post hodnocení SPL*. 2015. Vlastní úpravy.

13 ANALYTICKÁ ČÁST

Tato kapitola je stěžejní kapitolou pro naplnění cíle této kvalifikační práce. Cílem je porovnat čerpání finančních prostředků v zájmových MAS. Autorka sledovala výši finanční alokace a žádané peněžní částky za jednotlivé projekty, který byly podané prostřednictvím PRV - program LEADER. Obě sledované MAS měly určené oblasti fichí, kde se jednotliví žadatelé o projekty museli závazně řídit stanovisky nastavenými ve fichích. Fiche byly součástí SPL, kde byly detailně popsány požadavky a principy dané oblasti. Podrobný popis fichí za každou MAS je uveden i této práci. Žádosti o projekty bylo možné podat na základě vypsané výzvy na realizaci projektů. Projekty a získané finanční prostředky byly členěny a analyzovány na základě jednotlivých fichí a vypsaných výzev pro každou MAS zvlášť.

V projektech se pracuje s mnoha termíny, které je potřeba vysvětlit již v úvodu této kapitoly. Ke každému projektu, aby mohl být vůbec realizován, musí jeho žadatel o finanční dotaci sepsat projektovou žádost. Součástí projektové žádosti je mnoho dokumentů, kde jsou přesné návrhy provedení, postupu a cen jednotlivých položek nutných pro realizaci projektu. Žádosti podané na čerpání finančních dotací byly a v současné době stále jsou většinou vypláceny ex-post (žadatel projektového záměru si zaplatí veškeré položky rozpočtu sám a až zpětně na základě žádosti o platbu jsou finanční prostředky vypláceny zpět). Ne všechny podané žádosti na čerpání dotačních titulů jsou a byly vždy úspěšné. Projekty, které získají podporu, jsou vybírány odbornou komisí, která hodnotí jednotlivé kroky v připravenosti projektu pro samotnou realizaci. Každý projekt prochází nejdříve administrativní, formální a věcnou kontrolou - kontrolou proveditelnosti, ale také dochází ke zhodnocení naplňování zvolených cílů opatření programu. Příjemci dotace si musí stanovit přesný rozpočet, o danou částku pak i zpětně žádají k proplacení. Hodnotící komise na základě indikátorů, kontroly a celkového posouzení rozhoduje o výši přidělené dotace. Vynaložené prostředky žadatelem se dělí na druhy výdajů – způsobilé a nezpůsobilé. Způsobilé výdaje jsou položky rozpočtu, které jsou nezbytně nutné pro realizaci, respektují cíle daného opatření a naplňují princip 3E (efektivnost, hospodárnost, účelnost) u daného projektu (*Feireislová; 2008*). Veškeré způsobilé výdaje je nutné pečlivě vést v oddělené účetní evidenci. Výše způsobilých výdajů je závislá na sumách, které byly již navrženy v projektové žádosti a ve výběrovém řízení na konkrétní dodávku byly schváleny. Druhou kategorií výdajů tvoří nezpůsobilé výdaje. Představují také významnou položku rozpočtu, ale už nesplňují podmínky pro zařazení do způsobilých výdajů. Tyto položky rozpočtu nejsou schválené, proto je nelze financovat ze zdrojů strukturálních fondů (*Segeta; 2014*). Nezpůsobilé výdaje jsou vždy zaplacené z vlastních zdrojů žadatele.

Žadatelé požadují určitou poměrnou částku z celkového rozpočtu, dotace nelze získat na 100 % ceny realizace projektu. Získaná částka finančních prostředků se nazývá alokace (tato suma byla/bude vyplacena žadateli). Pro každou výzvu MAS vypsalu určitou fichi, kde fichi se podle (Media 33; © 2011-2016 b) rozumí: „Vymezení oblasti podpory pro konečné žadatele v rámci opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie, která musí být v souladu se SPL.“

13.1 Strategický plán LEADER u MAS Partnerství Moštěnka

MAS PM začala již v roce 2007 připravovat svůj SPL. SPL měl sloužit jako hlavní strategický dokument, kde byly vytyčeny hlavní problémy, potřeby a směr, kam by chtěla MAS PM směřovat v období 2007–2013. Vznikla v rámci MAS PM Středomoravská agentura rozvoje venkova (SMARV), o.p.s., která měla na starosti projektové žádosti podávané v rámci území a poradenství při naplňování SPL (*Šulák a kol.; 2013 a*). Během jednání bylo nutné, aby jednotlivé předkládané vize a návrhy vedly k naplňování priorit, zatímco přípravu projektů a řešení možných úskalí měla na starosti určená pracovní skupina (dále jen PS). Vzniklo 7 odlišných PS: 1) Obnova vesnic; 2) Turistické oživení; 3) Ženy regionu; 4) Školství; 5) Spolky, mládež a volný čas; 6) Zemědělci; 7) Aktivní senioři. SPL byl v souladu s výše zmíněnou Strategií „My a svět“ (*Šulák a kol.; 2013 b*).

13.1.1 Naplňování SPL

Jednotlivé cíle byly naplňovány prostřednictvím fichí. Sepsání dokumentu SPL bylo vázané na několik setkání aktérů, kteří chtěli spolupracovat s MAS. Po vytvoření SWOT analýzy, která zhodnotila silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, se mohlo přistoupit k vytvoření SPL. Dokumenty, které vznikly v prostředí MAS PM, na sebe měly úzkou vazbu, jinými slovy dodržovaly princip, kdy dokumenty nižší úrovně jsou podmíněny dokumenty vyšší úrovně. Stanovilo se celkově 8 fichí, které byly v souladu s PRV. Jednotlivé fiche budou níže představeny. Dílčí opatření fichí jsou vždy shodné s ISR MAS. Naplnění vizí se s určitým odstupem posuzovalo na základě monitorovacích indikátorů.

FICHE 1 - Pohledné vesnice - krásnější region

Pro 1. fichi byla určena dvě opatření:

- **hlavní opatření** - Obnova a rozvoj vesnic
- **vedlejší opatření** - Občanské vybavení a služby

žadatelé: obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a církevní sdružení

způsobilé výdaje: min. 100 000 Kč, max. 2000 000 Kč, maximální dotace ve výši 90 %

Hlavní směřování 1. fiche bylo zaměřeno na rozvoj veřejných prostranství a celkového vzhledu obcí a dále na posílení a zlepšení občanské vybavenosti a podpory technické a dopravní infrastruktury. Všechny tyto kroky měly vést k celkovému rozvoji území (*Šulák; 2009 a*). Lepší kvalita života spojená i s lepší dopravní dostupností v obcích je velmi úzce spojena s množstvím trvale žijících obyvatelů v obci - atraktivnější venkovská místa jsou častěji vyhledávána lidmi, kteří se zde chtějí usadit. Rozvoj a čím dál větší dostupnost informačních technologií taktéž přispívají k větší atraktivnosti obyvatel. Celkově bylo stanoveno sedm monitorovacích indikátorů pro tuto fichi.

FICHE 2 - Pestrý život u nás doma na venkově

Pro 2. fichi byla určena tři opatření:

- **hlavní opatření** - Občanské vybavení a služby
- **vedlejší opatření** - Obnova a rozvoj vesnic
 - Vzdělávání a informace

žadatelé: obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob, církve a církevní organizace

způsobilé výdaje: min. 100 000 Kč, max. 2000 000 Kč, maximální výše dotace 90 %

Zaměření fiche bylo nastaveno na podporu veřejného života, tedy na rozvoj občanského vybavení a zkapacitnění informačního zázemí a materiální vybavenosti. I celkový vzhled podmiňuje atraktivitu obcí, proto bylo možné podávat konkrétní projektové žádosti v oblasti dopravní infrastruktury či zlepšení dopravní dostupnosti. Mediální rozvoj se mohl rozvíjet například pomocí zmodernizování veřejně přístupné místnosti - turistického centra, kam se měla dokoupit IT technika. Fiche 2 se zaměřovala i na modernizaci škol a školských zařízení s nabídkou aktivit pro děti a mládež z venkova. Naplnění cílů této fiche se hodnotilo pomocí šesti monitorovacích indikátorů (*Šulák; 2009 b*).

FICHE 3 - Cesty k oživení místních tradic

Pro 3. fichi byla určena dvě opatření:

- **hlavní opatření** - Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- **vedlejší opatření** – Podpora cestovního ruchu

žadatelé: obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, církev a církevní organizace

způsobilé výdaje: min. 100 000 Kč, max. 2000 000 Kč, maximální výše dotace 90 %

Podle úplného znění 3. výzvy (*Šulák; 2009 c*) je možné představit vymezení 3. fiche jako v podporu zacílenou na zachování a další rozvoj kulturního dědictví venkovských oblastí. Konkrétní případy, jak bylo možné rozvíjet venkov pro cestovní ruch, byly například vytyčování nových cykloturistických a hipoturistických tras či rekonstrukce zchátralých památek - vše zacíleno na místní cestovní ruch. Tato fiche měla pro kontrolu stanoveno osm monitorovacích indikátorů.

FICHE 4 - Nové příležitosti podnikání a agroturistiky

Pro 4. fichi byla určena tři opatření:

- **hlavní opatření** - Podpora cestovního ruchu
- **vedlejší opatření** - Diverzifikace činnosti nezemědělské povahy
 - Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

žadatelé: FO a PO podnikající v zemědělské výrobě, nezemědělské podnikatelské subjekty, podnikající méně než 2 roky v cestovním ruchu

způsobilé výdaje: min. 100 000 Kč, max. 2000 000 Kč, maximální výše dotace byla závislá na velikosti podniku - malé podniky 60 %, střední podniky 50 %, velké podniky 40 %

Fiche 4 a 3 byly nastaveny velmi podobně, a to dle opatření vymezených ISR MAS. Rozdíl spočíval v tom, že byla podporována ubytovací a stravovací zařízení, která byla v přímé návaznosti na turistické a jiné zájmové trasy, a snaha vedoucí k rozvoji volnočasových aktivit. Pomoc směřovala do malých a středních firem vyrábějících místní produkty (*Šulák; 2009 b*).

FICHE 5 - Zemědělské hospodaření – uspořádaná krajina

Pro 5. fichi byla určena tři opatření:

- **hlavní opatření** - Modernizace zemědělských podniků
- **vedlejší opatření** - Diverzifikace činností nezemědělské povahy
 - Výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv

žadatelé: zemědělství podnikatelé, podnikatelské subjekty (tvořeny zemědělskými prvovýrobci)

způsobilé výdaje: Min. 100 000 Kč, max. 2000 000 Kč; maximální dotace byla ve výši 60 % na investice mladých zemědělců v znevýhodněných oblastech, nebo 50 % na investice ostatních zemědělců v znevýhodněných oblastech, nebo 50 % na investice mladých zemědělců mimo znevýhodněných oblastí a 40 % na investice ostatních zemědělců mimo znevýhodněných oblastí.

Cíl fiche 5 spočíval v modernizaci podniků zaměřených na podnikání v živočišné a rostlinné výrobě zemědělství. Důležitým faktorem byla různorodost dílčích činností (Šulák; 2009 a). Na základě této fiche se předpokládalo, že finanční prostředky budou směřovat do investic společných kotelen a výtopen zpracovávajících biomasu a její přeměnu na energii. Každý podnik, který má spolehlivě fungovat, potřebuje kvalitní management, proto podpora směřovala i do této oblasti. Stanovilo se osmi monitorovacích indikátorů pro následnou kontrolu.

FICHE 6 - Pravidla moštárny – síla chuti

Pro 6. fichi bylo určeno pouze jedno opatření:

- **hlavní opatření** - Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

žadatelé: - zemědělci, výrobci potravin nebo surovin určených pro lidskou spotřebu

z mikro, malého nebo středního podniku

- zemědělci, výrobci krmiv z mikro, malého či středního podniku

způsobitelné výdaje: min. 100 000 Kč, max. 2000 000 Kč; maximální dotace ve výši 50 %

Opatření pro fichi 6 bylo nastaveno hlavně pro zvyšování konkurenceschopnosti a lepší efektivity fungování malých a středních podniků. Konkrétně se podporovaly ty firmy, které svojí činností týkající se zemědělských a potravinářských produktů navýšily svoji hodnotu využitím inovačních procesů a modernější a kvalitnější technologie výroby. Podpora směřovala jen do venkovských malých a středních firem, jež pomocí lepší technologie a vybavení chtěly být stabilnější a ekonomicky silnější, než konkurence. Vyhodnocení fiche se provedlo na základě tří stanovených monitorovacích indikátorů (Šulák; 2011 a).

FICHE 7 - Krok za krokem po zelené

Pro 7. fichi byla určena tři opatření:

- **hlavní opatření** - Neproduktivní investice v lesích

- **vedlejší opatření** - Lesní technika

- Lesní infrastruktura

žadatelé: vlastník nebo nájemce lesa, sdružení s právní subjektivitou vlastníků nebo nájemců pozemků určených k plnění funkcí lesa

způsobitelné výdaje: min. 100 000 Kč, max. 2000 000 Kč; maximální dotace ve výši 50 %

Fiche 7 se specifikovala na lesy a zvláště na posílení kulturně-společenské hodnoty lesních porostů. S rozvojem lesa se minoritně podporovaly malé investice do lesní

infrastruktury (*Šulák; 2009 c*). Hodnota krajinného rázu se dotvářela i pomocí podpory místních produktů. S krajinou a lesním společenstvím souviselo nastavení opatření vedoucí k rozvoji technologií na zpracování a následné využití biomasy. Realizace a skutečná realizace fiche 7 byla hodnocena pomocí šesti monitorovacích indikátorů.

FICHE 8 - Podpora řemesel a živností - rozvoj podnikání

Pro fichi 8 bylo určeno pouze jedno opatření

- **hlavní opatření** - Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

žadatelé: FO a PO, které ale musí splňovat podmínky pro zařazení do kategorie mikropodniků; žadatel nesmí být zemědělský podnikatel

způsobilé výdaje: min. 100 000 Kč, max. 2 000 000 Kč; maximální dotace ve výši 60 %

Toto opatření se specializovalo na podporu vzniku nových a již se rozvíjejících mikropodniků. Podpora byla směřována i do nových živnostenských odvětví na podporu výroby, zpracování a služeb. Nejzákladnějším cílem bylo posílení prac. míst na výrobu místních produktů v daném regionu a rozvoj hospodářské struktury (*Šulák; 2011 b*).

13.2 MAS Partnerství Moštěnka a její realizované projekty

MAS PM je velmi stabilní MAS mezi ostatními skupinami. Tato MAS během programovacího období nezajišťovala jen projekty podané v programu LEADER, nýbrž v programovacím období 2007–2013 proběhlo několik úspěšně zrealizovaných projektů Spolupráce. Do současné doby bylo vypsáno 10 výzev MAS PM, poslední 10. výzva se ale vypisovala až v roce 2014, proto už nebude podrobně analyzována. Projekty podané do určité výzvy musely splňovat kritéria PRV a každý projekt byl začleněn do určité oblasti podle zaměření fiche. Informace o vypsané výzvě byly k dispozici na webových stránkách MAS PM.

1. Výzva MAS PM

MAS PM respektující pravidla SPL „Sedm statečných fichí pro Moštěnku“, prošlo schválením u MZe a SZIFu v rámci PRV ČR (opatření IV.1.1. Místní akční skupiny a opatření IV. 1.2. Realizace místní rozvojové strategie). Jednotlivé žádosti žadatelé mohli podávat od 24. 8. do 4. 9. 2009. Výzva 1. získala alokaci z PRV ve výši 3 918 175 Kč - tato částka představovala 40 % prostředků určených pro MAS PM v roce 2009 (celková částka pro rok 2009 – 11 628 538 Kč), zbylé finance byly určeny pro výzvu 2., taktéž v roce 2009

(Šulák; 2009 a). Žadatelé mohli podávat projekty, které dodržovaly pravidla fiche 1 a 5. V podmínkách výzvy byla poznámka uvádějící řešení v případě nevyčerpání celé alokované částky - nepoužité finance se převedou na fichi, kde je v dané výzvě nadlimit žádostí a nedostatek peněz.

Rozdělení alokace dle fichí:

F1: Pohledné vesnice – krásnější region; 70 % z částky určenou na 1. výzvu, tj. 2 742 723 Kč

F5: Zemědělské hospodaření – uspořádaná krajina; 30 % z určené částky na 1. výzvu, tj. 1 175 452 Kč

V 1. výzvě MAS PM v rámci 8. kola PRV bylo přijato 11 žádostí o dotaci na projekty. Jednotlivé žádosti prošly několika kontrolami, následně byl 1 projekt ukončen z důvodu administrativních nedostatků. Doporučení pro tento projekt spočívalo v požádání o podání žádosti až v rámci 2. výzvy. Hodnocení projektů měla na starosti komise složená ze zástupců neziskových organizací a podnikatelů - 5 zástupců, a veřejné správy - 3 zástupci. Každý člen komise hodnotil 5 projektů. Každý člen přiřadil projektu určitý počet bodů. Na základě získaných bodů bylo vytvořeno pořadí projektů dle jednotlivých fichí. Projekty umístěné na 1. až 5. místě fiche 1 byly realizované a bylo možné dostat plnou výši požadované dotace, u projektu na 6. místě se rozhodlo o jeho podpoření pouze nižší částkou, než žadatel požadoval, a projekty ze 7. a 8. místa se stanovily jako náhradní (Šulák a Mlčáková; 2009 a), a tím pádem tyto žadatelé nezískali žádnou podporu z PRV. Bylo schváleno převedení nevyčerpané finanční alokace z fiche 5 do fiche 1. Celkově bylo přijato 9 žádostí pro fichi 1, z nichž jeden projekt byl zamítnut hned v začátcích pro administrativní nedostatky. Alokace byla rozdělena mezi 6 úspěšných projektů z fiche 1, viz výše o náhradních projektech, 6 projektů představovalo necelých 55 % z celkových podaných 11 projektů. Dalších 18 % z celkového počtu tvořily 2 projekty zařazené do oblasti fiche 5, projekty pro fichi 5 byly bez redukce realizovány.

Projektové záměry z fiche 1, které se nezrealizovaly a nebyly finančně dotovány, zaujímaly z celkového počtu 27 % - jednalo se o 2 projekty tzv. náhradní (2 projekty [25 %] z 8 úspěšných) a 1 neúspěšný - administrativní nedostatky (1 z 11 podaných žádostí - 9 %). Úspěšné projekty (8) z fiche 1 a jejich žadatelé celkově žádali částku 4 354 838 Kč, tato suma z celkově požadované částky (4 639 938 Kč) žádanou v 1. výzvě tvořila 93,9 %. Realizovaných projektů ale bylo pouze 6 z fiche 1. Žadatelé těchto 6 projektů žádali dotaci ve výši 3 927 745 Kč, přičemž v relativním srovnání s celkově požadovanou částkou v 1. výzvě se jednalo o necelých 85 %. Zdrojem informací o alokovaných částkách byl

dokument „Seznam schválených a náhradních projektů v 1. výzvě MAS PM“ (Šulák a Mlčáková; 2009 c). Projekty určené jako náhradní (2 z 8) – nefinancované, zaujímaly 9 % z celkově žádané částky na 1. výzvu. V důsledku menší alokace pro fichi 1 došlo ke korekci získaných prostředků. Fiche 1 byla alokovaná částkou 3 633 075 Kč, tj. 78,3 % z celkově požadovaných peněz. Pro úplnost - žadatelé v 1. výzvě pro fichi 1 žádali 84,7 % z celkově požadovaných peněz a následně získali 78,3 % z celkově požadovaných financí.

V 1. výzvě byly podané ještě další 2 projekty spadající do oblasti fiche 5. Projekty zaregistrované v 1. výzvě pod fichi 5 byly realizovány bez korekce na požadovanou dotaci. Žadatelé požadovali 285 100 Kč, tato částka činila 6,1 % z celkového požadavku na dotaci v 1. výzvě. Projekty z fiche 5 v rámci 1. výzvy získaly 285 100 Kč. Pro úplnost - žadatelé v 1. výzvě pro fichi 5 žádali 6,1 % z celkově požadovaných finančních prostředků a získali 6,1 % (Šulák a Mlčáková; 2009 c). Zhodnocení finančních prostředků získaných v 1. výzvě je zaznačeno v tabulce 8.

Tab. 8: Souhrnná tabulka za 1. výzvu MAS PM

Souhrn	Stanovisko o úspěšnosti projektu	fiche	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F1	6	54,6
		F5	2	18,2
	nezrealizované	F1	3	27,3
		F5	-	-
neúspěšné žádosti-administrativní nedostatky	x	F1	1 z 3 nezrealizovaných	9,1
		F5	-	-
Počet náhradních projektů z úspěšných žádostí	x	F1	2 z 8	25,0
		F5	-	-
celková žádaná částka na výzvu 1 [v Kč]	zrealizované	F1	3 927 745	84,7
		F5	285 100	6,1
	nezrealizované	F1	427 093	9,2
		F5	-	-
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F1	3 633 075	78,3
		F5	285 100	6,1
získaná alokace celkem pro výzvu 1 (F1+F5) [v Kč]	zrealizované		3 918 175	84,4
		nezrealizované	721 763	15,6

Zdroj dat: Šulák a Mlčáková: *Seznam schválených a náhradních projektů v 1. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o.p.s.*; 2009 c. Vlastní úpravy.

2. Výzva MAS PM

V roce 2009 MAS PM vypsala celkově 2 výzvy, během kterých žadatelé mohli požádat o dotaci na své podnikatelské záměry. Druhá výzva MAS byla vypsána také v rámci 8. kola PRV. Žádost pro 2. výzvu bylo možné zaregistrovat v kanceláři MAS od 21. 9. do 2. 10. 2009. Výše alokace pro MAS PM na rok 2009 byla stanovena na 11 628 538 Kč, tato částka byla rozdělována na 1. a 2. výzvu. Pro 2. výzvu bylo rozhodnuto poskytnout 60 % alokované částky, tj. 5 877 263 Kč (*Šulák; 2009 b*). Žadatelé mohli žádat o finanční dotaci na projekty, které spadaly do opatření fiche 2 a fiche 4. U této výzvy bylo také stanoveno, že v případě přebytků finančních prostředků u jedné fiche bude možné peníze přesunout do fiche, kde financí byl nedostatek.

Rozdělení alokované částky pro 2. výzvu

F2: Pestrý život u nás doma na venkově; 80 % ze sumy určenou na 2. výzvu, tj. 4 701 810 Kč

F4: Nové příležitosti podnikání a agroturistiky; 20 % ze sumy určenou na 2. výzvu, tj. 1 175 453 Kč

Celkem bylo ve 2. výzvě přijato 11 projektů, u 8 projektů byla žadatelem o dotaci obec spadající do MAS PM a 3 projekty podaly neziskové organizace. Žadatelé měli zájem jen o oblasti fiche 2. Do fiche 4 nebyl v této výzvě registrován žádný projekt. Všechny výzvy MAS PM měly nastavena stejná formální pravidla, tj. přijaté žádosti opět prošly několika kontrolami a hodnocením hodnotitelské komise, která udělila danému projektu určitý počet bodů. Tentokrát měla komise 9 členů (5 členů z neziskových organizací a podnikatelů a 4 zástupci veřejné správy). Programový výbor schválil převedení finančních prostředků z fiche 4 do fiche 2. Na základě získaných bodů bylo sestaveno pořadí podaných projektů. Plná výše požadované dotace byla schválena u prvních 8 žádostí o dotaci. Žadatelé dalších dvou projektů umístěných na 9. a 10. místě byli dotázáni, zda souhlasí s obdržením jen části požadované dotace. Ti ale tuto možnost neakceptovali, a proto byly tyto projekty posunuty v seznamu až na místo náhradních projektů. Díky odmítnutí krácení dotace u výše vybraných projektů bylo možné částečně podpořit jiné projekty, které získaly mnohem méně bodů. Částečně financovaným projektem z PRV se stal projekt předkládaný již v 1. výzvě (obec Bezuchov) a druhý projekt, který také nezískal plnou výši požadované dotace, byl projekt s nejnižším bodovým hodnocením ve 2. výzvě (*Šulák a Mlčáková; 2009 b*).

Druhá výzva byla o něco komplikovanější, viz výše dodatečně vybraný projekt z 1. výzvy. Ve 2. výzvě bylo do fiche 2 přijato 11 projektů, z nichž bylo finančně alokováno 9 projektů, představujících necelých 82 % z celkově podaných žádostí do fiche 2.

Podpořených projektů, včetně dodatečně vybraných projektů, bylo celkem 10 (jeden projekt z 1. výzvy), finančně podpořených žádostí z celkových 12 bylo 83 %. Dva projekty byly stanoveny se jako náhradní, z celkového počtu 12 žádostí tvořily necelých 17 %. Z toho vyplývá, že žádný projekt nebyl zastaven již v počátku z důvodu nedostačující administrativní připravenosti.

Alokované částky a žádané částky se autorka rozhodla rozdělit podle fichí, tedy ve druhé výzvě byly podávány projekty do fiche 2 a jeden projekt zaregistrovaný již v 1. výzvě spadl do fiche 1. Informace o alokacích a získaných částkách vychází z dokumentu „Seznam schválených a náhradních projektů v 2. výzvě MAS PM“ (Šulák a Mlčáková; 2009 d). Příjemci dotace všech podaných projektů (11) za 2. výzvu v rámci fiche 2 požadovali finanční sumu 7 332 134 Kč. Nicméně podpory se dostalo jen 9 projektům z fiche 2. Podpořené projekty z fiche 2 a jejich žadatelé požadovali 5 788 582 Kč, tj. necelých 79 % z celkově požadovaných peněz za 11 projektů. Žádaná částka za náhradní projekty, u kterých nedošlo k realizaci, tvořila 21 % - 1 543 552 Kč z celkově požadované částky na fichi 2. Dodatečně vybraný projekt z první výzvy, respektive jeho žadatelé, chtěli získat dotaci ve výši 184 595 Kč, ale bylo jim alokováno jen 150 387 Kč - tj. 81 % z celkově žádané částky na tento konkrétní projekt. Výše alokace pro 2. výzvu byla v důsledku dodatečného vybrání projektu o alokovanou částku na daný projekt ponížena. Výše alokace pro 2. výzvu byla stanovena na částku 5 877 263 Kč, 80 % požadavku na dotace pro 9 projektů z fiche 2, po odečtení projektu z výzvy 1 částka činila 5 726 876 Kč. Závěrečná alokace po redukcí pro 2. výzvu tvořila 76% z celkových požadavků na 12 projektů (včetně projektu z 1. výzvy).

Celkem MAS PM přijala v roce 2009 žádosti od 22 žadatelů na projekt, z čehož jeden byl vyřazen z důvodu administrativních nedostatků. Avšak zbylých 21 projektů dostalo přiděleno určitý počet bodů od hodnotitelské komise a z 21 úspěšných projektů proběhlo financování dotací u 18 projektů, které byly podané v rámci fiche 1 (7 projektů), fiche 2 (9 projektů) a fiche 5 (2 projekty). Zhodnocení o čerpání finančních prostředků ve 2. výzvě je shrnuto v tabulce 9.

Tab. 9: Souhrnná tabulka za 2. výzvu MAS PM

souhrn	stanovisko o úspěšnosti projektu	fiche	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F2	9 + 1 z F1 (V1)	83,3
		F4	0	-
	nezrealizované	F2	2	16,7
		F4	0	-

neúspěšné žádosti- administrativní nedostatky	nebyly žádné			
náhradní projekty z úspěšných žádostí	x	F2	2	16,7
		F4	0	-
celková žádaná částka na výzvu 2 [v Kč]	zrealizované	F2	5 788 582	78,9
		F1	184 595	(1. výzva)
	nezrealizované	F2	1 543 552	21,1
		F4	0	-
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F2	5 877 263	80,2
		F1	150 387	81,5
získaná alokace celkem pro výzvu 2 (F2+F4-F1) [v Kč]	zrealizované		5 726 876	76,2
	nezrealizované		1 789 853	23,8

Zdroj dat: Šulák a Mlčáková: *Seznam schválených a náhradních projektů v 2. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. p. s.; 2009 d. Vlastní úpravy.*

3. Výzva MAS PM

V pořadí u již 3. výzvy vypsané prostřednictvím MAS PM bylo možné podat projekty v rámci 9. kola PRV. Projekty musely spadat do oblasti fiche 2, fiche 3 a fiche 7. Projekty bylo možné podat v kanceláři MAS od 25. 1. do 28. 1. 2010. Alokace pro rok 2010 činila 11 900 000 Kč (Šulák; 2009 c), v roce 2010 byly vypsané dvě výzvy, výzva 3 se alokovala částkou 7 000 000 Kč (70 % z celkové alokace na rok 2010). Nevyčerpané finance opět mohly být použity na realizaci jiné fiche v rámci 3. výzvy.

Rozdělení alokované částky pro 3. výzvu

F2: Pestrý život u nás doma na venkově; 60 % z alokace pro 3. výzvu, tj. 4 200 000 Kč

F3: Cesty k oživení místních tradic; 20 % z alokace pro 3. výzvu, tj. 1 400 000 Kč

F7: Krok za krokem po zelené; 20 % z alokace pro 3. výzvu, tj. 1 400 000 Kč

MAS PM v rámci 3. výzvy přijala celkem 16 žádostí: 12 žádostí spadajících do fiche 2, 4 žádosti registrovány pod fichí 3 a do fiche 7 nebyl nepřihlášen žádný projekt. Jeden žadatel o dotaci nedoložil potřebné dokumenty, proto hodnotící komise hodnotila pouze 15 projektů. Komise se skládala z 5 zástupců neziskových organizací a podnikatelů, a ze 4 členů zastupujících státní správu. Alokace pro fichi 7 byla rozdělena do fichí 2 a 3. Na základě získaných bodů od komise bylo sestaveno pořadí projektů odděleně za fiche. Plná výše žádané dotace pro fichi 2 byla zajištěna prvním 6 projektům, dále nesníženou požadovanou dotaci získaly i první dva projekty z fiche 3. Obě fiche byly posíleny o částku ze 7. fiche, proto i 7. projekt v pořadí z fiche 2 a 3. projekt v pořadí z fiche 3 mohly být alokovány požadovanou částkou na dotaci. Za náhradní projekty byly určeny 3 z fiche 2

a k tomu byly dále stanoveny 2 projekty taktěž z fice 2, které nebyly vůbec podpořeny. Původní alokace pro 3. výzvu činila 7 000 892 Kč, tj. 70 % alokace roku 2010. Z důvodu velkého zájmu ze strany žadatelů o zisk dotace byla alokovaná částka pro 3. výzvu navýšena na základě rozhodnutí Programového výboru na částku 7 458 850 Kč. Součet požadované dotace všech přijatých projektů, bez ohledu na to, zda byly posouzené jako úspěšné, náhradní, či byly zamítnuty úplně, činil 10 513 485 Kč (Šulák a *Mlčáková; 2010 a*).

Celkově bylo přijato 16 projektů, ale k realizaci a proplacení dotace došlo u pouhých 10 projektů. Celkem 6 projektů nebylo realizováno, respektive 1 projekt z fice 3 nevyhověl administrativním požadavkům (6 % z celkově podaných projektů), a 2 projekty z fice 2 nebyly vůbec podpořeny (12,5 % z celkového počtu žádostí). Úspěšnými projekty byly i náhradní projekty, avšak u těchto projektů nedošlo k proplacení dotace. Náhradní projekty byly zastoupeny z 23 % (z celkově 13 úspěšných projektů – 10 projektů zisk dotace a 3 projekty jako náhradní). Projekty zrealizované a proplacené se dělily následovně - 7 projektů z fice 2 (necelých 44 % z celkově 16 podaných žádostí) a 3 projekty spadající do fice 3 (necelých 19 % z celkově 16 podaných žádostí).

Zdrojem informací o získaných částkách byl dokument „Seznam schválených a náhradních projektů v 3. výzvě MAS PM“ (Šulák a *Mlčáková; 2010 b*). Celková suma žádaná za úspěšné projekty činila 9 182 767 Kč, ale náhradní projekty z ní nebyly realizovány. Za fici 2 byla stanovena výše požadované žádosti na 5 804 474 Kč, tj. 63 % z celkového požadavku na úspěšné projekty. Žadatelé zastupující projekty z fice 3 požadovali získání dotace ve výši 1 656 075 Kč, tj. 18 % z celkového požadavku. Částka žádaná za náhradní projekty tvořila necelých 19 % z celkových požadavků na dotace. Jelikož byla alokovaná částka zvyšována, bylo možné proplatit v plné výši všechny požadované dotace u podpořených projektů, tj. fice 2 získala 5 804 474 Kč, fice 3 získala 1 656 075 Kč. Celkově došlo v rámci 3. výzvy k vyplacení částky ve výši 7 460 549 Kč. V relativním srovnání tato částka zastupovala 81 % požadavků na dotace. Výzva 4. je celkově shrnuta v tabulce 10.

Tab. 10: Souhrnná tabulka za 3. výzvy MAS PM

souhrn	Stanovisko o úspěšnosti projektu	fice	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F2	7	43,8
		F3	3	18,8
		F7	-	-

počet žádostí	nezrealizované	F2	5	31,3
		F3	1	6,3
		F7	-	-
neúspěšné žádosti a administrativní nedostatky	x	F2	2	12,5
		F3	1	6,3
náhradní projekty z úspěšných žádostí	x	F2	3	23,1
		F3	-	-
celková žádaná částka na výzvu 3 [v Kč]	zrealizované	F2	5 804 474	63,2
		F3	1 656 075	18,0
	nezrealizované	F2	1 722 218	18,8
		F3	-	-
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F2	5 804 474	100,0
		F3	1 656 075	100,0
získaná alokace celkem pro výzvu 3 (F2+F3+F7) [v Kč]	zrealizované		7 460 549	81,2
		nezrealizované	1 722 218	18,8

Zdroj dat: Šulák a Mlčáková: *Seznam schválených a náhradních projektů v 3. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. p. s.; 2010 b. Vlastní úpravy.*

4. Výzva MAS PM

MAS PM vypsal 4. výzvu na podání žádostí o projekt, výzva byla vypsaná v rámci 11. kola PRV. Žádosti bylo možné podat od 13. 9. do 17. 9. 2010. Projekty bylo možno podávat do oblastí, které spadaly do fichí 1, 2, 4, 5, 6. Do této výzvy vypsané MAS PM se přihlásilo 10 žadatelů o dotaci - zaregistrovaly se 3 projekty spadající do fiche 1, dále bylo přijato 5 žádostí o dotaci ve fichi 2, do fiche 4 se žádný projekt neregistroval, do fiche 5 a 6 bylo registrováno vždy po jednom projektu v rámci 4. výzvy. V rámci 4. výzvy se rozdělovalo celkem 2 917 909 Kč, tj. 30 % alokace pro rok 2010. Celková alokace pro rok 2010 byla 11 900 000 Kč. Požadovaná výše dotace od přijatých projektů v rámci 4. výzvy dosáhla částky dotace 3 492 376 Kč (Šulák, Martínková; 2010).

Rozdělení alokované částky pro 4. výzvu

F1: Pohledné vesnice – krásnější region; 20 % z alokace pro 4. výzvu, tj. 500 000 Kč

F2: Pestrý život u nás doma na venkově; 20 % z alokace pro 4. výzvu, tj. 500 000 Kč

F4: Nové příležitosti podnikání a agroturistiky; 20 % z alokace pro 4. výzvu, tj. 500 000 Kč

F5: Zemědělské hospodaření - uspořádaná krajina; 30 % z alokace pro 4. výzvu, tj. 750 000 Kč

F6: Pravidla moštárny – síla chuti; 10 % z alokace pro 4. výzvu, tj. 250 000 Kč

Do 4. výzvy bylo registrováno celkem 10 projektů, všechny projekty prošly několika kontrolami a poskytnutí dotace se realizovalo u 7 projektů v rámci této výzvy. Hodnotící komise přiřadila k projektům body, na jejichž základě bylo sestaveno pořadí.

Hodnotící komise se tentokrát skládala ze 7 členů (4 zástupci za neziskový a podnikatelský sektor, 3 zástupci za veřejnou správu). Dva projekty z fice 2 byly zařazené do seznamu jako náhradní projekty, kde k finančnímu podpoření nedošlo a jeden projekt z fice 1 nebyl podpořen. Programový výbor schválil i přesunutí nevyužitých finančních prostředků z fice 1, 2 a 4 a taktéž prostředků, které se nestihly dočerpat ve 3. výzvě do tzv. Společného balíku. Došlo k proplacení celkově požadované částky u projektu na prvním místě v pořadí u fice 1, 5 a 6, a první dva projekty u fice 2. Ze Společného balíku byly dále financovány v plné výši 2 projekty (2. projekt v pořadí z fice 1 a 3. v pořadí u fice 2). Mělo být rozděleno 2 917 909 Kč, ale podpora projektům byla nakonec o 40 805 Kč nižší (*Šulák a Mlčáková; 2010 c*). Přijalo se celkově 10 žádostí, úspěšných projektů bylo 9. Proplacení dotace bylo provedeno u 70 % projektů – celkově 7. Finančně nepodpořené byly 3, z nichž jeden z fice 2 neprošel vstupní kontrolou (10 % z celkového počtu). Za úspěšné projekty (celkem 9) byly považovány i náhradní projekty, které byly v úspěšných projektech zastoupeny 22,2 %. Projekty byly alokovány následovně: pro fici 1 získaly alokaci 2 projekty (20 % z celkového počtu podaných žádostí), projekty podané v rámci fice 2 zaujímaly 30 % (3 projekty) a ve fíchách 5 a 6 byl registrován a dotačně podpořen vždy 1 projekt.

Informace o alokovaných částkách pochází z dokumentu „Seznam schválených a náhradních projektů ve 4. výzvě MAS – PM“ (*Šulák a Mlčáková; 2010 c*). Žadatelé za úspěšné projekty (realizované a náhradní) požadovali získání částky 3 353 894 Kč, z těchto požadavků nebyly realizované náhradní projekty – žádaná dotace na náhradní projekty z fice 2 byla ve výši 476 790 Kč, tj. 14,2 % z celkových požadavků na dotaci. Ostatní podpořené projekty získaly vždy plnou výši požadované částky na dotaci. Požadavky na projekty z 1. fice tvořily 35 % - 1 176 052 Kč z celkových požadavků na 4. výzvu. Zájemci o proplacení projektů z fice 2 chtěli získat částku 701 052 Kč, tj. 21 % z celkových žádaných financí na dotace pro 4. výzvu. Fice 5 byla alokovaná ve výši 750 000 Kč, což činilo necelých 23 % z celkových požadavků na úspěšné projekty. Poslední fice 6, respektive podaný projekt v rámci této fice, získal jen 7,5 % z celkových požadavků, tedy 250 000 Kč. Celkově vyplacená částka tvořila téměř 86 %, tj. 2 877 104 Kč z požadované částky na úspěšné projekty. Shrnutí získaných alokací v rámci 4. výzvy prostřednictvím 11. kola PRV je zhodnoceno v tabulce 11.

Tab. 11: Souhrnné informace získaných částek v rámci 4. výzvy MAS PM.

souhrn	Stanovisko o úspěšnosti projektu	fiche	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F1	2	20,0
		F2	3	30,0
		F4	-	-
		F5	1	10,0
		F6	1	10,0
	nezrealizované	F1	1	10,0
		F2	2	20,0
		F4	-	-
		F5	-	-
		F6	-	-
neúspěšné žádosti a administrativní nedostatky		F1	1	10,0
náhradní projekty z úspěšných žádostí		F2	2 z 9	22,2
celková žádaná částka na výzvu 4 [v Kč]	zrealizované	F1	1 176 052	35,1
		F2	701 052	20,9
		F5	750 000	22,4
		F6	250 000	7,5
	nezrealizované	F2	476 790	14,2
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F1	1 176 052	100,0
		F2	701 052	100,0
		F5	750 000	100,0
		F6	250 000	100,0
získaná alokace celkem pro výzvu 4 (F1+F2+F4+F5+F6) [v Kč]	zrealizované		2 877 104	85,8
	nezrealizované		476 790	14,2

Zdroj dat: Šulák a Mlčáková: *Seznam schválených a náhradních projektů v 4. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. p. s.; 2010 c. Vlastní úpravy.*

5. Výzva MAS PM

MAS PM vypsal již 5. výzvu do Programu LEADER, prostřednictvím 13. kola PRV. Do této výzvy bylo možné podat projekty v termínu od 10. 5. do 13. 5. 2011. Celkově bylo přijato 23 žádostí spadající do fichí 2, 3, 5 a 6; nejvíce žádostí bylo přijato do fiche 2 (12 žádostí), dotaci v rámci fiche 3 chtěli získat 4 žadatelé, do fiche 5 se zaregistrovalo 6 žadatelů o dotaci a do poslední fiche 6 se přihlásil jen 1 projekt. Pro 5. výzvu byla stanovena alokace na částku 7 000 000 Kč, tj. cca 70 % alokace roku 2011. Alokace pro celý rok byla ve výši 10 235 942 Kč (Šulák a Martínková; 2011 a). Součet požadované dotace všech přijatých projektů v rámci 5. výzvy byl 13 055 769 Kč. V důsledku posílení alokace se určená suma dostala až na částku 9 450 439 Kč.

Rozdělení alokovaných částek podle fichí

F2: Pestrý život u nás doma na venkově; 29 % z alokace pro 5. výzvu, tj. 2 000 000 Kč

F3: Cesty k oživení místních tradic; 29 % z alokace pro 5. výzvu, tj. 2 000 000 Kč

F5: Zemědělské hospodaření – uspořádaná krajina; 35 % z alokace pro 5. výzvu, tj. 2 500 000 Kč

F6: Pravidla moštárny – síla chuti; 7 % z alokace pro 5. výzvu, tj. 500 000 Kč

Do této výzvy bylo registrováno 23 projektů a všechny projekty byly hodnocené hodnotitelskou komisí složené ze 14 členů (8 zástupců za neziskový a podnikatelský sektor a 6 zástupců za veřejnou správu). Na základě získaných bodů došlo k vytvoření pořadí dle jednotlivých fichí. Komise neurčila žádné náhradní projekty, ale 7 projektů nebylo podpořeno. Nevyčerpané finance byly převedeny do Společného balíku, ze kterého byly finance opět přerozdělovány. Plná výše požadované dotace byla přidělena projektům ve fichi 2 na prvních čtyřech místech, ve fichi 3 na prvním místě, ve fichi 5 na prvních třech místech a ve fichi 6 na prvním místě, a další 2 projekty dostaly požadovanou výši dotace ze Společného balíku (projekt z 2. místa pro fichi 3 a ze 4. místa pro fichi 5). Jelikož bylo do 5. výzvy podané tak značné množství projektů, rozhodl se Výbor posílit alokaci pro tuto výzvu, díky čemuž došlo k podpoření dalších 4 projektů z 5. až do 8. místa pořadí z fiche 2 a poslední podpořený projekt byl na 5. místě fiche 5. Celkově bylo v 5. výzvě podpořeno 16 projektů (*Šulák a Mlčáková; 2011*).

Bylo přijato 23 žádostí, ale k proplacení došlo u 16 z nich. Nepodpořené projekty tvořily celkově 30,4 % z celkového počtu žádostí o dotaci. Tyto projekty se také dělily podle fichí, ve fichi 2 nedošlo k podpoření a proplacení 4 projektů (17 % z celkově 23 podaných žádostí), ve fichi 3 nebyly podpořené jen 2 projekty (necelých 9 % z celkového počtu projektů) a ve fichi 5 nedošlo k podpoření u jednoho projektu (4 % z celkového počtu projektů). K proplacení požadované dotace došlo u 16 projektů, tj. necelých 69 %, jednotlivé fiche měly následující zastoupení: z fiche 2 necelých 35 % (8 podaných a realizovaných žádostí), pro fichi 3 podpořené projekty tvořily necelých 9 % (2 projekty), 5 projektů bylo podpořeno v rámci fiche 5 (necelých 22 %) a poslední projekt registrovaný pod fichí 6 tvořil jen 4 % celkově podaných žádostí.

Informace o alokovaných částkách pochází z dokumentu „Seznam schválených projektů v 5. výzvě MAS – PM“ (*Šulák a Mlčáková; 2011 a*). Žadatelé, kteří zaregistrovali své projekty do 5. výzvy vypsanou MAS, požadovali celkově 13 055 769 Kč, do této částky se započítalo všech 23 projektů - žádostí o dotaci. Nicméně alokace pro 5. výzvu byla nižší, alokace činila 9 450 439 Kč, tj. 72 % z celkových požadavků. Jelikož alokace je vždy nižší

než požadovaná suma, došlo k realizaci jen 16 projektů. Alokace na 5. výzvu byla navyšována, díky čemuž bylo možné vždy poskytnout 100 % požadované dotace na daný projekt. Fiche 2 získala téměř 29 % (3 746 575 Kč) z celkových prostředků žádaných ve výzvě 5, výše získané sumy pro fichi 2 byly úplně nejvyšší mezi fichemi v rámci 5. výzvy. Dalších 17 % z celkových požadavků se přiřazovalo k fichi 3, tj. 2 213 364 Kč. Druhá nejintenzivněji podpořená fiche v 5. výzvě byla fiche 5, neboť projekty spadající do této oblasti získaly na dotacích 25,5 % z celkového požadavku. Jelikož do fiche 6 byl registrován pouze jeden projekt, výše požadavku dosáhla jen 1,3 % z celkového požadavku na získání dotace v rámci 5. výzvy (tento projekt získal 163 500 Kč). Nenaplněné požadavky pocházející z nepodpořených projektů tvořily necelých 28 % celkově žádaných finančních prostředků, žadatelé nezískali 3 605 330 Kč. Celkové zhodnocení získaných financí je představeno v tabulce 12.

Tab. 12: Souhrnné informace o čerpané alokaci pro 5. výzvu MAS PM

souhrn	Stanovisko o úspěšnosti projektu	fiche	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F2	8	34,8
		F3	2	8,7
		F5	5	21,7
		F6	1	4,3
	nezrealizované	F2	4	17,4
		F3	2	8,7
F5		1	4,3	
celková žádaná částka na výzvu 5 [v Kč]	zrealizované	F2	3 746 575	28,7
		F3	2 213 364	17,0
		F5	3 327 000	25,5
		F6	163 500	1,3
	nezrealizované	F2	2 501 304	19,2
		F3	572 026	4,4
F5		532 000	4,1	
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F2	3 746 575	100,0
		F3	2 213 364	100,0
		F5	3 327 000	100,0
		F6	163 500	100,0
získaná alokace celkem pro výzvu 5 (F2+F3+F5+F6) [v Kč]	zrealizované		9 450 439	72,4
	nezrealizované		3 605 330	27,6

Zdroj dat: Šulák a Mlčáková: *Seznam schválených projektů v 5. výzvě MAS – PM.*; 2011 a. Vlastní úpravy.

6. Výzva MAS PM

Prostřednictvím 6. výzvy v rámci 14. kola PRV bylo možné zaregistrovat žádosti na projekty v termínu 29. - 30. 9. 2011. Žadatelé mohli předkládat návrhy svých projektů pouze do nové 8. fiche. Výzva byla určena především pro podnikatele. Alokace pro MAS PM na celý rok 2011 byla stanovena ve výši 10 235 942 Kč. Výzva číslo 6 měla k dispozici na realizaci projektů částku 785 503 Kč (*Šulák a Martínková; 2011 b*).

Rozdělení alokované částky:

F8: Podpora řemesel a živností - rozvoj podnikání; 7,7 % alokace pro rok 2011, tj. 785 503 Kč

Do 6. výzvy se přihlásilo celkem 7 projektů. Všechny projekty prošly vstupním hodnocením a následně projekty hodnotila i hodnotitelská komise složená z pěti členů. Jednotlivé projekty byly seřazené dle získaných bodů a finančně bylo podpořeno 5 projektů, respektive u projektu umístěného na 5. místě žadatel nesouhlasil se sníženou částkou na dotaci, proto byl podpořen projekt na 6. místě. Součet požadované dotace všech přijatých projektů byl 1 140 543 Kč (*Šulák a Martínková; 2011 b*). Měla být rozdělována částka 785 503 Kč, nicméně žadatelé podpořených projektů požadovali pouze 694 650 Kč. Zbylé nevyčerpané finanční prostředky (90 853 Kč) byly převedeny do následující 7. výzvy. Finančně podpořené projekty tvořily 71 % z celkově podaných žádostí. Výše finanční podpory pro 5 projektů činila 694 650 Kč (*Šulák a Mlčáková; 2011 b*), tj. 61 % z celkových požadavků na 6. výzvu. Dva projekty nebyly financovány prostřednictvím PRV, požadovaná dotace za tyto nepodpořené projekty činila 445 893 Kč, tj. 39 % z celkových požadavků. Souhrnné informace jsou v tabulce 13.

Tab. 13: Souhrnné informace pro 6. výzvu MAS PM

souhrn	Stanovisko o úspěšnosti projektu	fiche	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F8	5	71,4
	nezrealizované	F8	2	28,6
finančně nepodpořené projekty	x	F8	2	28,6
celková žádaná částka na výzvu 6 [v Kč]	zrealizované	F8	694 650	60,9
	nezrealizované		445 893	39,1
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F8	694 650	60,9

Zdroj dat: Šulák a Mlčáková: *Seznam schválených a náhradních projektů v 6. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. s.;* 2011 b. Vlastní úpravy.

7. Výzva MAS PM

Žadatelé mohli podávat své projekty od 29. 1. 2012 do 2. 2. 2012 již do 7. výzvy vypsanou MAS PM prostřednictvím 15. kola PRV. Bylo možné zaregistrovat projekty, které spadaly do oblastí fichí 1, 3 a 8. Výše alokace pro rok 2012 byla stanovena na 10 725 909 Kč (*Šulák a Martínková; 2012 a*), ale alokace na 7. výzvu byla nižší (80 % alokované částky na rok 2012, tj. 8 580 727 Kč). Celkový součet (11 360 547 Kč) požadované dotace byl však vyšší, než možné prostředky k dispozici.

Rozdělení alokované částky:

F1: Pohledné vesnice – krásnější region; 68,8 % z alokace pro 7. výzvu, tj. 5 899 250 Kč

F3: Cesty k oživení místních tradic; 12,5 % z alokace pro 7. výzvu, tj. 1 072 591 Kč

F8: Podpora řemesel a živností - rozvoj podnikání 18,8 % z alokace pro 7. výzvu, tj. 1 608 886 Kč

Možnost podat projekt v rámci 7. výzvy využilo 20 žadatelů na projekt. Všechny projekty prošly několika hodnoceními, kde jeden projekt z fiche 1 neprošel kontrolou přijatelnosti a byl tedy vyřazen v počátcích snahy získat dotaci. Hodnotitelská komise posuzovala 19 žádostí podaných během 7. výzvy. Komise byla tentokrát složena z 8 členů (5 zástupců za neziskový a podnikatelský sektor a 3 zástupci za veřejnou správu). Na základě přidělených bodů bylo vytvořeno pořadí jednotlivých projektů. Do této výzvy bylo registrováno 10 žádostí do fiche 1, 3 žádosti o projekt na zisk dotace do fiche 3 a 7 projektů se řadilo k fichi 8 (*Šulák a Martínková; 2012 c*). Finanční pomoc z PRV získalo pouze 18 projektů. Programový výbor rozhodl alokovat projekty v plné výši požadované částky, které se umístily v hodnocení na 1. - 8. místě u fiche 1, dále u 1. projektu v pořadí v rámci fiche 3 a další prvních 5 projektů ve fichi 8. Ne všechny finanční prostředky byly vyčerpány, proto se alokované, ale nevyužité peníze přesunuly do Společného balíku. Ze Společného balíku mohly být ještě podpořeny další 4 projekty (9. místo ve fichi 1, projekt na 2. místě fiche 3, další 2 podpořené projekty byly projekty zaregistrované ve fichi 8). Celkově mohlo dojít k podpoře 18 projektů, žádaná částka za úspěšné projekty byla 10 883 387 Kč. Alokační nakonec byla posílána na částku 9 090 638 Kč.

Celkově bylo přijato 20 žádostí na projekty, z nichž jeden projekt z fiche 1 byl vyřazen kontrolou proveditelnosti, tento projekt představoval 5 % z celkového počtu. Dále nebyl realizován ještě jeden projekt z fiche 3. Celkově došlo k realizaci 9 projektů z fiche 1, tj. 45 % z celkově podaných žádostí, finančně alokovány byly také 2 projekty z fiche 3,

představující 10 % z celkově podaných žádostí, v rámci 7. výzvy došlo k proplacení 7 projektů patřících do fíche 8, které činily 35 % z celkového počtu.

Informace o alokovaných částkách pochází z dokumentu „Seznam schválených projektů v 7. výzvě MAS – PM“ (Šulák a Martínková; 2012 c). Celkově požadovaná částka za 19 úspěšných projektů, bez ohledu na to, že jeden projekt následně nebyl realizován, činila 10 883 387 Kč. Projekty, které byly podpořeny, získaly vždy 100 % žádané dotace. Požadavky žadatelů z 1. fíche tvořily 54,5 % z celkově požadované částky na úspěšné žádosti, tj. 5 930 147 Kč. Projekty z fíche 3, respektive jejich podavatelé, chtěli získat 1 476 408 Kč, tj. necelých 14 % z požadované částky. Podavatelé projektů do 8. fíche chtěli získat 15,5 % z celkových požadavků z úspěšných projektů, žádaná částka dosáhla 1 684 083 Kč. Projekt z fíche 3 vedený jako úspěšný, u něhož nedošlo k finanční alokaci, tvořil z celkových požadavků na dotace v 7. výzvě 16,5 %, tj. 1 684 083 Kč. Informace o finančních alokacích pro 7. výzvu jsou shrnuty v tabulce 14.

Tab. 14: Souhrnné informace pro 7. výzvu MAS PM

souhrn	Stanovisko o úspěšnosti projektu	fíche	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F1	9	45,0
		F3	2	10,0
		F8	7	35,0
	nezrealizované	F1	1	5,0
		F3	1	5,0
		F8	-	-
z nezrealizovaných- neprošel kontrolou proveditelnosti		F1	1	5,0
celková žádaná částka na výzvu 7 [v Kč]	zrealizované	F1	5 930 147	54,5
		F3	1 476 408	13,6
		F8	1 684 083	15,5
	nezrealizované	F3	1 792 749	16,5
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F1	5 930 147	100,0
		F3	1 476 408	100,0
		F8	1 684 083	100,0
získaná alokace celkem pro výzvu 7 (F1+F3+F8) [v Kč]	zrealizované		9 090 638	83,5
	nezrealizované		1 792 749	16,5

Zdroj dat: Šulák a Martínková: *Seznam schválených projektů v 7. výzvě MAS – PM*; 2012 c.

Vlastní úpravy.

8. Výzva MAS PM

V rámci 17. kola PRV byla vypsaná výzva číslo 8 v MAS PM. Žádosti musely být zaměřeny podle fiche 4, 5 a 6. Projekty mohly být registrovány v kanceláři MAS PM od 26. - 27. 9. 2012. Jednalo se o již 2. výzvu vypsanou v roce 2012, proto byly její alokace pouze ve výši 20 % z celkové alokace na rok 2012, tj. 2 518 732 Kč (částku bylo možno navýšit o nevyčerpanou dotaci ze 7. výzvy). Alokovaná částka pro MAS PM pro 2012 činila 10 725 909 Kč (*Šulák a Martínková; 2012 b*).

Rozdělení alokovaných prostředků:

F4: Nové příležitosti podnikání a agroturistiky, 40 % z alokace pro 8. výzvu, tj. 1 007 493 Kč

F5: Zemědělské hospodaření – uspořádaná; 40 % z alokace pro 8. výzvu, tj. 1 007 493 Kč

F6: Pravidla moštárny – síla chuti; 20 % z alokace pro 8. výzvu, tj. 503 746 Kč

Prostřednictvím 8. výzvy MAS přijala 7 žádostí o dotaci. Projekty prošly několika kontrolami, včetně kontroly přijatelnosti. Největší počet projektů v rámci 8. výzvy bylo registrováno do fiche 5, kam se přihlásilo o dotaci 5 žadatelů. Po jednom projektu bylo přihlášeno do fiche 4 a 6. V rámci 8. výzvy bylo rozdělováno celkem 2 518 732 Kč, nicméně požadovaná dotace u všech projektů činila 3 864 560 Kč.

Hodnotitelská komise, která měla 5 členů (2 zástupci veřejné správy a 3 za neziskové organizace a podnikatele), posoudila jednotlivé žádosti a projektům přiřadila body. Programový výbor schválil, že nevyčerpané finance se přesunou do Společného balíku, ze kterého budou peníze opět přerozděleny. Plnou výši požadované částky na dotaci získal jediný projekt z fiche 4 a dále projekty na prvních dvou místech z fiche 5. Ze Společného balíku byla podpořena požadovaná dotace na projekt z fiche 6. Žadatel, jehož projekt z fiche 5 se umístil na 3. místě, dostal podporu ze Společného balíku pouze ze zbytku alokací Společného balíku a zůstatku z výzvy 7. Finančně podpořeno bylo tedy 5 projektů (*Šulák a Martínková; 2012 d*). Celkově bylo podaných 7 žádostí o dotaci na projekty, projekty za ficher 4 a 6 představovaly vždy 14 % z celkového počtu podaných žádostí. Dále došlo k financování 3 projektů z fiche 5, tj. 43 % z celkového počtu. Dva projekty z fiche 5 nebyly podpořeny, z celkového počtu zaujímaly necelých 29 %.

Informace o alokovaných částkách pochází z dokumentu „Seznam schválených projektů v 8. výzvě MAS – PM“ (*Šulák a Martínková; 2012 d*). Pro 8. výzvu činila finanční částka, v jejíž výši mohly být projekty podpořeny, 2 529 110 Kč. Projektová žádost z fiche 4 získala 100 % požadavku - 1 000 000 Kč, představující 26 % z celkové

požadované sumy. Podavatelé, kteří zaregistrovali své projekty v rámci fiche 5, chtěli získat na dotacích 1 258 000 Kč, tj. necelých 33 % z celkově požadované částky na 8. výzvu. Ne všechny žádosti z této fiche byly plně finančně alokovány, proto z celkových požadavků získali jen 83 %, tj. 1 039 000 Kč. Výše dotace u projektu z fiche 6 se ponížila na 490 110 Kč, což bylo 62 % z celkově požadované sumy na fichi 6, pro fichi 6 byly vypsané žádosti na 790 500 Kč a požadovaná částka pro fichi 6 v rámci 8. výzvy tvořila 20,5 % z celkových požadavků z 8. výzvy. Žadatelé v 8. výzvě získali 65 % žádaných prostředků na realizaci projektů. Dva projekty z fiche 5, které nebyly finančně podpořeny, tvořily 21 % z celkových požadavků. Kompletní přehled alokovaných částek je zhodnocen v tabulce 15.

Tab. 15: Souhrnné informace pro 8. výzvu MAS PM

souhrn	Stanovisko o úspěšnosti projektu	fiche	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F4	1	14,3
		F5	3	42,9
		F6	1	14,3
	nezrealizované	F4	-	-
		F5	2	28,6
		F6	-	-
nepodpořené projekty	x	F5	2	28,6
celková žádaná částka na výzvu 8 [v Kč]	zrealizované	F4	1 000 000	25,9
		F5	1 258 000	32,6
		F6	790 500	20,5
	nezrealizované	F5	816 060	21,1
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F4	1 000 000	100,0
		F5	1 039 000	82,6
		F6	490 110	62,0
získaná alokace celkem pro výzvu 8 (F4+F5+F6) [v Kč]	zrealizované		2 529 110	65,4
	nezrealizované		816 060	21,1

Zdroj dat: Šulák a Martínková: *Seznam schválených projektů v 8. výzvě MAS - PM (17. kolo PRV)*; 2012 d. Vlastní úpravy.

9. Výzva MAS PM

Poslední výzva vypsaná MAS PM v období 2007-2013, byla 9. výzva v rámci 18. kola PRV. Bylo možno registrovat žádosti o dotaci, které náležely do fiche 2, 4 a 6. Projektové žádosti MAS byly přijímány od 5. do 8. 2. 2013. Alokace pro rok 2013 činila 8 046 558 Kč (Šulák a Martínková; 2013 a). V roce 2013 byla vypisována jen jedna výzva.

Rozdělení alokované částky podle fichí:

F2: Pestrý život u nás doma na venkově; 75 % z alokace pro rok 2013, tj. 6 046 558 Kč

F6: Pravidla moštárny – síla chuti; 6 % z alokace pro rok 2013, tj. 500 000 Kč

F8: Podpora řemesel a živností - rozvoj podnikání a místní produkce; 19 % z alokace pro rok 2013, tj. 1 500 000 Kč

MAS přijala rekordní počet žádostí o projekty, dotaci plánovalo získat 44 podavatelů. Do fiche 2 se registrovalo 36 zájemců o dotaci - tak vysoký počet žadatelů v MAS ještě nikdy předtím nebyl. Fiche 6 byla během této 9. výzvy zastoupena pouze 2 projekty. Do dodatečně vypsané fiche 8 se přihlásilo 6 žadatelů o dotaci na projekt. Výše žádané částky byla dvojnásobná, neboť na výzvu 9 bylo vyčleněno 8 046 558 Kč. V době hodnocení projektů se alokovaná částka zvýšila o 1 307 742 Kč, získaných z Portálu farmáře. Částka se navýšovala 2 krát, protože v době schvalování projektů se uvolnilo ještě dalších 69 340 Kč, tj. alokace pro 9. výzvu po zvyšování činila 9 423 640 Kč. Žadatelé ovšem chtěli získat 17 277 048 Kč. Hodnotící komise složená z 18 členů (10 zástupců za podnikatelský a neziskový sektor a 8 zástupců za veřejný sektor) ovšem hodnotila pouze 42 žádostí, zbylé dvě neprošly pro administrativní nedostatky v žádostech (*Šulák a Martínková; 2013 a*). Řídící orgán SPL opět schválil, že nevyužité finance budou přesunuty do Společného balíku, ze kterého se budou rozdělovat na projekty. Maximální žádanou částku získaly projekty, které se dle hodnocení od komise umístily na 1. - 10. místě pro fichi 2, z fiche 6 plnou podporu získal projekt pouze 1 a ve fichi 8 byly plně podpořeny první 4 projekty. Ze Společného balíku byly financovány projekty na 11. - 14. místě z fiche 2, projekty na 5. - 6. místě z fiche 8 byly alokované pouze ze zbytku financí ze Společného balíku, který byl posílen o přebytek z 8. výzvy. Navíc byli osloveni ti žadatelé, jejichž projekty se umístily na nižších místech, zda chtějí přijmout sníženou dotaci na projekt. Tuto možnost 2 žadatelé odmítli a přijal ji až třetí oslovený žadatel. Finanční podporu získalo tedy 22 žadatelů o dotaci. Celkově bylo přijato 44 žádostí, ale hodnocených jich bylo nakonec pouze 42. Žádosti zrealizovaných projektů z fiche 2 tvořily z celkových žádostí 34 %, jednalo se tedy o 15 úspěšných a finančně alokovaných žádostí. Ve fichi 6 byl realizován pouze jeden projekt, tzn. pouhé 2 % z celkově podaných žádostí. Došlo k realizaci 6 projektů z fiche 8, těchto 6 projektů představovalo necelých 17 % ze všech žádostí pro 9. výzvu. Velmi překvapující byl počet podaných žádostí, z čehož vyplývá i vysoké číslo nezrealizovaných žádostí o dotaci ve fichi 2, finančně alokovaných nebylo 21 ze 44, tj. necelých 48 %. Z fiche 6 nebyl finančně podpořen jeden projekt.

Informace o alokovaných částkách pochází z dokumentu „Seznam schválených projektů v 9. výzvě MAS – PM“ (Šulák a Martínková; 2013 b). Finanční požadavky pro 2. fichi činily 7 487 524 Kč, částka činila necelých 43 % z celkových požadavků úspěšně hodnocených projektů (17 485 128 Kč). Alokace pro 2. fichi byla nižší - dosáhla částky 7 308 484 Kč, neboli necelých 98 % z požadavků na fichi 2. Žadatelé chtěli získat 500 000 Kč, tj. jen 3 % z celkově žádané částky, na projekty patřící do fiche 6. Žádosti o dotaci byly schválené v plné výši, v této oblasti k žádné korekci nedošlo. Zájemci o získání financí z 9. výzvy, jejichž projekty náležely do fiche 8, získali celou požadovanou částku 1 614 788 Kč (9 % z celkových požadavků). Nepodpořené projekty z fiche 2 a na ně požadovaná dotace byla ve výši 7 654 691 Kč (Šulák a Martínková; 2013 b), v poměru tato suma představovala necelých 44 % z požadavků. Alokace pro všechny fiche v rámci 9. výzvy činila 9 423 272 Kč, tj. 54 % z celkových požadavků na 9. výzvu. Celkově nezrealizované projekty, které hodnotící komise posuzovaly, tvořily 45 % z celku. Souhrnné informace o financování 9. výzvy jsou uvedeny v tabulce 16.

Tab. 16: Souhrnné informace pro 9. výzvu MAS PM žádostí

souhrn	Stanovisko o úspěšnosti projektu	fiche	absolutní data	relativní data [v %]
počet žádostí	zrealizované	F2	15	34,1
		F6	1	2,3
		F8	6	13,6
	nezrealizované	F2	21	47,7
		F6	1	2,3
		F8	-	-
z nezrealizovaných neúspěšné žádosti	x	F2	2 z 21	9,5
celková žádaná částka na výzvu 9 [v Kč]	zrealizované	F2	7 487 524	42,8
		F6	500 000	2,9
		F8	1 614 788	9,2
	nezrealizované	F2	7 654 691	43,8
		F6	228 125	1,3
		F8	-	-
získaná alokace [v Kč]	zrealizované	F2	7 308 484	97,6
		F6	500 000	100,0
		F8	1 614 788	100,0
získaná alokace celkem pro výzvu 9 (F2+F6+F8) [v Kč]	zrealizované		9 423 272	53,9
	nezrealizované		7 882 816	45,1

Zdroj dat: Šulák a Martínková: *Seznam schválených projektů v 9. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. p. s.*; 2013 b. Vlastní úpravy.

Vytvořená tabulka 17 shrnuje veškeré informace z jednotlivých fichí a výzev. MAS PM přijímala projekty v programovacím období 2007–2013, respektive projekty bylo možné podávat od roku 2009. Celkově bylo podáno 149 žádostí o poskytnutí dotace. Všechny žádosti nebyly úspěšné, některé návrhy na projekty neprošly kontrolou proveditelnosti či z důvodu administrativních nedostatků byly vyřazeny hned na počátku a ani tak nebyly hodnoceny hodnotící komisí. Jiné projekty byly dobře napsané, ale už nezbyly finance na proplacení nákladů z PRV. Celkově bylo finančně podpořeno 101 projektových žádostí o dotaci. Každá fiche měla jinou četnost podaných žádostí, nejvíce realizovaných projektů spolufinancovaných EU fondy byla fiche 2 (42 projektů), na druhou stranu do fiche 7 se nepřihlásil žádný žadatel o projekt. U fiche 1 došlo k realizaci a spolufinancování 18 projektů. Nejúspěšnější žádosti byly z fiche 4 (100 % proplacených žádostí) a z fiche 8 (realizace 90 % podaných žádostí), podpory se také dostalo necelým 82 % projektů podaných do fiche 1. Nejnižší úspěšnost mezi podanými žádostmi a zrealizovanými projekty byla u projektů spadající do fiche 2, kde došlo k finančnímu podpoření jen u 55 %, tzn. 34 žádostí o dotaci u fiche 2 nebylo proplaceno.

Tab. 17: Počty žádostí a zrealizovaných žádostí v MAS PM mezi lety 2009-2013

počet	celkový počet zaregistrovaných projektů	zrealizované (finančně podpořené)	nezrealizované projekty (ze všech podaných)	z nezrealizovaných administrativně neúspěšné a špatné z kontroly proveditelnosti
fiche 1	22	18	4	3
fiche 2	76	42	34	4
fiche 3	11	7	4	1
fiche 4	1	1	-	-
fiche 5	14	11	3	-
fiche 6	5	4	1	-
fiche 7	nepodán žádný projekt			
fiche 8	20	18	2	-
Celkem	149	101	48	8

Zdroje dat: Šulák a Martínková: *Jednotlivé výzvy MAS PM v rámci Programu LEADER; 2009-2013*. Vlastní úpravy.

Tabulka 18 představuje celkově žádané a získané finanční alokace na projekty. Částky získané a požadované se opět dělily podle jednotlivých fichí. Žadatelé chtěli získat na dotacích 71 122 715 Kč, což je celkově požadovaná suma za všechny podané žádosti (realizované a nerealizované). Všechny hodnocené projekty hodnotící komisí alokaci nezískaly. Podavatelé 101 projektů celkově žádali 52 410 214 Kč, výsledná alokace se v důsledku nedostačujících financí ponížila na částku 51 471 587 Kč, tj. 72,5 % z celkových

požadavků na podané projekty. Nejvíce žádostí o projekt bylo možné podat do fiche 2, z čehož vyplývá, že taktéž žádaná částka byla nejvyšší. Bylo rozhodnuto o spolufinancování 42 projektů z fiche 2, žadatelé těchto projektů získali 22 736 796 Kč, tj. jen necelých 61 % z celkových požadavků na projekty z fiche 2. Projekty z ostatních fichí nezískaly ani polovinu financí fiche 2. Maximální požadovanou hodnotu dotace (bez korekce) ve výši 1 000 000 Kč získal jediný projekt registrovaný do fiche 4, tato částka byla navíc úplně nejnižší ze všech alokovaných oblastí podpory. Žadatelé, kteří zaregistrovali své projekty do fiche 1, získali 93,5 % z celkových požadavků na fichi 1, tj. 10 889 661 Kč. Ve fichi 8 došlo k naplnění zisku dotace z 90 % požadavků. Výrazně nižší alokované sumy byly u fichí 3 a 5, kde žadatelé získali v průměru 78 % sumy požadované na danou fichi. Příjemci potenciální dotace, kteří nebyli s výší nabízené dotace spokojeni, měli možnost si projektový záměr financovat pouze z vlastních zdrojů, ale tato nabídka pro ně nebyla atraktivní. Celkově se u nezrealizovaných projektů, jejichž podavatelé usilovali o celkový zisk na dotačních titulech, jednalo o částku o 18 712 501 Kč.

Tab. 18: Alokované a žádané částky v MAS PM mezi lety 2009-2013

[v Kč]	požadovaná částka za realizované projekty	získaná částka za finančně podpořené projekty	celkově žádaná částka za hodnocené projekty (realizované a nerealizované)	částka za nezrealizované projekty (byly hodnocené komisí)	podíl co chtěli získat x co získali (za všechny hodnocené projekty) [v %]
fiche 1	11 218 539	10 889 661	11 645 632	427 093	93,5
fiche 2	23 528 207	22 736 796	37 426 762	13 898 555	60,8
fiche 3	5 345 847	6 046 899	7 710 622	2 364 775	78,4
fiche 4	1 000 000	1 000 000	1 000 000	-	100,0
fiche 5	5 620 100	5 401 100	6 968 160	1 348 060	77,5
fiche 6	1 704 000	1 403 610	1 932 125	228 125	72,6
fiche 7	nepodán žádný projekt				
fiche 8	3 993 521	3 993 521	4 439 414	445 893	90,0
Celkem	52 410 214	51 471 587	71 122 715	18 712 501	72,4

Zdroje dat: Šulák a Martínková: *Jednotlivé výzvy MAS PM v rámci Programu LEADER*; 2009-2013. Vlastní úpravy.

13.3 Strategický program LEADER u MAS Střední Haná

SPL je zásadní dokument pro činnost a následné čerpání finančních prostředků MAS. MAS Střední Haná vytvořila svůj první SPL již v roce 2006, a to v rámci projektu Podpora adaptace a trvale udržitelného rozvoje mikroregionu Střední Haná, kde se finance čerpaly z OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, podopatření II.1.4. Rozvoj venkova (typu LEADER+). Tyto zkušenosti daly impuls pro vznik nového SPL na programové období

2007–2013. SPL pro programové období 2007–2013 bylo založeno na metodě Balanced Scorecard (*Media 33; 2010*). Jedná o takový typ metody, která využívá propojení stanovených cílů a jejich pozdější vyhodnocení. Aby bylo možno vytvořit Strategii, nejprve byla sestavena Strategická komise (zástupci obcí, podnikatelé), která nominovala konkrétní představitele PS. Každá PS měla na starosti jednu problémovou oblast, celkově se jednalo o 4 základní problémové oblasti (1. Podnikání, 2. Lidské zdroje, 3. Cestovní ruch, 4. Životní prostředí a technická infrastruktura) a 3 doplňující oblasti (5. Děti a mládež, 6. Zemědělství, 7. Ženy). Složení PS bylo velmi různorodé - občané, podnikatelé, drobní zemědělci, zástupci neziskových organizací, škol a sociálních služeb. Členové PS navrhovali náměty na jednotlivé problémové oblasti a konkrétní výzvy na projekty. Posouzení námětů měla na starosti Strategická komise. Strategická komise shromáždila všechny připomínky a informace a připravila ke schválení pro Valnou hromadu (*Media 33; 2010*). Realizace programu LEADER je v regionu Střední Haná naplňována formou partnerství, formou spolupráce a dohody všech subjektů působících v regionu neboli projekty nebyly realizované samostatně, nýbrž pod organizací MAS. Zde bylo majoritním cílem využít odborníky a místní obyvatele z daného regionu.

13.3.1 Naplňování SPL

Na zájmovém území proběhlo mnoho diskuzí a dílčích průzkumů, jejichž cílem bylo zjistit skutečné potřeby místních občanů, podnikatelů a členů z neziskových organizací, tedy zainteresovaných subjektů v území. Byla vytvořena ucelená SWOT analýza území, kde byly zhodnoceny silné a slabé stránky, příležitosti a možné hrozby v daném území. Výsledek diskuzí a průzkumů vytyčil, jakým způsobem mělo být zpracováno 7 fichí. Pomocí fichí lze naplňovat cíle a priority SPL. Níže budou jednotlivé fiche představeny.

FICHE 1 - Rozvoj zemědělských podniků

Pro 1. fichi byla určena dvě opatření:

- **hlavní opatření PRV** - Modernizace zemědělských podniků
- **vedlejší opatření PRV** - Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství (zemědělství)
- **žadatelé:** zemědělství podnikatelé (FO, PO), podnikatelské subjekty
- **výše dotace:** min. 100 000,-, max. 2 000 000,-, maximální výše dotace činila 60 % způsobilých výdajů

Hlavní opatření se specializovalo na investiční projekty do zemědělských staveb a rozvoje technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu (příspěvky na živočišnou výrobu zahrnovaly chov prasat, skotu, ovcí a koz, drůbeže, koní a včel). Jednalo se tedy o snahu podpořit místní zemědělce, kteří měli v plánu výstavbu či renovaci zemědělských staveb, a podporu technologií v zemědělství. Investiční projekty nebyly jediným zaměřením, dalším bylo představování prvovýrobních produktů na trh a následné využití biomasy pro soukromou potřebu. Vedlejší opatření se specializovalo vývoj inovací (vytvoření či zlepšení technologie výroby nebo samotného výrobku vedoucí ke zvýšení efektivity výroby) u zemědělsko-potravinářské výroby, kde docházelo ke kooperaci s žadateli a podniky přispívajícími k výzkumu a vývoji, včetně odborných škol (*Media33*; © 2011-2016 a). U těchto opatření nešlo pouze o kvantitu, ale i kvalitu výroby (vyšší konkurenceschopnost, snížení nebezpečnosti a kvalita samotného výrobku). Fiche 1 si kladla za zásadní cíle dosažení vyšší přidané hodnoty u produktů zemědělství, zvýšení ekonomické výkonnosti místních podniků a efektivnější využití tržní příležitosti (*Matoušová*; 2015).

FICHE 2 - Obnova a rozvoj vesnic, infrastruktury

Pro 2. fichi byla stanovena tři opatření:

- **hlavní opatření PRV** - obnova a rozvoj vesnic
- **vedlejší opatření PRV** - občanské vybavení a služby
 - ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- **žadatelé:** obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, zájmová sdružení právnických osob (jsou-li jejich členy obce či svazky obcí), církve a jejich organizace
- **výše dotace:** min. 100 000,-, max. 2 000 000,-, maximální výše dotace činí 90 % způsobilých výdajů

Podle *Media 33* (© 2011-2016 c) hlavní vizí této fiche bylo soustředění rozvoje základních služeb v jednotlivých obcích a investice do obecní (dopravní, technické a vodohospodářské) infrastruktury napomáhající ke zvyšování kvality života místních občanů na venkově a atraktivitu obcí z hlediska podnikání, atraktivitu bydlení a životního prostředí. Pomocí tohoto opatření bylo možné žádat o finanční prostředky na zkvalitnění občanské vybavenosti, posílení místních služeb (především se jednalo o oblast školství určenou pro děti a mládež v každém věku, volnočasové aktivity kulturní a sportovní, služby pro sociálně slabší občany, zlepšení kontaktních míst s veřejnou správou či podporu lékařských zařízení). Finanční pomoc ale musela vést k intenzivnější vazbě mezi občany obce - sounáležitost místních, a také vytvoření zázemí pro nejrůznější aktivity, jež se

zaměřovaly na udržení místních tradic, podporu místní identity a mezilidské vztahy. Sekundární opatření se zaměřovalo na vznik studií či programů na podporu udržení, zhodnocení a obnovy kulturního dědictví venkova- památky, významná území, historické prvky ve vesnicích, parky a zahrady, či muzea představující zdejší historii, zajímavosti a lidovou kulturu (*Matoušová; 2015*). Jinými slovy, cíle 2. fiche se snažily podpořit veřejné blaho občanů, nikoliv ekonomický prospěch žadatele nebo provozovatele.

FICHE 3 - Podpora cestovního ruchu

Pro 3. fichi byla stanovena dvě opatření:

- **hlavní opatření PRV** - rozhledny, pěší trasy, vinařské stezky, hipostezky a další tematické stezky
- **vedlejší opatření PRV** - ubytování, sport
- **žadatelé:** obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, zájmová sdružení právnických osob, fyzické a právnické osoby, které podnikají v zemědělské výrobě, nezemědělské podnikatelské subjekty, které podnikají v oblasti cestovního ruchu
- **výše dotace:** min. 100 000,-, max. 2 000 000,-, maximální výše dotace činí 90 % způsobilých výdajů

Jednalo se o rozvoj činností podporujících venkovský cestovní ruch a podporu netradiční formy cestovního ruchu (např. agroturistiku, neboť přírodní potenciál je silnou stránkou území). Dotace byly určeny na vznik rozhleden, vyznačení zajímavých pěších a lyžařských tras a stezek, případně se finance mohly využít i pro vybudování vinařských stezek a hipostezek a dalších tematických stezek mimo území lesů. Bylo též možné budovat menší infrastrukturu jako zázemí pro rekreaci a sport- kempy, chaty či jiná ubytovací zařízení (*Media 33; © 2011-2016 c*).

FICHE 4 - Podpora podnikání v regionu

Pro 4. fichi bylo stanoveno pouze jedno opatření:

- **hlavní opatření PRV** - Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- **žadatelé:** FO a PO, kteří splňují podmínky pro zařazení do kategorie mikropodniků; žadatel nesměl být zemědělský podnikatel
- **výše dotace:** min. 100.000,-, max. 2.000.000,-, maximální výše dotace činí 60 % způsobilých výdajů

Hlavním cílem této fiche byla podpora vzniku nových mikropodniků a samostatné výdělečné činnosti živnostníků, či podpora již fungujícím malým subjektům (*Matoušová; 2015*). Nejdůležitější bylo docílit různorodosti podnikatelských aktivit, kdy v důsledku opatření měla vzniknout nová pracovní místa a dále mělo dojít k rozvoji nezemědělských aktivit.

FICHE 5 - Rozvoj obcí, občanská infrastruktura a služby

Pro 5. fichi byla stanovena tři opatření:

- **hlavní opatření PRV** - Občanské vybavení a služby
- **vedlejší opatření PRV** - Obnova a rozvoj vesnic
 - Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- **žadatelé:** obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, církve a jejich organizace, zájmová sdružení právnických osob, jsou-li jejich členy obce či svazky obcí
- **výše dotace:** min. 100 000,-, max. 2 000 000,-, maximální výše dotace činí 90 % způsobilých výdajů

Vymezení fiche č. 2 (**Obnova a rozvoj vesnic, infrastruktury**) a vymezení fiche č. 5 (**Rozvoj obcí, občanská infrastruktura a služby**) bylo téměř totožné. Jednalo se o zajištění občanského vybavení a služeb v obcích v oblasti veřejné správy, školství, zdravotnictví, kultury a sociálních služeb, spolkových činností, předškolní a mimoškolní péče o děti, základní obchodní infrastruktury, tělovýchovy a sportu (*Media 33; 2010*). V zájmu posílení sounáležitosti místních obyvatel s místním prostředím byla podpora zaměřena také na zajištění zázemí pro aktivity místních společenských, kulturních, zájmových a sportovních organizací a spolků a církví a jejich organizací, které přispívají k zachování tradic a upevňují lokální identitu a mezilidské vztahy.

FICHE 6 - Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Pro 6. fichi byla stanovena dvě opatření: dle *Media 33* (© 2011-2016 c)

- **hlavní opatření PRV** - přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- **vedlejší opatření PRV** - spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství
- **žadatelé:** výrobci potravin nebo surovin určených pro lidskou spotřebu, kteří splňují definici mikro, malého a středního podniku; výrobci krmiv, kteří splňují definici mikro, malého a středního podniku

- **výše dotace:** min. 100 000,-, max. 2 000 000,-, maximální výše dotace činí 50 % způsobilých výdajů

Podpora spočívala v investicích, které měly vést k rozvoji zpracování a marketingu výrobků produkovaných místními zemědělci a zároveň byl kladen důraz na využívání tržních příležitostí vzniklé novými inovacemi. Podporovala se i restrukturalizace a rozkvět technického potenciálu nových inovací z důvodu posílení konkurenceschopnosti. Cílem byla podpora zvýšení výkonnosti zpracovatelských firem, snaha najít nový prostor pro distribuci zemědělských produktů či podpora marketingu a prodeje zemědělských výrobků a zlepšování jejich kvality a rozvoj procesů pro vznik nových výrobků a produktů za pomoci nových technologií. Finanční prostředky mohly využít subjekty podílející se na výzkumu a vývoji vzniku nových produktů (*Media 33; 2010*).

FICHE 7 - Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Pro 7. fichi bylo stanoveno pouze jedno opatření:

- **hlavní opatření PRV** - ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova
- **žadatelé:** obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, církve a jejich organizace, podnikající FO a PO, zájmová sdružení právnických osob, jsou-li jejich členy obce
- **výše dotace:** min. 100 000,-, max. 2 000 000,-, maximální výše dotace činí 90 % způsobilých výdajů

Pomocí tohoto opatření se mohly uskutečňovat projekty, jejichž investice byly spojené s péčí, restaurátérstvím historických památek, zhodnocováním a využitím kulturního dědictví venkovského prostředí. Podpora směřovala jen do takových památek a přírodních skvostů, které zachovávaly nějakou kulturní tradici, zvyk či vytvářely spolupráci na zajištění stmelovacích akcí pro občany obcí (*Media 33; © 2011-2016 c*). Dále musely jednotlivé projekty vytvářet nové podnikatelské příležitosti pro malé živnostníky či zpřístupňovat místní památky veřejnosti.

13.4 MAS Střední Haná a její realizované projekty

Pomocí MAS SH nedocházelo k proplacení pouze projektů z programu LEADER, nýbrž tato MAS se podílela i na projektech Spolupráce mezi dalšími MAS či regiony. Všechny podané a úspěšně realizované projekty musely korespondovat s dokumentem SPL.

Žadatelé mohli realizovat své podnikatelské záměry jen v obcích, které jsou součástí územní působnosti MAS SH. Podpořené projekty musela schválit Výběrová komise. Obecně lze konstatovat, že dílčí obce připravovaly projekty na zkvalitnění občanského vybavení a posílení rozvoje v obcích. Velká část financí byla alokována na zlepšení veřejné dopravy včetně dopravních budov, přestavby a opravy MŠ a ZŠ či opravy kulturních domů. Ve sledovaném programovacím období 2007–2013, respektive 2009–2013, bylo vypsáno 11 výzev, kde mohli žadatelé předkládat své žádosti o dotaci. Poslední 11. výzva však byla vypsána až v roce 2014, proto zde nebyla podrobně hodnocena. Jednotlivé výzvy měly vždy stanovené fiche, podané žádosti musely být v souladu s fichemi (oblast podpory). Bylo stanoveno 7 fichí, ale žadatelé využili pouze šest fichí na podání projektů. Obvykle měla jedna výzva vyhlášeny 2 až 3 fiche. Informace o jednotlivých výzvách jsou k dispozici na webových stránkách MAS SH v sekci Fiche.

1. Výzva MAS SH

Reálně MAS SH začala fungovat až v roce 2009, v tomto roce byla vypsána 1. výzva na podání žádostí na dotaci na projekty prostřednictvím 8. kola PRV. Do 1. výzvy mohly být registrovány žádosti, které se zaměřovaly na Realizaci místní rozvojové spolupráce, neboli tematicky patřící do fiche 2 - Obnova a rozvoj vesnic, infrastruktury. Celkově bylo registrováno 10 žádostí o dotaci na projekty, podané 10 obcemi. Všechny 10 žádostí bylo při zisku dotace úspěšných (*Media 33; © 2011-2016 a*). Všechny projekty se zaměřovaly na rozvoj a renovaci veřejného prostranství a úpravu obecní zeleně v místních intravilánech. Výše dotace u 8 projektů činila 100 % požadavků a u 2 projektů došlo k malé korekci na zisk dotace. Celkově získaná částka na 1. výzvu činila 2 453 787 Kč, tj. 98 % celkových požadavků, které byly ve výši 2 504 707 Kč (*Media 33; © 2011-2016 e*). Určité množství způsobilých výdajů si žadatelé hradí z vlastních zdrojů, dotace v průměru dosahovala 75 % způsobilých výdajů. Definitivní schválení projektů se uskutečnilo až březnu 2010.

2. Výzva MAS SH

Ke zveřejnění 2. výzvy došlo již v prosinci 2009, v rámci 9. kola PRV. Žadatelé měli možnost podat projekty, které svým zaměřením náležely do fiche 2, 5 a 6. Celkově bylo zaregistrováno 6 projektů, kde 2 projekty byly přihlášeny pod fichi 2 a zbývající 4 žádosti o dotaci spadaly do fiche 5. Do fiche 6 se neregistroval žádný projekt. U žádného projektu nedošlo k odstoupení či vyřazení hodnotící komisí. Žadatelé šesti projektů o dotaci chtěli v rámci 2. výzvy získat celkově 1 651 965 Kč. Nicméně výše alokace byla vyšší, celkově žadatelé obdrželi částku ve výši 1 677 528 Kč. Došlo zde ke změně a přesunutí získaných

částek, neboť projekty z fiche 2 získaly poníženou částku z celkově žádané částky na fichi 2 a u některých projektů z fiche 5 došlo oproti požadavku k navýšení dotace. Po rozdělení alokace získala 2. fiche 27 % z celkově alokované částky na 2. výzvu a další 4 žádosti z fiche 5 dostaly dotaci ve výši 1 230 167 Kč, tj. 73 % alokace pro 2. výzvu (*Media33; ©2011-2016*). Souhrnné informace o požadavcích a alokacích v rámci 2. výzvy jsou představeny v tabulce 19.

Tab: 19: Souhrnné informace pro 2. výzvu MAS SH

Fiche	požadovaná dotace [v Kč]	výše alokace [v Kč]	podíl získané alokace z celku [v %]	naplnění požadavků dané fiche [v %]
F2	454 200	447 361	26,7	98,5
F5	1 197 765	1 230 167	73,3	102,7
celkem	1 651 965	1 677 528	-	101,5

Zdroj dat: Media33. *Výroční zprávy MAS SH*. MAS SH; © 2011-2016 a. Vlastní úpravy. Media33. *Schválené projekty MAS SH*. © 2011-2016 e. Vlastní úpravy.

3. Výzva MAS SH

V pořadí již 3. výzva v rámci 10. kola podání žádostí PRV, kterou vypsal MAS SH a do které bylo možné podávat žádosti na dotace v dubnu 2010. Registrovat projekty bylo možné do fiche 1 a do fiche 4. Nicméně v 3. výzvě byl registrován pouze jeden jediný projekt z fiche 1 (*Media33; ©2011-2016 a*). SZIF Olomouc se rozhodl tento projekt podpořit v maximální požadované částce. Agro-družstvo Morava žádalo na dotaci obdržet 240 000 Kč, která se využila na rekonstrukci stáje pro výkrm prasat v Kojetíně. Celková alokace na 3. výzvu tak činila jen 240 000 Kč.

4. Výzva MAS SH

MAS SH vypsal koncem září 2010 4. výzvu na podání žádostí o dotaci na projekty, tato výzva se vypisovala prostřednictvím 11. kola PRV. Bylo možné registrovat projektové žádosti, které byly v souladu s fichí 2 (Obnova a rozvoj vesnic, infrastruktury) a s fichí 5 (Rozvoj obcí, občanská infrastruktura a služby). Dohromady byly přijaty 4 žádosti o dotaci - do vyhlášené fiche 2 se registroval 1 žadatel a do fiche 5 se hlásili 3 podavatelé. Každý projekt procházel několika kontrolami, které si kladly za cíl odhalit nedostatky v žádostech. Zde v jednom případě žadatel (projekt z fiche 5) zjistil, že náklady jsou mnohem vyšší, než předpokládal, a jelikož výše dotace nemohla být zvýšena, na vlastní žádost kvůli administrativním nedostatkům odstoupil od spolufinancování z fondu PRV (*Media33; ©2011-2016 a*). Tento žadatel chtěl získat 376 200 Kč. Finančně alokované byly tedy jen 3 projekty (1 projekt z fiche 2 a 2 projekty z fiche 5). Celkově požadovaná suma za tyto 3 projekty byla 655 200 Kč. Žadatelé nezískali z důvodu korekce požadavků maximální

žádanou částku - alokovaná částka na 4. výzvy dosáhla hodnoty jen 637 902 Kč, tj. 97 % požadavků na výzvu číslo 4. Projekt registrovaný pod fichí 2 byl proplacen ve výši 100 % požadavků na tuto fichi, částka představovala 47 % (299 700 Kč) z celkové alokace na 4. výzvu. Projektové žádosti, které svým zaměřením spadaly do fiche 5, získaly jen 95 % požadovaných prostředků na fichi 5, tj. 338 202 Kč (*Media33; ©2011-2016 e*) z celkově alokované částky na 4. výzvu. Souhrnné informace o alokaci a požadavcích je v tabulce 20.

Tab. 20: Souhrnné informace za 4. výzvu MAS SH

Fiche	požadovaná dotace [v Kč]	výše alokace [v Kč]	podíl získané alokace z celku [v %]	naplnění požadavků dané fiche / výzvy [v %]
F2	299 700	299 700	47,0	100,0
F5	355 500	338 202	53,0	95,1
celkem	655 200	637 902	-	97,4

Zdroj dat: Media33. *Výroční zprávy MAS SH*. MAS SH; © 2011-2016 a. Vlastní úpravy. Media33. *Schválené projekty MAS SH*. © 2011-2016 e. Vlastní úpravy.

5. Výzva MAS SH

V rámci 12. kola PRV MAS SH vypsal 5. výzvu. Do této výzvy se mohly registrovat projekty od 3. 1. - 7. 1. 2011 spadající do fiche 1, 3, 5. Celkově byly přijaty 4 žádosti o poskytnutí dotace. Celkové požadavky podavatelů dosáhly sumy 1 772 000 Kč (*Media33; ©2011-2016 a*). Finanční prostředky určené pro 5. výzvu byly nižší, finální alokace činila 1 750 424 Kč, tj. necelých 99 % požadavků. Dva žadatelé o dotaci prostřednictvím fiche 2 chtěli získat 896 000 Kč, nicméně dotace jim byla ponížena a konečná výše alokované částky činila 895 124 Kč. Tato částka představovala 51 % alokace 5. výzvy. Do vyhlášené fiche 3 a 5 se registroval vždy jen jeden projekt. Žadatel projektu spadající do fiche 3 chtěl prostřednictvím dotace získat 499 800 Kč, ale přiřknuto mu bylo jen 96 % požadavku v rámci fiche 3. Informace o konečných alokacích pocházely z dokumentu „Schválené projekty“ (*Media33; ©2011-2016 e*). Získaná suma financí (481 800 Kč) tvořila necelých 28 % alokace pro 5. výzvu. Poslední finančně spolufinancovaný projekt z fiche 5, respektive jeho žadatel, si stanovil výši požadované dotace na 376 200 Kč, finální alokace pro tento projekt byla 373 500 Kč. Tato alokace tvořila 21 % z celkově získaných financí. Komplexní shrnující informace jsou uvedeny v tabulce 21.

Tab. 21: Souhrnné informace za 5. výzvu MAS SH

Fiche	požadovaná dotace [v Kč]	výše alokace [v Kč]	podíl získané alokace z celku [v %]	naplnění požadavků dané fiche / výzvy [v %]
F1	896 000	895 124	51,1	99,9
F3	499 800	481 800	27,5	96,4

F5	376 200	373 500	21,3	99,3
celkem	1 772 000	1 750 424	-	98,8

Zdroj dat: Media33. *Výroční zprávy MAS SH*. MAS SH; © 2011-2016 a. Vlastní úpravy.
Media33. *Schválené projekty MAS SH*. © 2011-2016 e. Vlastní úpravy.

6. Výzva MAS SH

Výzva č. 6 byla vypsána v rámci 13. kola PRV, žádosti bylo možné podat od 25. - 27. 5. 2011. Pro tuto výzvu byla schválena nová fiche 7 (Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova). Do 6. výzvy byl zaregistrován pouze jeden projekt, kde výše požadované částky dosáhla sumy 432 990 Kč. Římsko-katolická farnost obdržela necelých 98 % požadavku, získaná částka činila 422 409 Kč. Výši alokace byla závislá na výsledcích hodnocení projektu a jeho skutečného provedení (*Media33; ©2011-2016 a*).

7. Výzva MAS SH

V pořadí 7. výzva, v rámci 15. kola PRV, vypsána MAS SH. Žádosti o dotace bylo možné registrovat od 16. do 20. 12. 2011. Pro registraci dílčích žádostí o získání dotace byly vyhlášeny fiche 5 a 7. Registraci žádostí v rámci 7. výzvy provedlo 5 žadatelů o získání dotace, rozdělení bylo následovné: 4 projekty se řadily svým záměrem do fiche 5 a pouze jeden projekt tematicky náležel do fiche 7. Jeden projekt, který svým zaměřením patřil do fiche 5, na vlastní žádost odstoupil kvůli administrativní nepřipravenosti, žadatel tohoto projektu chtěl získat na dotaci 735 300 Kč (*NS MAS ČR; © 2014 b*). K realizaci došlo u 4 projektů. Požadavky 4 žadatelů dosahovaly částky 855 000 Kč, nicméně alokace naplnila požadavky jen z 90 % (771 994 Kč). Příjemci o dotaci, kteří zaregistrovali své projekty do fiche 5, chtěli získat celkově 591 300 Kč, ale výsledně přidělená částka byla snížena na hodnotu 589 294 Kč (*Media33; ©2011-2016 e*), tj. 76 % z celkově alokované sumy na 7. výzvu. Mnohem výraznější korekce byla provedena u projektu registrovaným pod fíčí 7, neboť žadatel dostal jen 69 % požadavku na tento projekt. Získal 182 700 Kč z požadovaných 263 700 Kč, alokace na 7. fíči činila 24 % z celkové alokované sumy na 7. výzvu. Konkrétně získané a požadované částky lze nalézt v tabulce 22.

Tab. 22: Souhrnné informace za 7. výzvu MAS SH

Fiche	požadovaná dotace [v Kč]	výše alokace [v Kč]	podíl získané alokace z celku [v %]	naplnění požadavků dané fiche / výzvy [v %]
F5	591 300	589 294	76,3	99,7
F7	263 700	182 700	23,7	69,3
celkem	855 000	771 994	-	90,3

Zdroj dat: Media33. *Výroční zprávy MAS SH*. MAS SH; © 2011-2016 a. Vlastní úpravy.
Media33. *Schválené projekty MAS SH*. © 2011-2016 e. Vlastní úpravy.

8. Výzva MAS SH

Výzva č. 8 v rámci 16. kola příjmu žádostí PRV byla zveřejněna v květnu 2012, ale žádosti se mohly podávat od 4. – 6. června 2012. Programový výbor MAS SH vyhlásil 2 fiche, a sice fichi 1 a fichi 2. Dohromady bylo přijato 10 žádostí projektů o zisk dotace, obě fiche po 5 žádostech. Nicméně alokace na 8. výzvu byla nižší než požadovaná částka, a proto došlo ze strany výběrové komise k vyřazení 3 projektů (2 z fiche 1 a jeden z fiche 2). Celkově dosáhla požadovaná částka na projekty, které byly vyloučeny výběrovou komisí, výše 895 000 Kč (*NS MAS ČR; © 2014 b*). Zbývajících 7 projektů bylo finančně podpořeno z PRV, kde 4 projekty pro své záměry patřily do fiche 2 a 3 projektové žádosti náležely do fiche 1. Požadavky v 8. výzvě na projekty, které prošly výběrovou komisí, se vyšplhaly na částku 1 821 964 Kč. Alokace na 8. výzvu byla ovšem mnohem nižší než požadavky žadatelů. Výsledná alokace se stanovila na 1 247 601 Kč, tj. 68,5 % z celkových požadavků na úspěšné projekty. Informace o výši alokací pocházejí z dokumentu „Výroční zpráva za rok 2013“ (*Media33; ©2011-2016 a*). Žadatelé, kteří zaregistrovali své žádosti do fiche 1, získali 545 400 Kč, což naplnilo jen necelých 54 % jejich požadavků na fichi 1 (požadavky na fichi 1 činily 1 015 000 Kč). Při rozdělení alokace na celou výzvu na jednotlivé fiche projekty ve fichi 1 získaly 44 % prostředků. Finančně alokovány byly 4 projekty patřící pro své zaměření do fiche 2, kde jejich požadavky dosáhly výše 806 964 Kč, ale naplněny byly jen z 87 %. Tito žadatelé získali na dotaci částku 702 201 Kč, tj. 56 % z celkové alokace na 8. výzvu. Souhrnné informace o alokaci na projekty v rámci 8. výzvy je možné najít v níže uvedené tabulce 23.

Tab. 23: Souhrnné informace za 8. výzvu MAS SH

Fiche	požadovaná dotace [v Kč]	výše alokace [v Kč]	podíl získané alokace z celku [v %]	naplnění požadavků dané fiche / výzvy [v %]
F1	1 015 000	545 400	43,7	53,7
F2	806 964	702 201	56,3	87,0
celkem	1 821 964	1 247 601	-	68,5

Zdroj dat: Media33. *Výroční zprávy MAS SH*. MAS SH; © 2011-2016 a. Vlastní úpravy.
Media33. *Schválené projekty MAS SH*. © 2011-2016 e. Vlastní úpravy.

9. Výzva MAS SH

V roce 2013 se MAS SH rozhodla vypsat ještě 2 výzvy na projekty. Do 9. výzvy v rámci 18. kola PRV bylo možné zaregistrovat žádosti o projekt v termínu od 4. - 6. 2. 2013. Projektové žádosti musely být v souladu s fichemi 2, 3, 4, 5 a 7. Ve skutečnosti ale do fiche 3 nebyl podán žádný projekt. Celkově MAS přijala 17 žádostí na proplacení dotací (*Media33; ©2011-2016 a*). Všechny projekty prošly kontrolou,

hodnotící komise nicméně hodnotila pouze 13 z nich. Žadatelé, kteří neuspěli v hodnocení, chtěli získat prostřednictvím dotací celkem 1 819 275 Kč. Rozložení neúspěšných projektů bylo následovné: jeden projekt z fice 2 a z fice 7 a dva projekty z fice 5 (*NS MAS ČR; © 2014 b*). Rozdělení 13 úspěšných projektů bylo následovné: 1 projekt z fice 2, 2 projekty z fice 4, 6 projektů z fice 5 a 4 projekty z fice 7. Informace o výši požadavků nebyly bohužel k dispozici, proto zde budou zhodnoceny jen získané alokace na jednotlivé fice v rámci 9. výzvy. Výše alokace na 9. výzvu činila 2 878 881 Kč (*Media33; © 2011-2016 a*). Rozdělení celkové sumy mezi jednotlivé fice bylo následovné: jeden podaný projekt do fice 2 získal necelých 7 % z celkové alokace (194 043 Kč); 2 žadatelé, kteří registrovali své projekty v rámci fice 4, získali 23 % z celkové alokace (664 800 Kč); jedna z největší části alokace byla vyplacena projektům z fice 5 (zde bylo proplaceno 1 006 952 Kč na 6 projektů); ve fici 7 byly registrovány jen 4 projekty, ale získaná alokace byla ještě vyšší než u fice 5 - celkově získali 1 013 086 Kč, tj. 35,2 % z celkové alokace na 9. výzvu. Získané alokace v rámci 9. výzvy MAS SH podle dílčích fichí jsou uvedeny v tabulce 24.

Tab. 24: Informace o alokovaných částkách za 9. výzvu MAS SH

Fiche	výše alokace [v Kč]	podíl získané alokace z celku [v %]
F2	194 043	6,7
F4	664 800	23,1
F5	1 006 952	35,0
F7	1 013 086	35,2
celkem	2 878 881	-

Zdroj dat: Media33. *Výroční zprávy MAS SH*. MAS SH; © 2011-2016 a. Vlastní úpravy.

10. Výzva MAS SH

Do 10. výzvy (19. kolo PRV) se žadatelé mohli zaregistrovat od 29. 4. do 3. 5. 2013. Pro tuto výzvu byla vyhlášována fice 2 a 7. Celkově bylo přijato 7 žádostí na proplacení dotace, kde 4 projekty pro své zaměření náležely do fice 2 a zbývající 3 projekty patřily do fice 7. Ze 7 žádostí 2 projekty neprošly výběrovou komisí. Tyto dva neúspěšné projekty z fice 7 celkově požadovaly částku 462 530 Kč (*NS MAS ČR; © 2014 b*), která však nebyla proplacena. Bohužel nebyly k dispozici informace o požadavcích na dotace, proto zde budou analyzovány jen získané finanční prostředky podle jednotlivých fichí. Všechny úspěšné projekty, respektive jejich žadatelé, v rámci 10. výzvy celkově získali 1 092 208 Kč. Alokovaná suma byla rozdělena mezi dílčí fice, kde jeden projekt z fice 7 získal 146 072 Kč, co představovalo 13 % z celkově alokované částky na 10. výzvu. Zbývající čtyři projekty z fice 2 na dotacích získaly 946 136 Kč (*Media33; © 2011-*

2016 a), tj. 87 % alokace na 10. výzvu. Alokované částky v rámci 10. výzvy rozdělené podle fichí jsou v tabulce 25.

Tab. 25: Informace o alokovaných částkách za 10. výzvu MAS SH

Fiche	výše alokace [v Kč]	podíl získané alokace z celku [v %]
F2	946 136	86,6
F7	146 072	13,4
celkem	1 092 208	-

Zdroj dat: Media33. *Výroční zprávy MAS SH*. MAS SH; © 2011-2016 a. Vlastní úpravy.

Zhodnocení fichí

Zhodnocení všech fichí je velmi zásadní pro tuto práci, neboť shrnutí informací poskytne ucelený závěr danému zjištění. Činnost MAS SH o.p.s. se majoritně zaměřuje na podporu rozvoje regionu a je naplňována pomocí PRV, Osy IV. Leader, prostřednictvím SPL. Cíle SPL se realizovaly prostřednictvím jednotlivých fichí.

MAS SH v období 2009–2013 přijala celkově 65 žádostí o dotaci z PRV, ale všechny projekty nebyly finančně podpořené. Dva žadatelé z celkového počtu odstoupili od možnosti spolufinancování projektu z důvodu špatné administrativní připravenosti žádosti. Dalších 9 projektů neprošlo přes výběrovou komisi a jejich financování z PRV bylo rovněž zamítnuto. Informace o neúspěšných projektech včetně výše požadavku byly čerpány z webové stránky *NS MAS ČR* (© 2014 b). Celkem 11 neúspěšných žadatelů chtělo získat dotace ve výši 4 288 305 Kč. Obecně lze říci, že méně úspěšné projekty se vyskytovaly ve výzvách, které byly vypisovány později. Nejvíce neúspěšných projektů (4) se registrovalo do fiche 5. Je možné shrnout, že ve fichi 3 a 4 nebyl určen žádný projekt jako neúspěšný, tzn. všechny projekty v rámci těchto fichí byly spolufinancovány z PRV. Informace ohledně nezrealizovaných a neproplacených projektů z PRV jsou uvedeny v tabulce 26.

Tab. 26: Přehled nezrealizovaných a neproplacených projektů podle fichí v MAS SH

fiche	výzva	požadovaná částka
1	8	498 000
1	8	245 000
2	8	152 000
2	9	355 127
5	4	376 200
5	7	735 300
5	9	142 301
5	9	193 010

7	9	1 128 837
7	10	224 658
7	10	237 872
celkem	11	4 288 305

Zdroj dat: Media33. *Výroční zprávy MAS SH*. MAS SH; © 2011-2016 a. Vlastní úpravy.
NS MAS ČR. © 2014 b.

Finančně alokovaných bylo 54 projektů z šesti fichí, protože do fiche číslo 6 nebyl přihlášen žádný projekt za celou dobu programu v období 2009-2013. Při rozdělení celkového počtu úspěšných žádostí dle fichí bylo proplaceno 6 projektů z fiche 1, tj. 11 % z celkově úspěšných žádostí; dále se z peněz PRV realizovalo 22 projektů z fiche 2, které představovaly 41 % z celkových 54 žádostí. Fiche 3 byla zastoupená pouze jedním projektem (necelé 2 % z celku). Do vyhlášené fiche 4 byly registrovány a úspěšně podpořeny jen 2 projekty (necelé 4 % ze všech úspěšných žádostí). Dále byla velmi čteně zastoupena fiche 5, neboť do této fiche bylo registrováno 16 úspěšných žádostí, představujících 30 % z celkového počtu. Bylo rozhodnuto podpořit 7 projektů spadajících do fiche 7 (13 % z 54). Kompletní informace o počtu projektů pro jednotlivou fichi jsou zaznačeny v tabulce 27.

Tab. 27: Celkový počet úspěšných projektů ve výzvách MAS SH

počet	1. výzva	2. výzva	3. výzva	4. výzva	5. výzva	6. výzva	7. výzva	8. výzva	9. výzva	10. výzva	součet
fiche 1	-	-	1	-	2	-	-	3	-	-	6
fiche 2	10	2	-	1	-	-	-	4	1	4	22
fiche 3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
fiche 4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
fiche 5	-	4	-	2	1	-	3	-	6	-	16
fiche 6	nebyl podán žádný projekt										0
fiche 7	-	-	-	-	-	1	1	-	4	1	7
											54

Zdroj dat: MAS Střední Haná: *Výroční zpráva mezi lety 2009-2013*; © 2011-2016.
Vlastní úpravy.

Žadatelé o dotaci projektů byli rozděleni podle podaných fichí. Podavatelé chtěli získat určitou částku peněz na dotaci, ale alokovaná částka byla téměř ve všech případech pozměněna. Ve většině případů došlo ke snížení požadavku, pouze u fiche 5 žadatelé získali více, než požadovali. Dílčí informace o alokacích byly analyzovány z Výročních zpráv MAS SH (*Media33*; © 2011-2016 a). Projekty v rámci 1. fiche získaly 78 % požadavku na tuto fichi, alokace na 1. fichi dosáhla 1 680 524 Kč. Nejvyšší částku na dotacích získala fiche 2, respektive její žadatelé o dotace. U projektů náležících do fiche 2 došlo i k poměrně nízké korekci požadavků, neboť žadatelé získali celkově 5 043 228 Kč z žádaných

5 205 750 Kč, tj. 97 % požadavku na fichi 2. Do fiche 3 byl přihlášen pouze jeden projekt, který získal 481 800 Kč (96 % požadavku na fichi 3). U jediné fiche nedošlo ke korekci, což byla fiche 4. Dva žadatelé v této fichi získali částku 664 800 Kč. Zvláštní případ nastal u fiche 5, jelikož příjemci o dotaci získali více, než požadovali. Alokace na 5. fichi byla ve výši necelých 108 %, tj. 3 804 121 Kč. Poslední proplacenou fichí byla fiche 7, kde žadatelé získali 95 % požadavků. Celkově bylo v rámci této fiche se rozděleno 1 764 267 Kč.

MAS SH vypsal celkem 10 výzev na podání žádostí o dotaci na projekty zaměřující se na rozvoj území daného regionu. Hodnotící komise se rozhodla financovat prostřednictvím PRV dohromady 54 projektů, kde celkově žádaná částka dosáhla výše 13 904 915 Kč, avšak určená alokace nemohla plně naplnit požadavky. Alokace za celé programovací období činila 13 438 740 Kč, čímž bylo naplněno 96,6 % požadavků na dotace z PRV. Veškeré shrnující informace o získaných částkách jsou uvedeny v tabulce 28.

Tab. 28: Informace o alokovaných částkách mezi lety 2009-2013 v MAS SH

[v Kč]	fiche 1	fiche 2	fiche 3	fiche 4	fiche 5	fiche 6	fiche 7	celkem
1. výzva		2 453 787				nebyl podán žádný projekt		
2. výzva		447 361			1 230 167			
3. výzva	240 000							
4. výzva		299 700			338 202			
5. výzva	895 124		481 800		373 500			
6. výzva							422 409	
7. výzva					855 300		182 700	
8. výzva	545 400	702 201						
9. výzva		194 043		664 800	1 006 952		1 013 086	
10. výzva		946 136					146 072	
získaná alokace	1 680 524	5 043 228	481 800	664 800	3 804 121		1 764 267	13 438 740
podíl získané alokace z požadavku [v %]	78,1	96,9	96,4	100,0	107,8		95,1	96,6
požadovaná částka za zrealizované p.	2 151 000	5 205 750	499 800	664 800	3 527 717		1 855 848	13 904 915

Zdroj dat: MAS Střední Haná: *Výroční zprávy mezi lety 2009-2013*; © 2011-2016.

14 SROVNÁNÍ MAS

Cílem této kapitoly je naplnění dílčího cíle této kvalifikační práce. Budou zde vyvráceny či potvrzeny informace, na jejichž základě došlo k výběru zájmových místních akčních skupin (dále jen MAS). Autorka sledovala čerpání dotací z PRV pro období 2007–2013 pro ČR. Zajímavé je porovnání zjištěných informací pro MAS PM, která se v roce 2012 v hodnocení MZe zařadila mezi nejlépe fungující MAS ČR, a druhou zájmovou MAS SH, která se dle hodnocení MZe umístila do kategorie průměrné MAS.

Porovnání u zájmových MAS bylo provedeno na základě získaných dotací v programovém období 2007–2013. Vstupními daty byly následující informace týkající se počtu zaregistrovaných projektů, z toho kolik projektů nebylo finančně podpořeno, výše získané alokace za celé období a všechny fiche, alokace na jednotlivé fiche. Jednotlivá data byla relativizována na počet obyvatel, respektive ke střednímu stavu (2007–2013) populace v každé MAS, další porovnání bylo vztaženo k počtu obcí. Na základě zjištěných informací byl porovnáván i počet podaných a zrealizovaných projektů, kde žadatelem byla obec patřící do dané MAS.

Z hlediska počtu obyvatel jsou vybrané MAS neporovnatelné. Počet obyvatel se v období se průměroval, neboli bylo pracováno se středním stavem obyvatelstva. MAS PM a její střední stav populace za období 2007–2013 činil 42 282 obyvatel žijících na území 51 obcí Mas PM. Druhá zájmová MAS neměla ani polovinu populace MAS PM. Střední stav obyvatelstva mezi lety 2007–2013 u MAS SH dosáhl na 15 929 obyvatel žijících ve 13 obcích patřících do této MAS. Pro porovnání hodnot obou MAS bylo pracováno právě se středním stavem či přepočtem na jednoho obyvatele či jednu obec.

Žadatelé o dotaci se museli vždy přihlásit do určité výzvy, kde pro každou výzvu se vyhlášovala jiná fiche (oblast projektu). Výzvy byly vypisovány prostřednictvím určitého kola PRV. Srovnání proběhlo pouze ve výzvách, které byly vypsány do roku 2013. Výzvy, které byly vypsány od roku 2014, již v této práci analyzovány nebyly. MAS PM v zájmovém období vypsala 9 výzev na podání žádostí o dotace a projekty mohly být registrovány do 8 fichí (fiche 7 nebyla vůbec využita). MAS SH v programovacím období 2007–2013, 10 výzev na podání projektů, žadatelé své záměry museli přizpůsobit 7 fichím (fiche 6 nebyla vůbec využita).

Počty žádostí můžeme rozdělit podle několika kritérií: celkový počet přijatých žádostí, počet finančně podpořených, počet projektů podané obcemi. Je potřeba zmínit, že každá MAS byla v jinou dobu začleněna do vybraných MAS, které mohou čerpat finanční prostředky z PRV. MAS PM se řadila mezi skupinu tzv. MAS 48 (začátek podpory z PRV

od roku 2007) a MAS SH se řadila mezi skupinu tzv. MAS 32+ (začátek podpory z PRV od roku 2009). Přes tuto skutečnost obě MAS svoji první výzvu vypsalý v rámci 8. kola PRV. Během devíti výzev MAS PM přijala celkem 149 žádostí na projekty, ale finančně podpořených bylo méně, jelikož projekty procházely několika kontrolami a tím byly některé vyřazeny, anebo nebyly pro nedostatek financí na danou výzvu realizovány všechny. Prostřednictvím MAS PM získalo finanční alokaci 101 žadatelů, tzn. necelých 68 % ze všech žádostí bylo úspěšně proplaceno. MAS SH měla horší výchozí pozici oproti druhé MAS. V rámci deseti výzev přijala MAS SH celkově 65 žádostí na získání dotace, z nichž bylo podpořeno 54 žadatelů (úspěšnost podaných žádostí byla 83 % z celkově podaných žádostí v MAS SH). Velmi zajímavým zjištěním bylo, že ne všechny členské obce zaregistrovaly nějaký projekt (myšleno pouze žádosti podané za veřejný sektor, nikoliv za neziskové organizace a spolky a právnické osoby). Toto zjištění se týká pouze MAS PM, kde pouze 27 obcí z 51 žádalo o dotaci. Poté se naskytuje otázka k zamyšlení, zda zbylé obce (24) jsou v MAS pouze formálně a projekty si podávají bez prostřednictvím služeb MAS, či se nechávají tzv. táhnout silnějšími obcemi, které se více prosazují o regionální rozvoj daného území. V případě MAS SH všechny členské obce zaregistrovaly alespoň jeden projekt. Veřejný subjekt (obec) jako žadatel o dotaci byl u obou zájmových MAS zastoupen 37 % z počtu zrealizovaných projektů. Závěrem lze říci, že mnohem četněji se využívalo možnosti spolufinancování projektu z PRV u neziskových organizací, různých spolků a právnických osob, než jak bylo zjištěno v případě obcí. Souhrnné informace jsou uvedeny v tabulce 29.

Tab. 29: Počty podaných a zrealizovaných žádostí u MAS SH a MAS PM

	celkový počet žádostí	počet proplacených projektů	podíl proplacených žádostí [v %]	z celkového počtu nezrealizované projekty (administrativa, KP, náhradní projekty)	počet projektů podanými obcemi	obec jako žadatel o dotaci
MAS PM	149	101	67,8	48	38	27
MAS SH	65	54	83,1	11	20	13

Zdroj dat: Informace za jednotlivé výzvy u MAS SH a MAS PM. Vlastní úpravy.

V relativním srovnání počtu projektů na jednoho obyvatele a jednu obec byly zjištěny zajímavé informace. Dle hodnocení MZe z roku 2012 se dalo předpokládat, že MAS SH bude mít méně projektů na obyvatele či na obec. Po přepočtu schválených a finančně alokovaných žádostí na jednoho obyvatele dané MAS však bylo zjištěno, že podíl projektů na obyvatele je mírně vyšší pro MAS SH (0,3 %) a podíl projektů u MAS PM tvořil 0,2 %. Pro autorku byl mírně nepochopitelný zjištěný počet projektů přepočítaný na jednu obec.

Na začátku práce byl očekáván výsledek v podobě nižšího počtu projektů u MAS SH a vyšší počet úspěšných projektů u MAS PM, hypotéza vycházela z výsledků hodnocení MZe z roku 2012. Skutečný výsledek však ukázal úplný opak, na každou obec spadající do MAS SH připadaly v průměru 4 projekty a obci z MAS PM v průměru připadly jen 2 projekty. Toto zjištění opět může potvrdit hypotézu, že členské obce si projekty podávaly samy bez prostřednictví MAS anebo ve sdružení jsou jen formálně a nechávají se táhnout jinými obcemi.

Zajímavý prostor na srovnání vybraných MAS poskytly alokované částky za úspěšné projekty. V absolutních hodnotách alokované částky srovnávat nelze, a to především kvůli velkému početnímu rozdílu obcí v MAS. Výše alokace pro MAS PM v období 2007–2013 činila 51 471 587 Kč. Druhá zájmová MAS dostala na dotaci z PRV 13 438 740 Kč. Pokud se alokovaná suma rozdělí na počet obcí pro každou MAS, lze konstatovat, že každá obec z MAS SH v průměru dostala 1 033 749,2 Kč, tj. o 24 502 Kč více, než jak tomu bylo v případě obcí patřících do MAS PM. Každá obec z PM za celé programovací období 2007–2013 v průměru získala prostřednictvím dotací z PRV 1 009 246,8 Kč. Potvrzení úsudku o tom, že MAS SH dostane méně prostředků z dotací než MAS PM, nastalo jen u porovnání alokace relativizované na jednoho člověka žijícího v dané MAS. Na obyvatele z MAS SH totiž připadlo necelých 844 Kč a z MAS PM to bylo 1 217 Kč. Relativizované informace o alokacích jsou v tabulce 30.

Tab. 30: Relativizovaná data o výši alokace u MAS SH a MAS PM u podpořených projektů v období 2007-2013

	proplacených projektů	podíl projektů na obyvatele [v %]	počet projektů na obec	získaná částka na dotacích na obyvatele [v Kč]	získaná částka na dotacích na obec [v Kč]
MAS PM	101	0,2	2,0	1 217,4	1 009 246,8
MAS SH	54	0,3	4,2	843,7	1 033 749,2

Zdroj dat: Informace za jednotlivé výzvy u MAS SH a MAS PM. Vlastní úpravy.

Obě MAS své vypsané dílčí výzvy dále členily na oblasti podpory - na fiche. Srovnání fichí je poměrně náročnější, protože fiche pro jednotlivé MAS nejsou totožné. Nejvíce atraktivní oblasti, kde bylo přijato nejvíce žádostí (42) u MAS PM byla fiche 2 (Pestrý život u nás doma na venkově - Občanské vybavení a služby), tj. specializace na rozvoj infrastruktury pro školská zařízení a volný čas, podpora hasičských spolků, rekonstrukce sportovního zázemí v obcích. Dále MAS PM podpořila 18 projektů z fiche 1 (Pohledné vesnice - krásnější region - Obnova a rozvoj venkova), které se zaměřovaly na úpravu a revitalizaci obecní zeleně a prostranství. Poslední oblastí u MAS PM, kde bylo přijato větší

množství žádostí, byla fiche 8 (Podpora řemesel a živností - rozvoj podnikání; Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje), tj. podpora malým živnostníkům v rozvoji jejich podnikání. MAS SH zaregistrovala nejvíce projektů do fiche 2 (Obnova a rozvoj vesnic, infrastruktury), kde se jednalo o velmi podobné zaměření jako u MAS PM. Celkový počet úspěšných žádostí specializujících se na celkový rozvoj v obcích bylo 22. Další oblastí, která byla velmi atraktivní pro žadatele MAS SH, byla fiche 5 (Rozvoj obcí, občanská infrastruktura a služby), jejíž zaměření se téměř shodovalo s fichí 2. Došlo k podpoření 16 projektů, které představovaly necelých 30 % ze všech úspěšných žádostí u MAS PM. MAS měla tato zaměření vedená do dvou fichí, proto autorka zachovala stejné schéma, i když se jedná o velmi podobné oblasti. Závěrem lze konstatovat, že v rámci obou MAS byly nejvíce proplaceny záměry vedoucí k rozvoji obce za pomoci rekonstrukce či dostavby obecní infrastruktury pro školská zařízení a sportovní zázemí či podpora aktivit ve volném čase.

Autorka nezpochybňuje výsledky hodnocení z MZe, ale její analýzou se naskýtá prostor k zamyšlení, jak opravdu dané MAS fungují. V hodnocení bylo zahrnuto mnohem více oblastí, ve kterých může mít daná MAS nedostatky či naopak přednosti vůči jiným MAS v ČR. Hodnocení na základě získaných a požadovaných dotací bylo poměrně snadno uchopitelné a porovnatelné, ale pro lepší zhodnocení MAS by byl potřebný větší prostor na komparaci jak z hlediska oblastí porovnání či podrobnějšího prostudování postupů, tak strategií dané MAS.

Přínos do regionu z hlediska RR však mají obě MAS. Bylo zde totiž prokázáno, že obě MAS v regionu fungují pro členské obce jako nástroj na získání financí z fondu EU. Na rozvoji regionu je nutné neustále pracovat, proto jsou aktivity MAS vhodné a velmi vítané. Pro členské obce to znamená určitý servis, který jim poskytuje atraktivnější prostředí pro nové a stávající obyvatele. RR je chápán v několika rovinách, ale MAS se specializují na venkovské oblasti a malé obce, kde je přínos viditelný na první pohled. MAS mohly v programovacím období čerpat z několika programů a tedy získat či nezískat další finanční prostředky pro své žadatele. Lze namítnout, že členské obce přispívají na sdružení částkou, která vychází z počtu obyvatel, ale tato částka není nijak vysoká. Například u MAS SH každá obec jednou ročně podpoří formální sdružení MAS ve výši 10 Kč za obyvatele dané obce. Aby byly obce konkurenceschopné, musejí být atraktivní a k tomu MAS výrazně napomáhají.

15 ZÁVĚR

Cílem práce bylo zhodnocení fungování dvou vybraných MAS z Olomouckého kraje, založených na principu LEADER. Zájmové MAS budou představeny mj. podle efektivnosti čerpání dotací z PRV. Jako dílčí cíl práce byla stanovena komparace dvou vybraných MAS. Autorka porovnávala efektivnost čerpání dotací z PRV u MAS PM a MAS SH v období 2007–2013.

Hlavní zdroj informací ohledně získaných financí prostřednictvím PRV na realizaci projektů se nacházel na webových stránkách každé z MAS. Čerpat dotace pro obce, neziskové organizace a podnikatelské subjekty bylo možné na základě jednotlivých vypsání výzev, které se dále dělily do fichí. Informace o výši požadavku i výši alokace byly dostupné bez problémů, ale lze konstatovat, že webové stránky MAS PM byly kvalitněji zpracované a byly taktéž přehlednější. Webové stránky MAS SH poskytly základní informace o výši alokací, ale bohužel ne u všech výzev byla k dispozici data o požadavcích na jednotlivé projekty. Přínosným zdrojem informací byly také webové stránky NS MAS ČR.

Po prostudování všech potřebných dokumentů nutných ke zpracování této diplomové práce lze konstatovat, že obě zájmové MAS plní stanovená pravidla pro fungování MAS včetně principu LEADER. Přínos pro region je neoddiskutovatelný, neboť skrze realizaci projektů došlo ke zlepšení obecní infrastruktury, revitalizaci zeleně, výstavbě volnočasových areálů či jejich rekonstrukcím. Obce, které jsou konkurenceschopné a atraktivní pro nové a stávající obyvatelstvo, jsou nástrojem rozvoje celého regionu, do kterého patří. Čím jsou obce aktivnější ve svém rozvoji, tím je rozvinutější celý region.

Naplnění dílčího cíle se autorka věnovala velmi intenzivně a pečlivě. Na základě dostupných informací představila pro každou MAS projekty, které se dále dělily podle fichí (oblastí zaměření). Analýza byla provedena z hlediska čerpání dotačních prostředků z PRV, kde v rámci IV. osy PRV docházelo k naplňování a realizaci projektů. Autorka sledovala pouze projekty podané v programovacím období 2007–2013. Žádosti, které MAS zaregistrovaly až v roce 2014, zde v diplomové práci hodnoceny a porovnávány nebyly. Po zhodnocení jednotlivých výzev u každé MAS byla provedena komparace výsledků, která přinesla mnoho zajímavých poznatků.

Na závěr práce došlo k porovnání výsledků z jednotlivých MAS. Pro potřeby komparace výsledků byla data relativizována na počet obyvatel v MAS a na počet obcí v MAS. Zjištěné výsledky byly pro autorku překvapující, neboť předpokládala výsledky opačné. Nejvíce zajímavé bylo zjištění počtu projektů na jednu obec. Každá obec z MAS

PM měla v průměru 2 projekty a každá obec z MAS SH registrovala v průměru 4 projekty. Další neočekávaným výsledkem bylo, že ne všechny obce (veřejný sektor) z MAS PM registrovaly nějaký projekt; pouze 27 obcí z 51 obcí MAS PM registrovalo alespoň jednu žádost o dotaci z prostředků PRV. U MAS SH každá obec registrovala alespoň jednu žádost o dotaci. Tato skutečnost dává prostor pro diskuzi, neboť je otázkou, zda si obce projekty podávaly samy bez prostřednictví MAS, anebo jsou obce ve sdružení jen formálně a možností, které jim MAS poskytuje, využívají nedostatečně.

Autorka nepopírá výsledky z oficiálního hodnocení MZe, protože MAS zde byly hodnoceny komplexněji a ne jen z hlediska čerpání a efektivnosti čerpání dotací z PRV. Bylo by velmi zajímavé provést hodnocení v současné době. Autorka je přesvědčena, že mnoho tehdy průměrných MAS by dnes mohlo být zařazeno do kategorie nejvyšší. Podle dostupných informací MZe neplánuje další takto komplexní hodnocení, jaké bylo provedeno v letech 2010 až 2012.

16 SUMMARY

The objective of this diploma thesis is to describe the functioning of local action groups (LAGs) on the basis of the method LEADER and the general benefits for the selected regions and citizens of the concrete towns on the basis of effectiveness of using grants from PRV. The sub-objective was to compare the two selected LAGs. The author has compared the efficiency of grant using from the Rural Development Program for the period 2007-2013 at the LAG Partnership Moštěnka and LAG Střední Haná. In this thesis a theoretical basis about the regional development, LAGs or the LEADER method is included.

Both LAGs meet the principles of functioning of the LAGs. Through their action the region has been developing, e.g. by infrastructure or public areas improvement, or building new areas for the citizens' free time. The role of the LAG is very important in the regions and cannot be omitted.

The results of the LAGs from the view of using grunts from the Rural Development Program were compared in this thesis. These results slightly contradict the official assessment results by the Department of Agriculture from 2012. However, the analysis was made only on the basis of money received from the European funds while the assessment of the Department of Agriculture was examining more areas.

17 POUŽITÉ ZDROJE

Knižní zdroje:

- BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ, David, 2011. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. - přeprac. a rozš. Praha: Karolinum. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.
- BOHÁČKOVÁ, Ivana a HRABÁNKOVÁ Magdalena, 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck. 188 s. ISBN 9788074001116.
- BUDÍK, Josef, 2009. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní. 80 s. ISBN 978-80-7408-014-2.
- CHVOJKOVÁ, Anna a KVĚTOŇ, Viktor, 2007. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. 1. vyd. Praha: IREAS. 182 s. ISBN 978-80-86684-43-7.
- KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana, 2014. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. 1. vyd. Praha: Auditorium. 233 s. ISBN 978-80-87284-44-5.
- MAREK, Dan a KANTOR Tomáš, 2009. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vyd. Brno: Barrister. 215 s. ISBN 978-80-87029-13-8.
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2006. *Strategie regionálního rozvoje České republiky*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj. 163 s. ISBN 80-239-7497-1.
- PELCL, Petr a HAVRÁNEK, Tomáš a LEHMANNOVÁ, Alena a MARTÍNEK, Jan 2008 a. *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: zpráva z výzkumného projektu 2007-2008*. 1. vyd. Plzeň: Centrum pro komunitní práci. 63 s. ISBN 978-80-86902-74-6.
- PELCL, Petr a ZELENKA, Robert a SVOBODA, Tomáš a LEHMANNOVÁ, Alena, 2008 b. *Financování rozvoje venkova*. 1. vyd. Plzeň: Centrum pro komunitní práci. 59 s. ISBN 978-80-86902-62-3.
- PERLÍN, Radim. 2011. *Venkov a venkované: doprovodná publikace k výstavě*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 30 s. ISBN 978-80-87147-27-6.

- RAJČÁKOVÁ, Eva, 2009. *Regionálny rozvoj a regionálna politika Európskej únie a Slovenska*. Bratislava: Geografika. 133 s. ISBN 970-80-89317-09-7
- ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra, 2007. *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice. 129 s. ISBN 978-80-7395-019-4
- WADE, Philippe a RINNE, Petri, 2011. *Průvodce programem LEADER: založený na zkušenostech z Finska, Irska a České republiky : závěrečná zpráva nadnárodního projektu*. 1. vyd. Brno: Ústav územního rozvoje ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. 122 s. ISBN: 978-80-87318-20-1
- WOKOUN, René a MALINOVSKÝ, Jan a DAMBORSKÝ, Milan a BLAŽEK Jiří, 2008. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 1. vyd. Praha: Linde. 475 s. ISBN 9788072016990.

Internetové zdroje:

- ČSÚ. 2015 a. *Databáze demografických údajů za obce ČR: Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2014)* [online]. Český statistický úřad. Praha, 2015 [cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>.
- ČSÚ. 2015 b. *Počet obyvatel v obcích k 1.1.2015* [online]. Český statistický úřad. Praha, 2015 [cit. 2016-02-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112015>.
- ČSÚ. 2014. *Veřejná databáze: Počet a věkové složení obyvatel k 31. 12. 2014* [online]. Český statistický úřad. Praha, © 2016 [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=30845&filtr=G~F M~F Z~F R~F P~ S~ U~501- null>.
- eAGRI, © 2009-2015 a. *Aktuální stav implementace PRV na období 2007 – 2013* [online]. Ministerstvo zemědělství. Praha, 2012 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/stav-implementace/>.
- eAGRI, 2012 a. *Alokace místních akčních skupin na rok 2013* [online]. Ministerstvo zemědělství. Praha, 2012 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akcni-skupina/alokace-mistnich-akcnych-skupin-na-rok-2.html>.

- eAGRI, 2010 a. *Hodnocení místních akčních skupin* [online]. Ministerstvo zemědělství. Praha, 2010 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/aktuality/hodnoceni-mistnich-akcnych-skupin.html>.
- eAGRI, 2011. *Hodnocení místních akčních skupin 2011* [online]. Ministerstvo zemědělství. Praha, 2011 [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/aktuality/hodnoceni-mistnich-akcnych-skupin-2011.htm>.
- eAGRI, 2012 b. *Hodnocení místních akčních skupin 2012* [online]. Ministerstvo zemědělství. Praha, 2012 [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akcni-skupina/hodnoceni-mistnich-akcnych-skupin-2012.html>.
- eAGRI, 2009. *Leader- budoucnost venkova* [online]. Ministerstvo zemědělství. Praha, © 2009-2015 [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/37121/02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf.
- eAGRI, © 2009-2015 b. *Leader ČR* [online]. Ministerstvo zemědělství ČR. Praha, © 2009-2015 [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/leader-cr/>.
- eAGRI, © 2009-2015 c. *Místní akční skupiny* [online]. Ministerstvo zemědělství ČR. Praha, © 2009-2015 [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/>.
- eAGRI, © 2009-2015 d. *Osa IV Leader: Program rozvoje venkova 2007–2013* [online]. Ministerstvo zemědělství ČR. Praha, © 2009-2015 [cit. 2015-11-24]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/opatreni-osy-iv/>.
- eAGRI, © 2009-2015 e. *Program rozvoje venkova 2007–2013* [online]. Ministerstvo zemědělství ČR. Praha, © 2009-2015 [cit. 2015-11-26]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/>.
- eAGRI, 2010 b. *Výsledky hodnocení místních akčních skupin 2010* [online]. Ministerstvo zemědělství ČR. Praha, 2010 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/aktuality/vysledky-hodnoceni-mistnich-akcnych.html>.
- eAGRI, 2012 c. *Výsledky hodnocení MAS 2012* [online]. Ministerstvo zemědělství ČR. Praha, 2012 [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/175380/Vysledky_hodnoceni_MAS.pdf.

- ENRD. 2014. *LAG Database* [online]. The European Network for Rural Development. Brusel, 2014 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/lags-database_en.html.
- FEIREISLOVÁ, Jana. 2008. *Způsobilé výdaje* [online]. strukturalni-fondy.cz, Praha, 2008 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/ff2c3dc5-f7cd-4412-8a9b-089a45bcc8b2/Zpusobilost-vydaju_final_24e.
- GaREP, 2009. *Metodická podpora regionálního rozvoje: Regionální rozvoj* [online]. regionalnirozvoj.cz. Brno, © 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/regionalni-rozvoj.html>.
- GERHEROVÁ, Gabriela. *Teritoriální marketing v regionálním rozvoji obcí-případová studie vybraných obcí okresů Hodonín a Břeclav*. Olomouc, 2014. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2014-rg/2014_Geherova.pdf. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce: Mgr. Petr Kladivo, Ph.D.
- HRUŠKA, Vladan. *Diferenciace venkovského prostoru na příkladu Moravskoslezského kraje*. Brno, 2013. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/77799/prif_d/DISERTACE_final_HQ.pdf. Disertační práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce: doc. RNDr. Antonín Věžník, CSc.
- KRUPKOVÁ, Lucie. *Role místních akčních skupin v rozvoji venkovských regionů na území Plzeňského kraje*. Plzeň, 2013. Dostupné z: https://dspace.zcu.cz/bitstream/handle/11025/7650/Krupkova_bp_2013.pdf?sequence=1. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce: doc. RNDr. Jiří Ježek, Ph.D.
- MAS Hranicko, © 2007-2016. *Co to je LEADER* [online]. Mikroregion Hranicko. Hranice, © 2007-2016 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://regionhranicko.cz/mas-hranicko/leader/co-je-leader>.
- MAS Partnerství Moštěnka. 2010. *Celkové výsledky hodnocení MAS 2010* [online]. Kafka & spol. Kostelec u Holešova, 2010 [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=99&article=488>.
- MAS Partnerství Moštěnka. 2011 a. *MAS Partnerství Moštěnka* [online]. Kafka & spol. Kostelec u Holešova, © 2015 [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/>.

- MAS Partnerství Moštěnka. 2012 a. *MAS - Partnerství Moštěnka je první v hodnocení MAS 2012* [online]. Kafka & spol. Kostelec u Holešova, 2012 [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=99&article=900>.
- MAS Partnerství Moštěnka. 2011 b. *MAS - Partnerství Moštěnka je třetí nejlepší MAS v ČR* [online]. Kafka & spol. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=99&article=726>.
- MAS Partnerství Moštěnka. 2011 c. *MZe zveřejnilo výsledky hodnocení MAS 2011* [online]. Kafka & spol. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=99&article=698>.
- MAS Partnerství Moštěnka. 2012 b. *Výběrová komise bude hodnotit 7 projektů v 8. výzvě* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2012 [cit. 2016-21-03]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=126&article=905>.
- MAS Partnerství Moštěnka. 2014. *Výroční zpráva 2014* [online]. Kostelec u Holešova, 2015 [cit. 2016-23-03]. Dostupné z: [http://www.mas-mostenka.cz/soubory/vz%20mas-pm%202014%20\(2015\)%20v5.pdf](http://www.mas-mostenka.cz/soubory/vz%20mas-pm%202014%20(2015)%20v5.pdf).
- MATOUŠKOVÁ, Jarmila. 2015. *Ex post hodnocení Strategického plánu LEADER – programové období 2007-2013* [online]. MAS Střední Haná, o.p.s... Kojetín, 2015 [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/default/strategie>.
- Media33. © 2011-2016 a. *Dokumenty ke stažení: Výroční zprávy MAS Střední Haná, o.p.s.* [online]. MAS Střední Haná, o.p.s. Kojetín, © 2011-2016 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/default/dokumenty-stredni-hana-o-p-s>.
- Media33. © 2011-2016 b. *Fiche: Fiche opatření* [online]. MAS Střední Haná, o.p.s. Kojetín, © 2011-2016 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/fiche>.
- Media33. © 2011-2016 c. *Fiche opatření ke stažení: Aktuální Fiche MAS Střední Haná* [online]. MAS Střední Haná, o.p.s. Kojetín, © 2011-2016 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/fiche/fiche-opatreni-ke-stazeni>.
- Media33. 2012. *Hodnocení SPL do 2012* [online]. MAS Střední Haná, o.p.s. Kojetín, © 2011 – 2015 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/default/strategie>.

- Media33. © 2011-2016 d. *Projekty- 2. výzva* [online]. Kojetín, MAS Střední Haná, o.p.s. © 2011-2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/projekty/2-vyzva>.
- Media33. © 2011-2016 e. *Schválené projekty* [online]. Kojetín, MAS Střední Haná, o.p.s. © 2011-2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/projekty/schvalene-projekty>.
- Media33. 2010. *Strategický plán LEADER* [online]. MAS Střední Haná, o.p.s.. Kojetín, © 2011-2016 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/default/strategie>.
- Media33, 2014. *Základní informace o Mas Střední Haná, o.p.s.* [online]. MAS Střední Haná, o.p.s. Kojetín, © 2011 – 2015 [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://www.masstrednihana.cz/>.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. © 2012 a. *Operační programy 2007–2013* [online]. Evropské strukturální a investiční fondy. Praha, © 2012 [cit. 2015-11-26]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012 b. *Operační program Doprava* [online]. Evropské strukturální a investiční fondy. Praha, © 2012 [cit. 2015-12-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Doprava>.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012 c. *Operační program Podnikání a inovace* [online]. Evropské strukturální a investiční fondy. Praha, © 2012 [cit. 2015-12-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Podnikani-a-inovace>.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012 d. *Operační program Životní prostředí* [online]. Evropské strukturální a investiční fondy. Praha, © 2012 [cit. 2015-12-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>.
- Ministerstvo pro místní rozvoj, © 2012 f. *Regionální operační program NUTS II Střední Morava* [online]. Evropské strukturální a investiční fondy. Praha, © 2012 [cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Stredni-Morava>.

- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2012 e. *Tematické operační programy* [online]. Evropské strukturální a investiční fondy. Praha, © 2012 [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009. 2. *Současná ekonomická a sociální situace regionů soudržnosti: 2.5 Problematika venkovských oblastí* [online]. Evropské strukturální a investiční fondy. Praha, 2009 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Operacni-programy/SPOLECNY-REGIONALNI-OPERACNI-PROGRAM-\(SROP\)/Dokumenty/Programove-dokumenty-programu-SROP/Programovy-dokument-SROP-2004-2006/2-Soucasna-ekonomicka-a-socialni-situace-regionu/2-5-Problematika-venkovskych-oblasti](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Operacni-programy/SPOLECNY-REGIONALNI-OPERACNI-PROGRAM-(SROP)/Dokumenty/Programove-dokumenty-programu-SROP/Programovy-dokument-SROP-2004-2006/2-Soucasna-ekonomicka-a-socialni-situace-regionu/2-5-Problematika-venkovskych-oblasti).
- Ministerstvo zemědělství ČR. 2013. *Program rozvoje venkova České republiky: na období 2007-2013* [online]. Státní zemědělský intervenční fond. Praha, 2013 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%20%2Feafrd%2F1393415127062.pdf.
- Ministerstvo zemědělství ČR, 2015. *Začíná nový Program rozvoje venkova: Letos z něj zemědělci a potravináři dostanou téměř 15 miliard* [online]. BusinessInfo.cz. Praha, 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zacina-novy-program-rozvoje-venkova-letos-z-nej-zemedelci-a-potravinari-dostanou-temer-15-miliard-62332.html>.
- Ministerstvo zemědělství ČR, 2005. *Pravidla MAS* [online]. Státní zemědělský intervenční fond. Praha, 2005 [cit. 2016-29-02]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fop%2F02%2F21%2F214%2F2141%2F1122383248656.pdf.
- Národní síť MAS ČR, © 2014 a. *Databáze MAS- MAS Střední Haná, o.p.s.* [online]. nsmascr.cz. Benešov, © 2014 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://databaze.nsmascr.cz/Mas/108/Stredni-Hana-ops>.
- Národní síť MAS ČR, © 2014 b. *Databáze MAS- MAS Střední Haná, o.p.s.: Nepodpořené projekty* [online]. nsmascr.cz. Benešov, © 2014 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://databaze.nsmascr.cz/Mas/108/Stredni-Hana-ops/projekty-nepodporene>.
- Národní síť MAS ČR, © 2016 a. *Hodnocení MAS* [online]. nsmascr.cz. Benešov, © 2016 [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/dokumenty/informace-o-mas/hodnoceni-mas/>.

- Národní síť MAS ČR, © 2016 b. *Hodnocení MAS 2011: Výsledky hodnocení MAS v roce 2011* [online]. nsmascr.cz. Benešov, 2011 [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/content/uploads/2012/07/Hodnocen%C3%AD-2011.zip>.
- Národní síť MAS ČR, © 2016 c. *O nás* [online]. nsmascr.cz. Benešov, © 2016 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/>.
- *Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova*. In: Sbíрка právních předpisů EU. Brusel: Úřední věstník Evropské unie, číslo L 277/1, 2005 [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:277:0001:0040:CS:PDF>.
- OECD, 2014. *OECD Regional Outlook 2014: Regions and Cities: Where Policies and People Meet* [online]. OECD Publishing. Paris, 288 s. ISBN 978-92-64201-41-5. 2014 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/oecd-regional-outlook-2014_9789264201415-en
- OECD. 2012. *Promoting Growth in All Regions* [online]. OECD Publishing. Paris, 280 s. ISBN 978-92-64174-63-4. 2012 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/promoting-growth-in-all-regions_9789264174634-en.
- OECD. 2013. *Rural-Urban Partnerships: An Integrated Approach to Economic Development* [online]. OECD Publishing. Paris, 332 s. ISBN 978-92-64204-81-2. 2013 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/rural-urban-partnerships_9789264204812-en.
- PERLÍN, Radim. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. Česká etnoekologie-Etnoekologický seminář v Liběchově. Liběchov, 1999 [cit. 2016-29-03]. s. 87-104. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Radim_Perlin/publication/228386326_Venkov_typologie_venkovskho_prostoru/links/0c96052a5889498e30000000.pdf.
- PERLÍN, Radim a KUČERA, Zdeněk a KUČEROVÁ, Silvie. Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie* [online]. 2010, 115 (č.2), s. 161-187 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: http://www.geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/2009/03/gcgs022010_perlin.pdf.
- PETRÁŠOVÁ, Sandra. *Analýza vlivu čerpání dotací z Programu rozvoje venkova prostřednictvím metody LEADER na rozvoj venkova Olomouckého okresu*. Olomouc, 2013. Dostupné z: https://theses.cz/id/0y1oih/Analza_vlivu_ernp_dotac_z_Programu_rozvoje_venkova_proste.pdf. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce: Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.

- SEGETA, Luboš. 2014. *Nezpůsobilé výdaje* [online]. www.dotacni.info. 2014 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/glossary/nezpusobile-vydaje/>.
- SPÁČILOVÁ, Nikola. 2015. *Dotační prostředky z fondů EU jako nástroj rozvoje sdružení obcí Mikroregionu Království*. Olomouc, 2015. Dostupné z: <http://library.upol.cz/arl-upol/cs/csg/?repo=upolrepo&key=28291876079>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce: Mgr. Miloslav Šerý, Ph.D.
- *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu LEADER jako nástroj pro místní rozvoj (stanovisko z vlastní iniciativy)*. In: Úřední dokumenty EU. Brusel: Úřední věstník Evropské unie, číslo C 376/03, 2011 [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:376:0015:0018:CS:PDF>.
- ŠULÁK, Tomáš. 2009 a. *Úplné znění 1. výzvy* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2009 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=34&article=112>.
- ŠULÁK, Tomáš. 2009 b. *Úplné znění 2. výzvy* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2009 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=35&article=136>.
- ŠULÁK, Tomáš. 2009 c. *Úplné znění 3. výzvy* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2009 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/113_vyzva3_0910.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš. 2011 a. *Úplné znění 5. výzvy* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-151_5.vyzva.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš. 2011 b. *Úplné znění 6. výzvy* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-167_6.vyzva.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš. 2007. *Výroční zpráva 2005-2006* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2009 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/index.php?menu=151&article=141>.
- ŠULÁK, Tomáš a kolektiv. 2013 a. *Strategický plán LEADER* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2013 [cit. 2016-06-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_spl_aktual_2012.pdf.

- ŠULÁK, Tomáš a kolektiv. 2013 b. *Strategický plán LEADER- příloha 1* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2013 [cit. 2016-06-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_spl_priloha1_mi.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2010. *Seznam přijatých žádostí v 4. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2010 [cit. 2016-16-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-119_prehled%20v4_.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2011 a. *Seznam přijatých žádostí v 5. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2016-18-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-157_prehled%20v5_.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2011 b. *Seznam přijatých žádostí v 6. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2016-18-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-172_v6_mm.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2012 a. *Seznam přijatých žádostí v 7. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2012 [cit. 2016-21-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-187_prehled%20v7.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2012 b. *Seznam přijatých žádostí v 8. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2012 [cit. 2016-22-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-199_prehled%20v8.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2013 a. *Seznam přijatých žádostí v 9. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2012 [cit. 2016-24-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-212_prehled%20v9.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2012 c. *Seznam schválených projektů v 7. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka (15. kolo PRV)* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2012 [cit. 2016-18-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-192_vysledek%20v7.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2012 d. *Seznam schválených projektů v 8. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka (17. kolo PRV)* [online]. MAS Partnerství

Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2012 [cit. 2016-21-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-204_vysledek%20v8.pdf.

- ŠULÁK, Tomáš a MARTÍNKOVÁ, Marie. 2013 b. *Seznam schválených projektů v 9. výzvě MAS - Partnerství Moštěnka (18. kolo PRV)* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2012 [cit. 2016-21-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-216_v9_final2.pdf
- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2009 a. *Seznam přijatých žádostí v 1. výzvě MAS – PM* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2009 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/prehled_1.%20vyzva.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2009 b. *Seznam přijatých žádostí v 2. výzvě MAS – PM* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2009 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/prehled_2v_prijem.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2010 a. *Seznam přijatých žádostí v 3. výzvě MAS – PM* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2010 [cit. 2016-14-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu76b_prehl%20v3.pdf
- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2009 c. *Seznam schválených a náhradních projektů v 1. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2009 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: <http://www.mas-mostenka.cz/soubory/vysledek%20vyberu.pdf>.
- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2009 d. *Seznam schválených a náhradních projektů v 2. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2009 [cit. 2016-09-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-46_vysledek%20v.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2010 b. *Seznam schválených a náhradních projektů v 3. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2010 [cit. 2016-14-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-80_vysl%20v3_mm.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2010 c. *Seznam schválených a náhradních projektů ve 4. výzvě MAS – PM* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2010 [cit. 2016-14-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-127_vysledek%20v4.pdf.

- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2011 a. *Seznam schválených projektů v 5. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2016-17-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_vysledek%20v5%20final.pdf.
- ŠULÁK, Tomáš a MLČÁKOVÁ, Marie. 2011 b. *Seznam schválených a náhradních projektů v 6. výzvě MAS – Partnerství Moštěnka, o. s.* [online]. MAS Partnerství Moštěnka. Kostelec u Holešova, 2011 [cit. 2016-17-03]. Dostupné z: http://www.mas-mostenka.cz/soubory/mas-pm_tsu-179_vysledek%20v6.pdf.
- Úřad regionální rady NUTS II Střední Morava, 2014. *Regionální operační program Střední Morava 2007-2013: verze 16* [online]. ROP Střední Morava. Olomouc © 2014 [cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/file/5038>.
- Úřad regionální rady NUTS II Střední Morava, 2015. *Shrnutí evaluace dopadů ROP Střední Morava* [online]. ROP Střední Morava. Olomouc 2015 [cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/file/5415/>.